

61.HÜKÜMET PROGRAMI

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri,

Cumhuriyetimizin 61'inci, Adalet ve Kalkınma Partisinin 4'üncü hükümeti adına aziz milletimizi ve siz değerli vekillerini saygı ile selamlıyor, Meclisimizin 24. Döneminin milletimize ve ülkemize hayırlı olmasını Cenabı Allah'tan temenni ediyorum.

Bu vesile ile başta Cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere, “muasır medeniyet” yolunda bu büyük millete hizmeti geçen, eser bırakan, taş üstüne taş koyan, bütün devlet ve siyaset adamlarına teşekkürü borç biliyorum.

12 Haziran 2011 Seçimleri ile TBMM'de temsil yetkisi alan bütün siyasi partileri ve siz değerli milletvekillerini yürekten tebrik ediyor, hep birlikte milletimize yapacağımız hizmetlerde başarılar diliyorum. Atacağımız adımların bölgemizde ve dünyada barışa, adalete, huzur ve istikrara katkı sağlayacağına inanıyorum.

Yeni dönemde de ülkemizin hızlı ve istikrarlı bir şekilde kalkınması ve kalkınmanın nimetlerinin tüm kesimlere adil bir şekilde yansması için, göreve başladığımız ilk günkü aşkla, heyecanla çalışma azmindeyiz.

Amacımız bu dönem sona erdiğinde çok **daha güçlü, müreffeh ve özgür bir Türkiye'ye ulaşmak**; ekonomisi, bilim ve teknolojisi, siyaseti, sosyal ve kültürel politikaları ile her alanda dünyadaki saygınlığını ve etkinliğini daha da artırmış bir ülke olmaktır. Bunlar, halkımızın bizlerden beklentisi ve omuzlarımıza yüklediği mukaddes bir emanettir.

Milletimiz, odağında birlik ve kardeşlik olan büyük bir medeniyetin mirasçısı ve taşıyıcısıdır. Müstesna bir coğrafyada genç ve dinamik nüfusu ile bu milletin sahip olduğu muazzam enerjisini iç çekişmelere değil, Cumhuriyetimizin 100. Yılında 2023 Vizyonu ile çerçevesi çizilen yeni hedeflere yönlendirmek durumundayız.

Alışlageldik kalıplardan çıkarak, değişim ve reform irademizi anlık duygulara feda etmeden, 21. yüzyıl dünyası şartlarında, yeni Türkiye'yi inşa etmek ortak sorumluluğumuzdur. Köklü tarih ve medeniyetimizi, insanlığın evrensel birikimi ile harmanlayarak, bölgemizde ve dünyada “barış ve istikrara aktif katkı sağlayan” bir ülke olarak yolumuza devam edeceğiz.

Değerli Milletvekilleri,

Genel itibarıyla huzur ve güven ortamı içerisinde gerçekleşen, hızlı bir şekilde sonuçlandırılan, adil ve özgür bir seçim süreci yaşadık. Demokratik geleneğimizi ve kültürümüzü bu seçimle daha da kuvvetlendirmiş olduk. Bunun için hükümet olarak büyük çaba sarf ettik. Bu vesile ile seçim sürecine katkıda bulunan tüm kişi ve kurumlara bir kez daha teşekkür ediyorum.

Ülkemizin bütün sorunlarının özgürce görüşülüp, farklı çözüm önerilerinin ortaya konduğu ve milli iradenin tecellisiyle nihai kararların alındığı yegâne çatı Türkiye Büyük Millet Meclisidir.

12 Haziran seçimleriyle oluşan bugünkü Meclisimizin çok önemli bazı özelliklerine dikkat çekmek isterim. Bu Meclis, yurtiçinde yüzde 87 gibi çok yüksek düzeyde bir

katılım oranı ile gerçekleşen bir seçimle oluşmuştur. Meclisimize girmeye hak kazanan milletvekillerinin temsil ettiği seçmen oranı ise yüzde 95 gibi yine uzun zamandır rastlanmamış bir düzeye çıkmıştır. Bu sonuçlar, demokrasimizin “katılımcılık” ve “temsil” niteliklerinin daha da güçlendiğinin göstergesidir.

Bu seçim sonuçları, aynı zamanda, milletimizin siyaset kurumuna duyduğu güvenin en yüksek düzeye çıktığının da bir ifadesidir. Milletimizin Meclisi tüm sorunlarının çözüm adresi olarak gördüğünün ve bu Meclisten çok şeyler beklediğinin açık bir işaretidir.

Milletimiz, yüksek katılım ve temsilin yanı sıra, yönetimde istikrarı da güçlü bir şekilde sürdürme yönünde tartışmasız bir destek vermiştir. Demokrasi tarihimizde görülmemiş, dünyada da eşine az rastlanır bir şekilde, birbiri peşi sıra üç dönem partimizin oylarını artırarak iktidarımıza olan güvenini tazelemiştir.

Adalet ve Kalkınma Partisi olarak 12 Haziran 2011 seçimlerinden başarı ile çıktık. Aziz milletimize, bize olan güveninin artarak devam etmesinden dolayı, ayrıca şükranlarımı sunuyorum. Siyaset tarihimize silinmez harflerle yazılacak olan bu başarı, aynı zamanda sorumluluğumuzu ve hassasiyetimizi de artırmıştır.

12 Haziran 2011 seçimlerinin asıl galibi hiç ama hiç şüphesiz Türkiye'dir, bu aziz millettir. Sahip olduğumuz tecrübe ile hiç eksilmeyen heyecanımızı birleştirerek bu millete efendi değil hizmetkâr olmaya devam edeceğiz.

Değerli Milletvekilleri,

Adalet ve Kalkınma Partisi olarak, köklü tarihimizden ve medeniyetimizden aldığımız özgüvenle, ilk günden itibaren “kaynak Türkiye'dir” dedik. Ülkemizin sahip olduğu muazzam potansiyeli harekete geçirmek üzere şeffaf, ülke gerçekleri ile tutarlı ve güven verici politikalarla milletimizin huzuruna çıkmayı en önemli ilke olarak benimsedik.

Milletimizi siyasetimizin öznesi olarak gördük, attığımız her adımda insanımızın değerlerini, talep ve beklentilerini esas aldık, siyaset kurumuna güvenin ancak böyle sağlanacağına inandık.

Türkiye'yi zenginleştiren, demokrasisini derinleştiren, ülkemizin itibarına itibar kazandıran siyasetimiz, yeni dönemde daha güçlü bir Türkiye için milletten aldığı gücü yine milletimizin hizmetine sunacaktır.

Başarılarla ve reformlarla dolu iktidarımızın tecrübesiyle yeni hükümetimiz, önümüzdeki dönemi de Türkiye'ye kazandırma kararlılığındadır. Ülkeler arasında kıyasıya bir rekabetin yaşandığı dünyamızda, kaybedecek bir tek günümüz yoktur.

Başlatmış olduğumuz ve halkımızın büyük desteğine mazhar olan dönüşümlere devam etmeyi esas alan yeni Hükümet Programımız, ülkemizi ulaştıracağımız pek çok yeni hedefi içermektedir.

Değerli Milletvekilleri,

Önceki Hükümet Programlarımız ülkemizin yıllardır bekleyen sorunlarına gerçekçi çözümler içermekteydi. Dünyanın ve bölgemizin yaşadığı çalkantılı dönemlere rağmen, bu çözümlerin büyük bir bölümünü hayata geçirmiş durumdayız.

Bölgesel çatışmalardan küresel krize, siyaset kurumuna demokrasi dışı müdahale çabalarına kadar birçok iç ve dış badireyi dirayetle atlattık. Diklenmeden dik durduk, omuzlarımıza yüklenen emanete sahip çıktık, milletimizin ekmeğinden de özgürlüğünden de taviz vermedik. Demokratik siyaset kurumunu bir bütün olarak zayıflatmaya yönelik her türlü tahrik ve tertibi aştık. Bundan sonra da milletimiz ile birlikte aşmaya kararlıyız.

Değişimden yana bir hükümet olarak demokrasi ve hukukta, ekonomide, sosyal alanda ve dış politikada ezberleri bozduk.

Bugün artık siyasetin alanı daha geniş, ekonomi daha büyük, sosyal bünye daha güçlü, ülkemizin bölgesinde ve dünyada itibarı çok daha yüksek...

Sorunlardan kaçmadık, yapay gündemlere takılıp kalmadık. Sorunlardan değil, sorunların çözümünden beslenen ve büyüyen bir iktidar olduk.

Tüm bu reform ve dönüşüm sürecinde milletimiz ve milli iradenin tecelligahı olan Meclisimiz en büyük desteğimiz oldu.

Avrupa Birliği sürecinde ve temel Kanunların yasalaşmasında Meclisimizin gösterdiği uzlaşma ruhu ve ülkenin geleceğine dönük sorumluluk bilinci her türlü takdirin üzerindedir.

Önümüzdeki dönemde Meclisimiz içinde diyaloga, uzlaşma arayışına ve işbirliğine önem vermeye devam edeceğiz. Meclisimizin daha verimli çalışması için hükümet ve AK Parti Grubu olarak elimizden gelen tüm katkıyı vereceğiz. Bugüne kadar sağladığımız gelişmelerde arkamızda hissettiğimiz en güçlü destek Meclisimiz olduğu gibi, bundan sonraki adımlarımızda da Meclisimizin çizdiği rotada ilerleyeceğiz.

Artık geleceğe daha umutlu ve güvenle bakıyoruz. İki dönemdir kapsamlı icraatımız ile oluşturduğumuz sağlam zemine sınıksız basarak, ufukumuzda 2023 hedeflerini görüyoruz. Artık Türkiye, yol haritası belli, "öngörülebilirliği" yüksek bir ülkedir.

12 Haziran seçimlerinde hesap verdiğimiz halkımız, yapılanları takdir ettiğini gösterdiği gibi, gelecekte yürümemiz gereken yol haritasını da hür iradesiyle tayin etmiştir.

Halkımız istikrar içinde yenilenmeye destek vermiştir. On yılların birikimi olan sorunlara, köklü ve hızlı çözüm bulma iradesini beyan etmiştir. Hepimize düşen görev, işte bu çatı altında bu kutlu çağrıya cevap vermektir.

12 Haziran seçimleri öncesinde, iktidar olma sorumluluğu içinde, gerçekçi hedefler içeren, geniş kapsamlı bir "**Seçim Beyannamesi**" hazırladık ve kamuoyuna açıkladık.

Şu anda sizlere sunmakta olduğum Hükümet Programımız, 2023 Vizyonu ile şekillendirdiğimiz son Seçim Beyannamemizde yer alan hedeflerimizi ve Beyannamemiz dışında kamuoyu ile paylaştığımız çeşitli taahhütlerimizi esas almaktadır.

2023 Vizyonumuz 12 yıllık bir dönemi kapsamakta olup, Hükümet Programımız bu perspektifin ilk dört yılını detaylandırmaktadır. Bu dönemde atacağımız her adım bizi Cumhuriyetimizin 100. yılı hedeflerine daha fazla yaklaştıracaktır.

58, 59 ve 60. Hükümetlerin devamı olan 61. Hükümet dönemini kapsayan bu Program, süreklilik içerisinde geleceğe bakışımızı ve yeni hedeflerimizi içermektedir.

Sizlerin onayı ile bu Program, Yeni Türkiye'nin inşa edilme kapısını sonuna kadar açacaktır. 21. Yüzyılın yükselen ülkesi olarak, bölgemizde ve dünyada hak ettiğimiz konumu pekiştirecektir.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri,

Cumhuriyetin kuruluşundan sonra en büyük modernleşme hamlesi olan Avrupa Birliğine katılım sürecini kararlılıkla yürüttük. Yaklaşık yarım asırlık bir süre sonrasında, sonuç alıcı adımlarla Avrupa Birliği ile tam üyelik müzakerelerini başlatan hükümet olduk.

Bazı AB üyesi ülkelerin objektif kriterlerden uzak siyasi yaklaşımları süreci olumsuz yönde etkilese de, halkımızın yararına gördüğümüz AB standartlarına uyum konusundaki çalışmalarımıza samimi olarak devam ediyoruz. Müktesabata uyumda Fasılları açıp kapatma prosedüründen bağımsız bir şekilde, kendi oluşturduğumuz planlama ile çalışmalarımız devam edecektir. Ekonomik kriterlere uyum alanında, küresel krize karşı gösterdiği örnek performans ile bugün ülkemiz çok daha farklı bir konumdadır.

Önümüzdeki dönemde de sürdüreceğimiz reformlar, ekonomik gelişme ve aktif dış politika, AB ile Türkiye ilişkilerini olması gereken noktaya taşıyacaktır. Zaman ülkemizin lehine işleyecektir.

Avrupa Birliğine tam üyelik sürecine verdiğimiz önemin bir gereği olarak Avrupa Birliği Bakanlığını kurmuş bulunuyoruz. Bu yeni kurumsal yapı içerisinde, Meclisimizin de hayati katkıları ile reformlarımızı sürdüreceğiz. Yeni yapılanma ile birlikte AB üyesi ülke halkları nezdinde ülkemizin hak ettiği şekilde algılanması konusunda da çalışmalarımızı yoğunlaştıracacağız.

Avrupa Birliği üyeliğini her şeyden öte ülkemizde temel hakların kurumsallaşması ve demokrasinin derinleşmesi olarak görüyoruz. Demokratikleşme yolunda attığımız adımlara yenileri ile devam edeceğiz. Bu çerçevede, mevzuatımızda yer alan tüm antidemokratik hükümleri tarayarak ortaya çıkaracağız. Tespit edilen hükümleri statüsüne göre Meclisimizin iradesi veya idarenin ikincil düzenlemeleri ile ortadan kaldıracacağız.

Avrupa Birliği'ne üyelik sürecinin de önemli katkıları ile demokratikleşme yönünde aldığımız mesafe, sivil yeni anayasa ile taçlanmış olacak ve Türkiye ileri demokrasiye kavuşacaktır. Yeni anayasa çalışmalarımız, ülkemizde ileri demokrasiye geçişi sağlayacağı gibi AB'ye tam üyelik yolunda ülkemizin çabalarını daha üst bir noktaya taşıyacaktır.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri,

AK Parti Hükümetleri olarak politikalarımızı bir bütünlük içinde şekillendirdik. Ekonomik istikrarı demokratik gelişmelerden ayrı düşünmedik. Gerçekçi sosyal politikaları ekonomik ve demokratik gelişmelerle bağlantılı gördük. Bu alanlarda aldığımız mesafelerin ülkemizin dış politikası ve dünyadaki konumu ile etkileşimini gözettik.

“Demokrasi açığının” geçmişte insanımıza ve ülkemize ödettiği ağır bedellerin farkında olarak, siyaset kurumunun itibar kazanmasını ve demokrasimizin ayıplarından arındırılmasını her zaman temel öncelik olarak ele aldık.

Sonuncusu Anayasa Halkoylamasında olmak üzere, pek çok reformu cesaretle hayata geçirdik. Ülkemizi yasaklardan, olağanüstü hallerden uzaklaştırdık; vesayetçi anlayışların sultasına karşı milli iradeyi güçlendirdik.

Çoğulcu ve özgürlükçü bir demokrasi anlayışıyla bireylerin ve toplumdaki farklı kesimlerin bütün yönleriyle kendilerini özgürce ifade ettiği zeminlerin inşa edilmesini amaçladık. Hiç kimseye yaşam tarzı dayatmadık, tüm inançlara ve yaşam tarzlarına saygıyı ilke kabul ettik.

Demokrasinin tüm kurum ve kurallarıyla yerleştirilmesi, eksik demokrasiden ileri demokrasiye geçişin tam olarak sağlanması üçüncü dönemde de temel hedefimizdir.

Bu dönemde, milletimizin TBMM'den en önemli beklentisi yeni bir anayasa yapılmasıdır. Hükümet ve AK Parti grubu olarak bu konuda tam bir kararlılık içerisindeyiz.

AK Parti olarak, yeni anayasanın mümkün olan en geniş katılımı ile hazırlanmasını, tüm toplumsal kesimlerin taleplerini yansıtan tam bir "**toplum sözleşmesi**" olmasını arzuluyoruz. Milletimiz ve Meclisimiz bunu yapacak olgunluğa ve birikime sahiptir.

22. ve 23. TBMM dönemlerinde gerçekleşen 2004, 2007 ve 2010 anayasa değişiklikleri bireysel hakların ve demokratik siyasetin alanını genişletmiş, yeni anayasanın zeminini hazırlamıştır.

Esasen, Türkiye'nin her alanda katettiği mesafe ve artan toplumsal beklentiler, yeni anayasayı ertelenemez hale getirmiştir. Toplumun yaklaşık 30 yıl önce, bir müdahale ürünü olarak kendisine dayatılan bu Anayasayı hak etmediği açıktır.

Seçim kampanyası sürecinde hemen tüm partiler yeni anayasa taahhüdü ile milletimizin karşısına çıkmışlardır. Bu taahhüdün gereğini yapma noktasında toplumun Meclis çalışmalarını ve tüm siyasi aktörlerin gayretlerini yakından izlemesi kaçınılmazdır.

Bu nedenle, önümüzdeki dönem yeni anayasa dönemi olacaktır. **Cumhuriyetimizi kuran, en zor şartlarda milli mücadelemize önderlik yapan Türkiye Büyük Millet Meclisi, yeni Anayasayı yapacak tam yetkiye, güce ve iradeye sahiptir.** 24. Dönem meclis yapımız yeni Anayasanın en geniş temsil ve uzlaşma ile yapılması için büyük bir fırsat sunmaktadır. AK Parti grubu olarak, Meclisimizin yapacağı bu hayati çalışmalara en üst düzeyde destek olacağımızdan ve siyasi irademizi Meclisimizin sonuç alması yönünde güçlü bir şekilde ortaya koyacağımızdan hiç kimsenin şüphesi olmasın.

Elbette yeni Anayasanın nasıl olacağına Milletimiz karar verecektir. Biz bu anayasanın; dışlayıcı değil kapsayıcı, ötekileştirici değil kucaklayıcı, ayrıştırıcı değil bütünleştirici, baskıcı değil özgürleştirici bir anayasa olması gerektiğine inanıyoruz. Yeni Anayasanın bireyi ve onun haklarını esas alan; milli birliğimizi ve ortak değerlerimizi koruyan; toplumsal çeşitliliği bir zenginlik olarak kabul eden; tek sesliliği değil çoğulculuğu öne çıkaran ve demokratik hukuk devletinin tüm unsurlarını içeren bir metin olmasını savunuyoruz.

Yeni Anayasanın, sadece Anayasa uzmanları tarafından değil, toplumun tüm fertleri tarafından anlaşılabilir kısa, öz, açık ve tutarlı olması gerektiğine inanıyoruz.

Kısacası, yeni Anayasa demokratik ülkelerin kabul ettiği temel siyasi değer ve ilkeleri benimseyen, demokratik, çoğulcu ve özgürlükçü bir metin olmalıdır. Ayrıca, temel haklar kısmı düzenlenirken Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Bildirgesi ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi gibi ülkemizin taraf olduğu uluslararası insan hakları belgelerinin de esas alınması gerektiği düşüncesindeyiz.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri,

Bu dönemdeki demokratikleşme hedefimizi "**İleri Demokrasi**" olarak belirledik.

Cumhuriyetimizin 100. kuruluş yıldönümüne doğru ilerlerken hedefimiz, demokratikleşme alanında örnek ülkelerden birisi haline gelmiş ve müzmin toplumsal sorunlarını asgariye indirmiş bir Türkiye'dir.

AK Parti olarak, kurulduğumuz günden itibaren, toplumsal sorunların daha fazla demokrasi ve daha fazla özgürlük ile çözüleceğine inandık. Toplumsal sorunlarımıza samimiyetle, daha iyi anlayarak, çok boyutlu bir bakış açısıyla yaklaşmak temel ilkimiz oldu.

İnsanı odağa alarak, “**yaratılmışları yaratandan ötürü severiz**” anlayışını şiar edindik. Vatandaşlarımız arasında asla ayırım yapmadık, bundan sonra da yapmayacağız. Kronikleşmiş toplumsal sorunları örtünün altına iten, görmezden gelen politikaları asla benimsemedik ve benimsemeyeceğiz.

Türkiye'nin, çözümünü sürekli ertelenen ve ertelendikçe daha da karmaşık hale gelen köklü sorunları ile cesaretle yüzleştik. Daha önceleri hayal dahi edilemeyen adımlar attık.

Yıllardan beri demokrasi eksikliği ile büyüyen; dil, din, mezhep, etnik köken gibi konularda çok boyutlu ve kalıcı çözüm arayışlarımız önümüzdeki dönemde de sürecektir.

Türkiye, küresel sistemin geleceğinde etkili olacak karar mekanizmalarında yer alırken ve 2023 yılında ilk 10 ekonomiden biri olmayı hedeflerken, iç bünyesini çok daha sağlamlaştırmak zorundadır.

Bu bağlamda, Türkiye bir dönüm noktasındadır, büyük bir imtihanla karşı karşıyadır. Ya daha büyük, daha güçlü ve daha müreffeh bir ülke olarak küresel düzende yerimizi alacağız, ya da köklü sorunlarını çözemeyen ve sürekli patinaj yapan bir ülke olacağız. AK Parti olarak bizim kararımız nettir. Her açıdan hepimize kaybettiren ve Büyük Türkiye'nin önündeki en ciddi engel olarak duran sorunlar konusunda attığımız büyük adımları ilave adımlarla sonuca götürmeye kararlıyız. Çok şeyler yaptık, denizi geçtik, derede boğulmayacağız.

Çoğulcu ve özgürlükçü demokrasiyi daha köklü bir şekilde yerleştirmek ve kardeşliğimizi yüceltmek için Millî Birlik ve Kardeşlik Projesinin takipçisi olmaya devam edeceğiz.

Bizler ortak bir tarihi ve medeniyeti paylaşan, ortak geleceğimizi birlikte inşa eden tek bir milletiz. Geçmişte tüm insanlığa örnek olacak bir birlikte yaşama tecrübesi göstermiş bir ecdadın mirasçılarıyız. Ortak değerlerimizi hiçbir şekilde gözardı etmeden, farklılıklarımızı zenginlik olarak görmek ve çatışma konusu olmaktan çıkarmak hepimizin müşterek sorumluluğudur.

Medeniyet değerlerimize yakışmayan bir şekilde, belirli dönemlerde yapılmış yanlışları birer birer ortadan kaldırıyor ve ülkemizi normalleştiriyoruz. Her kimliğin kendisini rahatça ifade edebildiği ve geliştirdiği bir ortamda, ayrıştırıcı kimlik siyaseti yapmadan, kimliklere saygı duyan birlikteliği esas alıyoruz. İktidarlarımız döneminde ret ve inkâr politikalarını sona erdirdik; tüm asimilasyon politikalarını tamamen bitirmeye kararlıyız. Hiçbir insanımızın kendisini dışlanmış veya ikinci sınıf hissetmediği, kapsayıcı ve evrensel değerlere dayalı bir vatandaşlık anlayışı içerisinde birliğimizi ve bütünlüğümüzü pekiştiriyoruz.

Tüm toplumsal kesimlerin katılımı ile yürüyen tartışmalar, resmi ve gayriresmi çalışmalar, akademik incelemeler ile siyasi partilerimizin ve sivil toplum kuruluşlarının önerileri, yaşanan

sorunlara çok daha derinlemesine yaklaşma imkânı sağlamıştır. Yeni Anayasa başta olmak üzere, Meclisimizin milli iradeyi esas alan çalışmaları ile bu birikim, somut gelişmeler ile meyvelerini verecektir.

Bütün etnik gruplara, müslim veya gayrimüslim, sünni veya alevi, başörtülü veya başı açık, yoksul veya zengin, kadın veya erkek, engelli veya engelsiz, şu veya bu siyasi görüşten tüm vatandaşlarımıza aynı nazarla bakıyor, her bir bireyin temel hak ve özgürlüğünü en ileri düzeyde hayata geçireceği bir ortamı hedefliyoruz.

Uzun yıllardır yüreklerimizi yakan sorunların tam anlamıyla çözüme kavuşacağı yegâne çatı bu yüce Meclisin çatısıdır. Hükümet ve AK Parti Grubu olarak tüm bu meselelere yönelik Meclisimizde oluşacak diyalog ve uzlaşma sürecine en güçlü şekilde destek olacağımızdan hiç kimsenin kuşkusu olmamalıdır.

Siyasi polemik konusu yapmadan, ülkemizin geleceğini her türlü kısa vadeli menfaatin önünde tutarak, tüm bu alanlarda yapılması gerekenleri hep birlikte hayata geçirmek durumundayız. Milli birliğimizi ve gücümüzü pekiştirecek olan bu çabalar, insanımızın huzur ve refahına katkıda bulunacağı gibi, ülkemizin uluslararası arenada çok daha etkili bir güç haline dönüşmesini de hızlandıracaktır.

AK Parti, ustalık dönemi olarak gördüğü üçüncü iktidar döneminde bu temel sorunları milli birlik ve kardeşlik ruhunu egemen kılarak çözmeye kararlıdır.

AK Parti olarak, baştan beri söylediğimiz şudur: "Milli Birlik ve Kardeşlik Projemiz"nin hedefi, Türkiye'nin neresinde yaşarsa yaşasın, herkesin ama herkesin kendisini bu ülkenin eşit ve hür vatandaşı olarak hissetmesini sağlamaktır.

Kürt meselesinin çözümü için önceki dönemlerimizde ileri adımlar attık. Olağanüstü halin kaldırılmasından, Kürtçe'nin serbestçe kullanımına ve öğrenimine; ekonomik kalkınmadan sosyal ve kültürel alandaki reformlara kadar çok geniş bir alanda tarihi reformlar gerçekleştirdik. Kardeşliğimizi daha da pekiştirecek bu reformlara kararlı bir şekilde devam edeceğiz.

Biz aynı tarihi, acıyı, sevinci paylaşan bir milletin çocuklarıyız. Bu nedenle, bu topraklarda ayrılıkçılığın tarihsel, sosyolojik ve kültürel hiçbir temeli, zemini yoktur. Bizim çözüm politikamızın odağında İNSAN vardır.

Bu nedenle cesaretle attığımız demokratikleşme adımları ülkenin bir bölgesine ya da toplumun bir kesimine değil, tamamına yöneliktir. Şiarımız, herkes için daha fazla demokrasi, daha fazla hak ve daha fazla özgürlüktür. Bu yüzden diyoruz ki "**Biz hep birlikte Türkiye'yiz**".

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri,

"**Adalet mülkün temelidir**" anlayışına sahip olan Hükümetimiz, hukuk devletinin temelini "**adalet ilkesi**" olduğunu benimsemiştir.

Ekonomik kalkınmadan sosyal barışın tesisine kadar hemen her alanı ilgilendiren ve insanımızın gündelik hayatını doğrudan etkileyen bu alanda, herkesin güven duyduğu bir adalet sistemi oluşturmak temel hedefimizdir.

Bu amaçla, geçtiğimiz yıllarda, adalet hizmetleri alanında önemli atılımlar gerçekleştirdik.

Öncelikle hukuk sistemimizde, güncelliğini kaybeden, evrensel ilkelerden kopuk ve toplumun taleplerini karşılamaktan uzak kalmış, başta Ceza Kanunu, Ceza Muhakemesi Kanunu, Ticaret Kanunu, Borçlar Kanunu olmak üzere, temel kanunları Meclisimizin iradesiyle yeniledik.

Uzun yargılama sürelerinin kısaltılması amacıyla yüksek mahkemelerin kapasitelerini artırdık.

Bilişim teknolojisini yargının hizmetine sunduk; Ulusal Yargı Ağı Projesiyle (UYAP) adliye, nüfus, tapu, polis ve seçim kurulları gibi birçok kurumu elektronik ağlarla birbirine bağladık.

Yargı süreçlerinin hızlandırılmasına ilişkin düzenlemeler yaparak mahkemelerin iş yükünü yaklaşık yüzde 20 oranında azalttık.

Modern adalet sarayları inşa ederek adliyeleri bodrum katlarından kurtardık. İktidarlarımız döneminde Cumhuriyet tarihinde yapılanın 5 katı kadar adalet hizmet binası yaptık.

Yargı Reformu Stratejisini hazırlayarak, ilk defa planlı reform uygulamasına geçtik.

Önümüzdeki dönemde, güven veren bir adalet sistemine ulaşmak temel hedefimiz olacaktır. Bu süreçte, hazırlamış olduğumuz Yargı Reformu Stratejisini bütün boyutlarıyla hayata geçireceğiz.

"Gecikmiş adalet, adalet değildir" anlayışıyla yargı süreçlerini daha da hızlandıracamız.

Bilindiği gibi hükümetlerimiz döneminde istinaf mahkemeleri kurulmuş ancak faaliyete geçirilememişti. Bu Mahkemelerin sayısı 9'dan 15'e çıkartılmış ve başsavcılar atanmış olup, en kısa sürede faaliyete geçirilmesine yönelik çalışmalar devam etmektedir.

Adli Tıp Kurumu'nun kapasitesini daha da artırarak, kurumun hizmetlerini hızlandıracak ve ülke geneline yaygınlaştıracamız.

Bir çok yeni ve modern ceza infaz kurumu hizmete açılmıştır. Ayrıca modern ceza infaz uygulamaları hayata geçirilecektir.

Gerekli yasal düzenlemeleri gerçekleştirerek hukuk uyumsuzluklarının arabulucular vasıtasıyla çözülmesini sağlayacak alternatif çözüm yollarını devreye sokacağız. İdarenin işleyişinin denetlenmesi amacıyla Kamu Denetçiliği Kurumunu (Ombudsman) hayata geçireceğiz.

Hakim-savcı ve personel sayısında önemli artış gerçekleştirdik. Halen Ülkemizde her yüz bin kişiye düşen hakim sayısı 10'dur. Bu rakamı önümüzdeki dönemlerde AB ortalaması olan 20 seviyelerine yaklaştırmayı hedefliyoruz.

Yargılama usulleri basitleştirilecek, hukuki süreçler konusunda vatandaşlarımız bilgilendirilecektir.

Maddi durumu zayıf olan vatandaşlarımızın hukuk davalarında adli yardım almalarını kolaylaştıracak, koruyucu hukuk uygulamalarını geliştirecek, avukatlık hizmetlerini etkinleştireceğiz. Mağdur hakları güçlendirilecek, icra ve iflas sistemi modernize edilecektir.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri,

AK Parti iktidarı olarak ortaya koyduğumuz güvenlik politikalarıyla yerleşik güvenlik anlayışında köklü bir paradigma değişikliği gerçekleştirdik, "özgürlük için güvenlik" yaklaşımını temel politika olarak benimseyerek uygulamaya koyduk. Güvenlik uygulamalarında ve güvenlik personelinin eğitiminde hukuk devletini ve insan haklarını esas alan önemli gelişmeler kaydettik.

Dönemimizde, güvenlik personelimizin eğitiminde 'hukuk devletine bağlılık, temel hak ve özgürlükleri korumak, insan onuruna saygı duymak' öne çıkardığımız ana prensipler oldu. Kaygılar ve korkularla şekillenen güvenlik konseptini vatandaşa güven temelinde yeniden ele alarak, devlet-toplum-birey ilişkisini güçlendirecek bir yaklaşımı öne çıkardık. Asayiş olaylarından terörle mücadeleye kadar her alanda daha etkin ve sonuç alır güvenlik politikalarını hayata geçirerek, hem ülkemizin güvenliğini en üst düzeyde tesis etmenin, hem de toplumsal barışı ve huzuru geliştirmenin gayreti içinde olduk.

Güvenlik birimlerimizin imkân ve kabiliyetlerini geliştirmemiz, ihtiyaçlarını azami seviyede karşılamamız, son dönemde yakalanan başarıda önemli rol oynadı. Artık, imkânsızlıklar içinde hizmet vermeye çalışan, yakıt bulamadığı için devriye görevini yerine getiremeyen bir güvenlik teşkilatı yerine, çağın gerektirdiği imkânlara sahip olan ve ileri teknolojiyi başarıyla kullanabilen bir güvenlik teşkilatı bulunuyor. 81 ilimiz ve başta turizm bölgelerimiz olmak üzere büyük ilçelerimiz, suçu önleme ve aydınlatmada büyük katkı sağlayan MOBESE sistemine kavuşturulmuştur. Suç ve olay aydınlatmada çok başarılı bir ülkeyiz, bu konuda en ileri teknoloji ve kriminoloji sistemlerini kullanır duruma geldik.

Önleyici kolluk hizmetlerine büyük önem ve öncelik verilmiştir. Suçların işlenmeden önlenmesi politikamızda büyük başarı sağlanmıştır. Uygulanan yeni politikalar, şehirlerimizdeki önleyici kolluk tedbirleri ve ileri teknoloji kullanımı, suç işleme oranlarında önemli azalmalara sebep olmuştur.

Toplum Destekli Polislik uygulamasıyla, polisimizin vatandaşlarımızla daha yakın ilişki içinde olması polise duyulan güveni artırmış, polis-halk yardımlaşması, suç oranlarının düşmesinde büyük katkı sağlamıştır.

2007 yılında başlatılan, "**güvenli okul – güvenli eğitim**" projesi başarılı bir şekilde uygulanmaktadır. İlk ve orta öğretim kurumlarımızda gençlerimizin suç ve suç ortamlarından korunması ve okul çevrelerinin temizlenmesi yönünde en güvenli dönemi yaşıyoruz.

Geliştirilen ileri teknoloji ve uzmanlık sayesinde, işlenen suçları ve olayları aydınlatmada en başarılı ülkelerden biri haline geldik. Geçmişte "faili meçhul" konusunda suçlanan ülkelerden biri olan Türkiye, iktidarımız döneminde eleştirilen değil, övülen bir sicile kavuşmuştur.

AK Parti iktidarı, güvenlik alanında organize suç örgütleriyle, çetelerle, illegal yapılarla etkin bir mücadele yürütmüştür. Ülkemizde, geçmişte görülen mafya ve çete örgütlenmeleri önemli ölçüde çökertilmiştir. Çağımızın suç üretme mekanizmaları olan, suç işlemeyi organize eden bu yapılar üzerine kararlılıkla gidilmiştir. Suç oranlarının düşmesinde organize suç örgütlerinin çökertilmesinin büyük payı vardır.

Hükümetimizin esas aldığı, işkenceye sıfır tolerans ilkesi kararlılıkla uygulanmaktadır. Artık Türkiye işkence ile anılan bir ülke olmaktan çıkmış, işkence ve işkence iddiaları sıfırlanmıştır.

Bütün polis merkezleri ve jandarma karakolları gerçek anlamda modernize edilmiş, şeffaf hale getirilmiştir. Bu merkezlerin, güvenlik birimlerimizin topluma açılan pencereleri olduğu gerçeği ile, bütün personel yeniden eğitilmiş, gelen vatandaşa nasıl davranılacağı yeniden tanımlanmış, bütün nezarethanelere kamera sistemi kurulmuştur.

Uyguladığımız politikalarla, Avrupa Birliği İstatistik Ofisi EUROSTAT tarafından yayınlanan verilere göre Türkiye, Avrupa'nın suç oranı en düşük ülkesi haline gelmiştir. Yürüttüğümüz çalışmalar neticesinde ülkemiz Avrupa'nın en güvenli ülkesi durumundadır.

Uyguladığımız başarılı güvenlik politikaları sonucu gelinen nokta, vatandaşlarımız tarafından da takdirle karşılanmaktadır. **2009 ve 2010 yıllarında TÜİK tarafından yapılan "yaşam memnuniyeti araştırması" sonuçlarına göre, Hükümetimizin vatandaşlarımıza sunduğu hizmetler sıralamasında vatandaşlarımızın en fazla memnun olduğu asayiş hizmetleri olmuştur ve yüzde 78 ile birinci sırada yer almıştır.** Ayrıca, kurumsal güven araştırmalarında polis teşkilatımıza vatandaşlarımızın güveni yüksek oranlara ulaşmıştır.

Bundan önce olduğu gibi, bundan sonra da bireylerin, kurumların ve mülkiyetin güvenliğini, özgürlük ve güvenlik arasındaki hassas dengeyi dikkate alarak, insan haklarını ve evrensel değerleri esas alan bir asayiş ve güvenlik ortamının sağlanması temel amacımızdır.

Özellikle mafya, çeteler ve organize suç örgütleri ile başarılı mücadelemiz sürecektir. Vatandaşlarımız için baskı ve tehdit oluşturabilecek bütün yapıların üzerine kararlı bir şekilde gidilecektir.

Bu bağlamda, toplumun bütün kesimlerini kucaklayan, özellikle kadın, çocuk, engelli ve yaşlı vatandaşlarımızın güvenlik hizmetlerine erişimini kolaylaştıran politikalarımızı uygulamaya devam edeceğiz.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri,

AK Parti, katılımcılık başta olmak üzere demokratik yönetim ilkelerini esas alan, halkın taleplerine duyarlı, sorun çözme odaklı bir yönetimden yana olmuştur.

Vatandaşlarımızın hayatını kolaylaştırmayı, temel hak ve özgürlüklerin kullanımının önündeki engelleri kaldırmayı kamu yönetiminin ana misyonu olarak görüyoruz.

Her alanda olduğu gibi yönetim konusunda da güven kavramına büyük önem veriyoruz. Yönetimde keyfiliğe, her türlü ayrımcılığa ve adaletsizliğe karşıyız. Yönetimde şeffaflıktan, hesap verebilirlikten, öngörülebilirlikten ve her kademedeki katılımcılıktan yanayız.

Dünyadaki yarışta topyekûn rekabet gücümüzü artırmak ve ilk 10 ekonomi arasına girmek için yönetimde sürekli yenilenmeyi bir gereklilik olarak görüyoruz.

Bugüne kadar merkezîyetçi, içe kapanık, kırtasiyeciliğe dayalı ve katı hiyerarşik yapıların aşılması için çeşitli reformlar yaptık.

İlk defa kamu yöneticileri için etik kurallar getirdik ve denetim mekanizmaları kurduk. Kırtasiyeciliği azaltan mevzuat sadeleştirmeleri yaptık, bilgi ve iletişim teknolojilerinin yaygın bir şekilde kullanıma önem verdik.

Yenilediğimiz Kamu Mali Yönetimi Kanunu ile şeffaflığı artırdık. Bilgi edinme hakkı getirerek yönetimin tasarrufları üzerinde vatandaşımızın denetimini artırdık. 2003 yılından bugüne kadar Türkiye İstatistik Kurumuna düzenli bir şekilde "yaşam memnuniyeti" araştırması yaptık.

Vatandaşımızı evine hapseden ve şişirilmiş sayılar ile nüfusumuzu çarpıtan ilkel nüfus sayım yöntemini değiştirdik. Cesur bir kararla adrese dayalı nüfus kayıt sistemine geçtik.

Merkezi Nüfus Sistemi'nin (MERNİS) kurumlarımızca paylaşılmasını sağlayarak birçok formaliteyi kaldırdık.

Yerel yönetim mevzuatını baştan sona yeniledik, yerel idarelerin yetkilerini ve kaynaklarını artırdık. Belediyelere ve il özel idarelerine sağladığımız imkanlarla şehirlerimizde ve kırsalda büyük bir dönüşüm başlattık.

Vatandaş ve sonuç odaklı yönetim anlayışımız önümüzdeki dönemde de hız kesmeden devam edecektir.

Bakanlıkların yeniden düzenlenmesi başta olmak üzere önümüzdeki dönemde merkezi idare reformlarına ağırlık verilecektir. "İdarenin bütünlüğü ilkesinden" hareketle, bir yandan yerel yönetimleri hizmet odaklı bir anlayışla daha da güçlendirirken, diğer yandan merkezi idarenin strateji geliştirme, standart koyma, izleme ve denetleme fonksiyonlarını geliştireceğiz.

61. Hükümet döneminde yeni ve daha icracı bir yapı ile etkin bir şekilde hizmet sunacağız. Başbakanlığa bağlı kuruluşların sayısı azaltılmış, başbakanlığın asli görevi olan koordinasyon işlevi güçlendirilmiştir. Devlet bakanlıkları kaldırılmış, bazı bakanlıklar yeniden yapılandırılmıştır.

Oluşturulan bu yeni yapıyla devlet, vatandaşa daha iyi hizmet sunmaya uygun kurumlara kavuşturulmuştur. Bu çerçevede; Kalkınma Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Avrupa Birliği Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığını kurduk.

Merkezi idare reformlarımızda temel aldığımız ilke, merkezin görev ve yetkilerini tarif etmek, kalan bütün konularda yerel yönetimleri yetkilendirmektir. Yerel düzeyde ise değişik hizmet birimleri arasında tamamlayıcılık esas olacaktır.

Yerel yönetimlerin başta öz gelirleri olmak üzere finansman ve hizmet imkânlarını kuvvetlendireceğiz. Yerel yönetimlerin bazı altyapı projelerini merkezi idare bütçesinden aktarılabilecek kaynaklar yoluyla da destekleyeceğiz.

Büyükşehir belediyeleri konusunda köklü değişiklikler yapılacaktır. Nüfusu 750 binden fazla olan illerde büyükşehir belediyesi kurulacaktır. İl bazında üst ölçekli plan bütünlüğü sağlanacaktır.

Hazırlıklarını büyük oranda tamamlamış olduğumuz Köy Kanunu bu dönemde yenilenecektir.

Kamu yönetiminde yapı ve mevzuat kadar, zihniyet değişimini de son derece önemli görüyoruz. Kamu çalışanlarının ve yöneticilerinin modern yönetim kültürüne sahip olmaları yönünde kapasite geliştirme programları sürdürülecektir. Kamuda yönetim kadrolarının tamamı için bu anlamda bir seferberlik başlatacağız. Kurumların politika hazırlama, uygulama, eşgüdüm, izleme ve değerlendirme konularında kapasitelerini geliştirmeye yönelik kaynakları artıracacağız.

Kamu kurum ve kuruluşlarında tüm çalışanların performansını objektif ve saydam biçimde ölçecek standartlar geliştirilecek, başarılı çalışanlar desteklenecek, ücretlendirmede performans da esas alınacaktır.

Kamu hizmetlerinin vatandaş ihtiyaçları ön planda tutularak şekillendirilmesi ve hesap verebilirliğinin artırılması için katılımcı mekanizmalar yaygınlaştırılacaktır. Vatandaşlarımızın değişik kamu hizmetlerinden memnuniyet derecesi kamuoyu araştırmalarıyla daha derinlemesine tespit edilecektir.

Kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları arasında işbirliği ağları oluşturularak birlikte iş yapma modelleri ve sosyal sorumluluk projeleri desteklenecektir.

Tüm bakanlıklarımız ve kamu kurumlarımızda stratejik planlama ve performans esaslı bütçe uygulamasına geçilmiştir. Önümüzdeki dönemde bu uygulamaların etkinliğini daha da artıracğız.

Kamu hizmet sunumunda, hizmetin ilk kademedede ve vatandaşa en yakın yerde verilmesi, kamu kurumlarının hizmet standartlarını belirlemesi ve internet üzerinden yayınlaması ilkeleri çerçevesinde uygulama devam edecektir.

“Beyana güven esastır” ilkesini her alanda yaygınlaştıracğız. Kamu hizmetlerinin sunumu sırasında vatandaşlarımızdan diğer kamu kurumlarında bulunan bilgi ve belgeler istenmeyecektir.

Gerçekleştirdiğimiz Kamu Mali Yönetimi Reformunun en önemli unsurlarından olan iç denetim sisteminin kurumsallaşması yönündeki çalışmaları tamamlayacağız.

Geçtiğimiz dönemde yolsuzlukla kararlılıkla mücadele ettik. 2003-2006 döneminde yolsuzlukla etkin mücadele amacıyla bu alanda önemli 7 adet uluslararası sözleşmeye taraf olunmuştur. Ayrıca 2004 yılında Avrupa Konseyi Yolsuzluğa Karşı Devletler Grubuna (GRECO) üye olunmuştur.

Türkiye, Uluslararası Saydamlık Örgütü tarafından yayınlanan Yolsuzluk Algılama Endeksinde 2003 yılında 3.1 puanla 133 ülke arasında 77 nci sırada yer alırken, 2010 yılında 4.4 puanla 178 ülke arasında 56 ncı sıraya yükselmiştir. Bu yöndeki çabalarımız 61. Hükümet döneminde de kapsamlı bir strateji çerçevesinde, kararlılıkla ve kesintisiz devam edecektir.

Kamu hizmetlerinin elektronik dönüşümünde önemli mesafe kaydettik. Bu Hükümet döneminde kamunun e-dönüşümünü (e-Devlet) büyük oranda tamamlayacağız. e-Dönüşüm Türkiye Projesi ile kamu bilgi ve iletişim teknolojisi yatırımlarına öncelik verilmiş ve bu alandaki yatırımlar hızlı bir şekilde artmıştır.

Hayata geçirdiğimiz bilgi sistemleri ile vatandaşların iş ve işlemlerinde kimlik bilgileri, ikametgâh ilmhberi ve nüfus kayıt örneği gibi belgelerin istenmesine son verdik. Bunun yerine elektronik ortamda Kimlik Paylaşım Sistemini kurduk.

Bugün vatandaşımız, devlet ile olan işlerinin büyük bir kısmını internet üzerinden kolaylıkla yapabilmektedir. İlköğretim çağına gelen çocuklarımızın en yakın okula otomatik kaydından, vergi ve sosyal sigorta prim beyan ve ödemelerine, tüm yargı süreçlerinden, ticaret sicili, araç satış, devir ve tescil işlemlerine, e-fatura işlemlerinden, hastane randevusu alımına, tapu ve kadastro işlemlerinden, ihracat, ithalat işlemlerine,

polis, emniyet ve trafikle ilgili işlemlerden eğitimle ilgili işlemlere kadar birçok hizmetin otomasyonunu sağladık. Bu hizmetleri elektronik ortamda sunulur hale getirdik. Kamudaki işlemlerin resmi olarak elektronik ortamda gerçekleşmesine imkan sağlayan e-imza uygulamasını hayata geçirdik.

Vatandaşımıza tek noktadan hizmet sunumuna yönelik e-Devlet Kapısı 2008 yılı sonunda faaliyete geçmiştir. 2010 yılı sonu itibarıyla 26 kamu kurumunun 237 hizmeti e-Devlet Ana Kapısına entegre edilmiştir.

Kamu hizmetlerinin kullanıcı odaklı bir yaklaşımla, çeşitli kanallardan elektronik ortamda sunulmasına yönelik uygulamaları artırarak devam ettireceğiz.

Tüm vatandaşlarımıza Elektronik Vatandaşlık Kartı dağıtımını gerçekleştireceğiz. Elektronik Vatandaşlık Kartı, kamu hizmetlerinin sunumunda kimlik doğrulama işlemleri için kullanılacak; vatandaşlarımız kamu hizmetlerine 7 gün 24 saat evlerinden ve işyerlerinden ulaşabilecektir. Bu uygulama ile aynı zamanda kamu hizmetlerinde ve harcamalarında kimlik sahteciliğinden kaynaklanan usulsüzlüklerin de önüne geçeceğiz.

Kamuda “kâğıtsız ofis” dönemini başlatacak ve yazışmaların elektronik ortamda gerçekleştirilmesini yaygınlaştıracacağız.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri,

Artık uluslararası bir başarı örneği haline gelmiş bulunan ekonomi politikalarımızı etkili bir şekilde uygulamaya devam edeceğiz.

Güçlü bir ekonominin temelinde güven ve istikrar kavramları vardır. Oluşturduğumuz güven ortamı ve inşa ettiğimiz istikrar sonucunda dokuz yıllık iktidar dönemimiz, enflasyon ve kamu açıkları gibi temel sorunları çözdüğümüz, yüksek büyüme oranlarını yakaladığımız ve dünyada yükselen bir ekonomi olarak ön plana çıktığımız bir dönem olmuştur. Gerçekleştirdiğimiz yapısal reformlar ve güçlü düzenlemeler ile bir yandan ekonominin kırılabilirliği azaltılmış, diğer yandan da piyasaların rekabetçi bir ortamda serbestçe işleyişi sağlanmıştır.

Tüm dünyayı etkisi altına alan ve birçok ülkenin hala etkilerinden sıyrılmadığı küresel ekonomik krizden hızlı ve güçlü bir şekilde çıkan ve örnek olarak gösterilen bir ülke konumuna gelmiş durumdayız. Bu sonuca ulaşmamızda, ekonomi politikalarımızda esas aldığımız şeffaflık, süreklilik, tutarlılık ve öngörülebilirlik ilkelerimiz önemli rol oynamıştır. 61. Hükümet döneminde de bu ilkeleri esas almaya devam edeceğiz. Uzun vadeli bakış açısıyla, sorunlarımıza çözüm üretmek büyüme potansiyelimizi artıracak bir çizgi izleyeceğiz.

Sağladığımız istikrar ortamında belirsizlikler azalmış, işletmelerimizin finansmana erişimi kolaylaşmış, yatırımları önemli ölçüde artmıştır. Bu durum, bir taraftan üretim ve istihdamı, diğer taraftan büyümemizin asıl dinamiğini oluşturan özel sektörümüzün rekabet gücünü artırmıştır.

Sürdürülebilir bir ekonomik kalkınmanın güçlü bir demokrasi ve evrensel normlara dayalı olarak işleyen adil bir hukuk düzeniyle mümkün olacağını farkındayız. Yargı reformu başta olmak üzere bu konularda sağlanacak ilerleme, bugün itibarıyla önemli bir aşamaya gelmiş olan ekonomik dönüşüm sürecini sağlamlaştırmak açısından da kritik bir rol oynayacaktır.

Ekonomi politikalarımızın temel hedefi insanımızın mutluluğunu ve refahını artırmaktır. Günümüzün rekabetçi dünyasında insana, insanın niteliklerine, sağlıklı bir sosyal ortama yapılan yatırımların, aynı zamanda ekonomik potansiyelimize yapılan bir yatırım olduğunu bilerek, ekonomik politikalarımızı güçlü sosyal politikalar ile bütünleştirdik ve bir sosyal restorasyon dönemi başlattık.

2002'de en zengin yüzde 10'luk kesimin ortalama geliri en yoksul yüzde 10'luk kesimin gelirinin 18,3 katı iken, yoksul kesimin geliri daha fazla artarak 2009 yılında 13 katına gerilemiştir. Böylece, giderek daha adil bir gelir paylaşımı sağlanmıştır. Yeni hükümet dönemimizde de aynı yönde politikalarımızı sürdürüleceğiz.

Eğitim, sağlık ve sosyal koruma harcamalarının tamamını içeren sosyal harcamaların GSYH'ya oranı 2002 yılındaki yüzde 13,5 seviyesinden 2010 yılında yüzde 16,5 seviyesine çıkarılmıştır. Sosyal harcamaların genel devlet harcamaları içerisindeki payı da aynı dönemde yüzde 32'den yüzde 43'e yükseltilmiştir.

Önümüzdeki dört yılı kapsayan bu hükümet programıyla 2023 hedeflerimizin temellerini atmış oluyoruz. Bu hedeflere ulaşmak yolunda uzun vadeli bir bakış açısıyla planlı ve programlı bir şekilde çalışmaya devam edeceğiz.

Yeni Bakanlar Kurulu yapılanmamız içerisinde, bu çalışmalarımızı kalkınma planları ve yıllık programlar yoluyla etkin bir şekilde koordine edecek olan Kalkınma Bakanlığımızı kurmuş bulunmaktayız. Hükümet Programımızda ifade ettiğimiz politikaların eyleme dönüştürülmüş hali Yıllık Programlarımızda yer alacak ve bu sistem içerisinde düzenli olarak izlenecektir.

Bu kapsamda Hükümetimiz döneminde hazırlayacağımız 10. Kalkınma Planı, 2023 Vizyonumuzda yer alan hedeflerin gerçekleştirilmesine ayrı bir ivme kazandıracaktır.

Değerli Milletvekilleri,

Dünya istikrar arayışı içinde çalkantılı bir dönemden geçmektedir. Küresel ekonomide toparlanma süreci devam etmekle birlikte, dünya ekonomisinde var olan kırılanlıklar ve belirsizlik ortamı sürmektedir.

AK Parti iktidarının ekonomide gerçekleştirdiği yapısal dönüşüm ve bu kapsamda uygulamaya koyduğu reformlar ekonomimizin dayanıklılığını artırmıştır. Nitekim küresel kriz bu açıdan bir test süreci olmuş ve ekonomimiz bu sınavdan başarıyla çıkmıştır. Bunun sonucunda ülkemiz bölgesinde ve küresel ölçekte güvenli bir liman haline gelmiştir.

G-20 çerçevesinde alınan tüm kararlarda da Türkiye etkin bir rol oynamaktadır. Kararlılıkla uyguladığı tutarlı politikalarla, Dünya ekonomi ve finans çevrelerinde takdir edilmekte ve örnek gösterilmektedir.

Yerinde ve makul düzeyde aldığımız tedbirlerin etkisiyle, Küresel krizin Türkiye ekonomisi üzerindeki etkileri kısa sürede ortadan kaldırılmış ve 2010 yılında ekonomimiz hızla toparlanarak milli gelirimiz yüzde 8,9 oranında artmıştır. Böylece OECD ülkeleri içerisinde en yüksek büyüme hızına ulaşılmış, kişi başına gelir 10 bin doları aşmış, satın alma gücü paritesine göre ise milli gelir sıralamasında yaklaşık 1 trilyon dolarlık GSYH'sı ile ülkemiz 16. sırada yer almıştır.

2011 yılında da ekonomimiz yüksek büyüme hızını devam ettirmektedir. İlk çeyrek itibarıyla sağladığımız yüzde 11'lik büyüme ile bu dönemde dünyada en hızlı büyüyen ülke konumuna gelmiş bulunmaktayız.

Satın alma gücü paritesine göre; 2002 yılında Türkiye’de kişi başına düşen gelir AB ortalamasının yüzde 36’sı iken, 2010 yılında AB ortalamasının yüzde 48’ine yükselmiştir. Bir başka ifadeyle, bu sekiz yıllık dönemde Türkiye ile AB arasındaki refah farkı azalmıştır.

İktidarımız döneminde mali disiplinin, güçlü büyüme performansının ve enflasyondaki düşüşün eş zamanlı olarak gerçekleştirilebileceği ortaya konulmuştur. Böylece geçmişte ülkemizde hakim olan büyüme için enflasyonun gerekli olduğu kanaati kırılmıştır. Artık işletmelerimiz belirsizliklerin azaldığı bir ortamda geleceği çok daha sağlıklı bir şekilde öngörebiliyor ve planlayabiliyorlar. Diğer yandan, yıllarca enflasyon ortamında gelir kaybına uğrayan sabit ve dar gelirli vatandaşlarımız daha gerçekçi gelir artışlarına kavuşmuşlardır.

Türkiye, Orta Vadeli Program ile maliye politikası açısından çıkış stratejisini erken aşamada ilan eden az sayıda ülke arasında yer almıştır. Bu durum, Türkiye’nin birçok ülkeden olumlu bir şekilde ayrışmasını sağlamıştır.

Küresel krizi, IMF gibi uluslararası kuruluşlardan kaynak kullanmadan kendi politikalarımız ve imkânlarımızla başarıyla yönettik. Tek bir bankamız batmadı, borç-faiz sarmalına girmedik, finansal piyasalarda çalkantılar yaşamadık.

Sağlanan bu olumlu gelişmeler, geleceğe yönelik güven ve risk primine ilişkin birçok göstergedeki ciddi iyileşmeyle de teyit edilmiştir. Benzer şekilde, ülkemizin risk primi göstergeleri bazı gelişmiş ekonomilerin de altına inmiştir.

Önümüzdeki dönemde de temel amacımız; istikrarlı ve sürdürülebilir büyümeyi sağlamak, istihdamı artırmak, fiyat istikrarını sürdürmek, mali dengeleri sağlamlaştırmak ve finansal istikrarı korumaktır.

Dokuz yıllık kazanımlarımızdan hareketle, 2023 yılında Dünyanın en büyük 10 ekonomisi arasına girmeyi hedefliyoruz.

AK Parti Hükümeti olarak, özel sektörümüzü teşvik edecek ve müteşebbislerimizin önünü açacak politikaları uygulamaya devam edeceğiz. Bunun için; makroekonomik istikrarın sürdürülmesinin yanında; ekonominin dış etkenlere karşı dayanıklılığını artıracak, mal ve hizmet sektörlerinde rekabet ve verimlilik artışlarını sağlayacak, ucuz finansman kaynaklarına ulaşımı kolaylaştıracak makro ve mikro politikalara öncelik verilecektir.

Bu çerçevede; işgücü piyasası, eğitim ve yargı sistemi, kayıt dışılık, devlet yardımları, iyi yönetim, yerel yönetimler ve bölgesel gelişme alanlarında başlattığımız yapısal dönüşüm önem arz etmektedir. Hedefimiz, bilgi toplumuna dönüşmüş, her alanda AB standartlarını yakalamış ve küresel ölçekte rekabet gücü yüksek, güçlü bir Türkiye’dir.

2023 hedeflerine ulaşma doğrultusunda önümüzdeki dört yıllık hükümet dönemimizde mali disiplin, enflasyonla mücadele ve istihdam esaslı yüksek ve sürdürülebilir büyüme konusundaki kararlılığımızı sürdüreceğiz. Sermaye hareketlerinin ve ticaretin serbest olmasını savunmaya devam edeceğiz. Dalgalı kur rejimini sürdüreceğiz. Yoksulluk ve fakirlikle mücadelede uyguladığımız güçlü sosyal politikalarla başlattığımız sosyal restorasyon sürecine devam edeceğiz. Hükümet olarak, makro-parasal dengeleri göz önünde bulundururken, vatandaşlarımızın ihtiyaçlarını da dikkate alan uygulamaları sürdüreceğiz.

2003 yılından bu yana tavizsiz bir şekilde uyguladığımız mali disiplinin bir sonucu olarak kamu açıkları önemli oranda azaltılmıştır. Bu kapsamda, 2002 yılında GSYH’ya oran olarak yüzde 10 seviyesinde olan kamu açığı 2006 yılında fazlaya dönmüştür. 2009 yılında küresel

ekonomide yaşanan finansal krizin etkisiyle yüzde 5,1 seviyesine yükselen açık, krize karşı alınan tedbirlerin kararlılıkla uygulanması ve ekonomideki hızlı toparlanma sonucunda 2010 yılında yüzde 2,3 seviyesine gerilemiştir.

GSYH'ya oran olarak 2002 yılı sonu itibarıyla yüzde 73,7 düzeyinde olan AB tanımlı genel yönetim nominal borç stoku 2010 yılı sonu itibarıyla yüzde 41,6 seviyesine düşmüştür. Bu çerçevede, küresel finansal krizin etkisiyle birçok AB ülkesi kamu maliyesi alanında ciddi darboğazlara girerken, Türkiye için kamu borcu bir risk alanı olmaktan çıkmıştır.

2002 yılında GSYH'nın yüzde 15,5'i düzeyinde olan kamu kesimi faiz ödemeleri 2010 yılı sonu itibarıyla yüzde 4,6 seviyelerine gerilemiştir. Aynı şekilde risk algısının azalması sonucunda 2002 yılında yüzde 62,7 düzeyinde olan iç borçlanma bileşik faiz oranları 2010 yılı sonu itibarıyla yüzde 8,1 seviyesine düşmüştür. Buna ilave olarak, 2002 yılı sonunda yüzde 26,6 olan Hazine borçlanmasındaki reel faiz oranı 2010 yılı sonunda yüzde 0,7 seviyesinde gerçekleşmiştir.

2011 yılı içerisinde gerçekleştirilen genel seçimlere rağmen kamu maliyesine yük getirecek herhangi bir popülist politika devreye sokulmamış, "seçim ekonomisi" tabiri lugatımızda yer almamıştır.

Değerli Milletvekilleri,

Kamu gelirlerinin adil bir şekilde sürdürülebilir kaynaklardan temin edilmesi için başta gelir idaresinin reorganizasyonu olmak üzere vatandaşın vergisini kolayca ödeyebilmesine yönelik önemli adımlar atılmış, bu çerçevede pek çok teknolojik imkân vatandaşlarımızın hizmetine sunulmuştur.

Geçmişte atılan adımların sağlamaştırılması ve daha da geliştirilmesine yönelik çalışmalara kararlılıkla devam edilecektir. Bu dönemde, gelir politikaları açısından temel öncelikler vergilemede adalet ve etkinliğin artırılması, istihdamın ve yatırımların teşviki, bölgesel gelişmişlik farklarının azaltılması, rekabetin geliştirilmesi ve daha etkin bir vergi sisteminin oluşturulması olacaktır.

Kayıt dışılıkla mücadeleye kararlılıkla devam edilecektir.

Vergi mevzuatının sadeleştirilmesi ve anlaşılır kılınmasına yönelik çalışmalar hız kesmeden devam edecektir. Bu kapsamda Gelir Vergisi Kanunu ve Vergi Usul Kanunu başta olmak üzere temel vergi kanunlarının gözden geçirilmesi çalışmaları önümüzdeki dönemde tamamlanacaktır.

Kamu harcamalarının finansmanında doğrudan vergilerin ağırlığının artırılması sağlanacaktır.

Gelir politikalarının belirlenmesinde ve uygulanmasında şeffaflık ve öngörülebilirlik esas alınacaktır.

Vergi idaresinin altyapısının ve uygulama kapasitesinin iyileştirilmesi çalışmalarına devam edilecektir.

Kamu gelirlerinin güvenceye alınması ve vergi tabanının sağlıklı olarak tespit edilebilmesi amacıyla uluslararası alanda işbirliğinin ve koordinasyonun artırılmasına yönelik temaslar yoğunlaştırılacaktır.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri,

Makroekonomide sağladığımız önemli başarıların da katkısıyla özellikle bu dönemde eğitim, sağlık, sosyal güvenlik ve sosyal yardım harcamalarının toplamından oluşan sosyal harcamalarda ciddi artışlar sağladık.

2002 yılı sonrasında kamu yatırımlarına önemli kaynaklar ayrılmış daha önceki dönemlerde başlanıp, bitirilmeyen yatırımlar süratle tamamlanmıştır. Bu çerçevede, 2002 yılında ortalama 9 yılda bitirilen kamu yatırımlarını 2011 yılında 4,2 yılda bitirir hale geldik. Böylece yatırımların ekonominin ve vatandaşımızın hizmetine daha hızlı ve daha az maliyetle sunulmasını sağladık.

Önümüzdeki dönemde kamu harcamalarında kalkınma potansiyelimizi destekleyici mahiyette olan altyapı yatırımlarına ve sosyal amaçlı alanlara öncelik vereceğiz. Başta Güneydoğu Anadolu Projesi, Doğu Anadolu Projesi, Konya Ovası Projesi olmak üzere bölgeler arası gelişmişlik farklarını azaltmayı hedefleyen ekonomik ve sosyal altyapı projelerine önem vereceğiz.

Kamu kesimi yatırımlarını özel kesim yatırımlarını tamamlayacak şekilde ele alacak, başta Kamu-Özel İşbirliği yöntemleri olmak üzere kamu altyapı yatırımlarında özel sektörün katılımını da sağlayan uygulamalara daha fazla ağırlık vereceğiz.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri,

Fiyat istikrarını sağlamak ve sürdürmek para politikamızın temel amacıdır. Bununla birlikte para politikamız, küresel krizin ardından önemi daha da ortaya çıkan finansal istikrarı da gözeterek ve fiyat istikrarını sağlama amacıyla çalışmamak kaydıyla büyüme ve istihdam politikalarını destekleyecektir.

Tek haneli rakamlara inmiş olan enflasyon ve faiz oranları kalıcı hale getirilecek ve enflasyon oynaklığı yakından takip edilecektir.

Enflasyon hedeflemesi temel para politikası rejimi olmaya devam edecektir.

Hükümetimiz ve Merkez Bankası tarafından enflasyon hedefleri üç yıllık vadede belirlenecek ve kamuoyuna duyurulacaktır.

Dalgalı döviz kuru rejimi uygulaması sürdürülecektir.

Merkez Bankası, fiyat istikrarını sağlamak için, uygulayacağı para politikasını ve kullanacağı para politikası araçlarını bağımsız bir şekilde belirlemeye devam edecektir.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri,

2002 yılından itibaren finans sektörünün gözetim ve denetim altyapısını güçlendiren, sektörde çeşitliliği ve derinliği artıran bir dizi düzenleme hayata geçirilmiştir.

AB mevzuatı ile uyumlu olarak hazırlanan Bankacılık Kanunu 2005 yılında yürürlüğe girmiştir.

Banka kartı ve kredi kartı piyasaları iktidarımız döneminde yasal bir zemine kavuşturulmuştur.

Konut edinmeyi kolaylaştıran ipotekli konut finansmanı sisteminin yasal altyapısı geliştirilerek yürürlüğe konulmuştur.

2003 yılında bireysel emeklilik sistemi uygulamaya konulmuştur.

Kamu bankalarının basiretli bir şekilde yönetiminin sürdürülmesiyle esnaf ve çiftçiye sağlanan kredi imkânları artırılmıştır. Aynı zamanda bu bankalar kârlılık düzeylerini yükseltirken, Hazineimize önemli miktarda kaynak aktarmaya başlamışlardır.

Yeni yasayla sigortacılık sektörü AB standardında bir mevzuat çerçevesine kavuşturulmuştur.

Krizle birlikte pek çok Avrupa ülkesinde devlet, bankalara yönelik sermaye desteği sağlamak zorunda kalırken, Türk bankacılık sektörü herhangi bir sermaye desteğine ihtiyaç duymamıştır. Nitekim Türk bankacılık sektörünün sermaye yeterlilik oranı 2010 yılı sonu itibarıyla yüzde 19,2 seviyesindedir. Bu oranla Türkiye, hem gelişmiş hem gelişmekte olan ülkeler arasında en yüksek seviyede olan ülkelerden biridir.

Kamunun borçlanma ihtiyacının azalmasıyla, bankacılık sistemimiz mali aracılık fonksiyonunu daha fazla yerine getirmeye başlamıştır. Bunun bir göstergesi olarak, 2002 yılında toplam varlıklarının yüzde 23'ünü kredi olarak kullandıran bankalar, 2011 yılı Nisan ayı itibarıyla varlıklarının yüzde 53,7'sini kredi olarak kullandırmıştır.

Finans sektörünün düzenleme ve denetiminde uluslararası standartlara ve AB müktesebatına uyum gözetilmeye devam edilecektir. G-20 platformu öncülüğünde yürütülen çalışmalara katkı verilecek ve yeni düzenlemelere uyum sağlanacaktır.

2011 yılı Haziran ayında yapılan yasal düzenlemeyle Finansal İstikrar Komitesi kurulmuştur. Oluşturulan bu komiteyle finans sektörüyle ilgili düzenleyici kamu kurumlarının eşgüdüm içerisinde çalışması, muhtemel küresel senaryolara karşı ülkemizi ve özel sektör kurumlarımızı hazırlıklı ve dayanıklı halde tutacak tedbirleri alması sağlanacaktır.

Finans sektöründeki tüketici ve yatırımcı haklarının gözetilmesine yönelik uygulamalar geliştirilecektir.

Ekonomimizin sağlıklı büyümesinde ihtiyaç duyduğu uzun vadeli fonların oluşumu önemlidir. Bu açıdan sosyal güvenlik sisteminin tamamlayıcısı da olan bireysel emeklilik sistemi yaygınlaştırılacaktır. Sistemde biriken fonların hızla büyümesi amacıyla vergisel hususlar da dahil olmak üzere her türlü tedbir alınacaktır.

İstanbul Uluslararası Finans Merkezi Projesini hayata geçiriyoruz. Burada vizyonumuzu, İstanbul'un öncelikle bölgesel nihai olarak da küresel bir finans merkezi olması şeklinde belirledik. Bu amaca yönelik olarak ilan ettiğimiz strateji ve eylem planını titizlikle uygulamaktayız. Bu faaliyetlerimizle, İstanbul'un 2023 yılında dünyadaki en önemli 10 finans merkezi içinde yer almasını hedeflemekteyiz.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri,

Ekonomik ve siyasi alanda oluşturulan güven ve istikrar ortamı sonucunda, ekonominin dış kaynak ihtiyacından fazla sermaye girişi yaşanmıştır. Bu sayede Merkez Bankası brüt döviz rezervi, 2002 yılı Kasım ayında 27 milyar dolar olan seviyesinden 30 Haziran 2011 itibarıyla altın dahil 99,5 milyar dolara yükselmiştir.

2002 yılı sonunda 36 milyar dolar olan ihracat hacmi, küresel krizin ve son bölgesel gelişmelerin olumsuz etkilerine rağmen 2011 yılında 130 milyar doları aşacaktır. İhracattaki bu olumlu performansın yanında cari açık konusunu da dikkatle takip ediyoruz.

Türkiye'nin hızlı büyüme dönemlerinde yaşadığı yüksek cari açığın altında bazı yapısal nedenler bulunmaktadır. Enerjide dışa bağımlılığın yüzde 74'ler seviyesinde olduğu ülkemizde, petrol ve doğal gazın neredeyse tümü, kömürün ise beşte biri ithal edilmektedir. Bu nedenle uluslar arası enerji fiyat hareketleri Türkiye'nin cari açığını doğrudan etkilemektedir. **Cari açığın GSYH'ya oranı 2008 yılında yüzde 5,7 iken 2010 yılında yüzde 6,5 olarak gerçekleşmiştir. Enerji fiyat etkisinden arındırıldığında ise bu oranlar sırasıyla yüzde 1,8'e ve yüzde 4'e gerilemektedir.**

Özellikle son dönemlerde hızlı büyüyen ve yüksek teknolojiye dayalı sektörlerin girdi kullanımındaki dışa bağımlılığı, cari açığı artıran bir diğer nedendir.

Cari açığı daha düşük seviyelere indirmek ve enerjide dışa bağımlılığı azaltmak amacıyla yenilenebilir enerji kaynaklarının enerji arzı içindeki payının artırılmasına ve nükleer santrallerin kullanılmasına yönelik başlatılan çalışmalara kararlılıkla devam edilecektir.

Önümüzdeki dönemde başta makine ve otomotiv olmak üzere, demir-çelik, tekstil, hazır giyim ve konfeksiyon, elektrik ve elektronik ile kimyevi maddeler ihracat stratejimizin lokomotif sektörleri olmaya devam edecektir. Bununla birlikte, yeni rafineri inşaatı, elektrikli otomobil imalatı, ileri teknoloji içeren hava taşıtı motorları ve parçalarının üretimi konularında teşvik sistemi güçlendirilerek yurtiçi üretim kapasitesi artırılabilecektir.

Sektörlerin uluslararası rekabet gücünün ve ülkemizin dünya ölçeğinde pazar payının artırılması, dış ticaret dengesi ve cari dengenin makul seviyelerde tutulması amacıyla etkin şekilde dış ticaret politikaları uygulanacaktır. Bu bağlamda, öngörülen hedefleri gerçekleştirmek amacıyla Ekonomi Bakanlığı kurulmuştur.

İhracatta firmaların küresel rekabet gücünü artırmak amacıyla yenilikçiliğe ve Ar-Ge'ye dayalı katma değeri yüksek markalı ürün ve hizmetlerin üretim ve pazarlama süreçleri desteklenecektir.

2023 ihracat hedefine ulaşmak için bu dönemde üretim stratejimizi ihracat odaklı bir eksene oturtacağız. Bu kapsamda; orta-yüksek teknolojili sektörlerde üretim artışını gerçekleştirecek, özellikle yüksek teknolojili sektörlerde yeni yatırımların artırılmasının yolunu açacağız.

Oluşturduğumuz "**Girdi Tedarik Stratejisi**" ile girdi tedarikinin güvenliğini ve sürekliliğini sağlayacağız, hizmet ihracatını artıracacağız ve ihracat odaklı yabancı yatırımları destekleyeceğiz. Bu kapsamda ihracat odaklı üretimde daha rekabetçi bir yapı oluşumu için ulaştırma ve lojistik başta olmak üzere gerekli altyapılar geliştirilecektir. Üretim ve ihracatın ithalata olan bağımlılığını azaltmak amacıyla ara malı ve yatırım mallarında yurtiçi üretim kapasitesini artırıcı politikalar ve destekler sürdürülecektir.

2023 yılında 500 milyar dolar ihracat hedefimiz doğrultusunda 2015 yılı itibarıyla 200 milyar dolar mertebelerine çıkacağını tahmin ettiğimiz ihracat düzeyimiz, ekonomik performansımızı artırmamıza önemli bir katkı sağlayacaktır. Önümüzdeki dönemde dünya ticaret hacmindeki payımızın yüzde 1'e yükselmesini bekliyoruz.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri,

2012-2014 dönemini kapsayacak Orta Vadeli Programımızı önümüzdeki aylarda açıklayacağız. Orta Vadeli Programı, mevcut küresel ekonomik gelişmeler ışığında, krizin

etkilerinin özellikle gelişmiş ekonomilerde bir süre daha devam edeceğini dikkate alan ihtiyatlı bir yaklaşımla hazırlayacağız.

Güven ortamının korunması ve büyümenin istikrarlı bir şekilde devam etmesi için en küçük bir taviz vermeyecek, şimdiye kadar olduğu gibi bundan sonra da gereken tedbirleri kararlılıkla hayata geçireceğiz.

Ayrıca, bütçe dengelerinin kalıcı bir şekilde tesisi ve diğer tedbirler sonucunda cari işlemler açığı sürdürülebilir seviyelere çekilecek, bankalarımızın ve özel sektörümüzün güçlü bir sermaye yapısıyla çalışması sağlanacaktır. Özel sektörümüzün ve hanehalkımızın borçlanmalarında ise daha makul miktarları, daha uzun vadeyi ve para birimi olarak Türk Lirası'nı tercih etmeleri teşvik edilecektir.

Değerli Milletvekilleri,

Sadece mal ticareti ile değil, giderek büyüyen hizmet ticareti ile de dış ticaret dengemizi iyileştireceğiz.

2002 yılından bugüne 10 kat artırarak 25 milyar Dolara çıkarttığımız yurtdışı müteahhitlik hizmetleri tutarını, 2015 yılında 50 milyar Dolara çıkaracak, az gelişmiş ve gelişmekte olan ülke pazarlarında lider ülke konumuna geleceğiz.

Diğer bir hizmet sektörü olan turizm de son yıllarda hızla büyümüş, 2002 yılında Türkiye'ye gelen turist sayısı 13,3 milyon kişi, turizm gelirleri ise 11,9 milyar ABD doları iken, 2010 yılında turist sayısı 28,6 milyon kişi ve turizm gelirleri ise 20,8 milyar ABD dolarına yükselmiştir.

2002 yılında, 396 bin olan Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan belgeli yatak sayısı, 2010 yılında 610 bine; 115 olan Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi sayısı ise 222'ye ulaşmıştır.

Sürdürülebilir bir yapıda sektörü çeşitlendirmeyi ve turizm gelirini istikrarlı bir şekilde artırmayı öngören Türkiye Turizm Stratejisini hazırlayarak uygulamaya koyduk. 2023 perspektifinde 50 milyar doları aşan bir turizm geliri hedefliyoruz.

Türkiye'nin Avrupa'da ve Ortadoğu'da termal turizm ve sağlık turizmi konusunda önemli bir merkez olması yolunda çalışacağız. Termal turizm, hidroterapi merkezleri, kış sporları ve yayla turizmi merkezlerinin altyapılarını ve öncelikli turistik yollarını hızla tamamlayacağız.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri,

Ülkemizin ticaret, turizm ve uluslararası ilişkilerinin artması, ayrıca bölgesiyle bütünleşmesi açısından kaliteli ve güçlü gümrük hizmetlerine büyük önem veriyoruz.

Gümrük hizmetlerinin daha süratli, etkin, kaliteli ve standartlara uygun biçimde yürütülmesi için yeni Gümrük ve Ticaret Bakanlığımızı kurduk. Bu Bakanlığa iç piyasaların takibi ile ilgili ilave görevler de verdik.

Önümüzdeki dönemde, gümrük işlemlerinin basitleştirilmesi ve hızlandırılması ile kaçakçılığın önlenmesi konusunda altyapı başta olmak üzere gerekli çalışmalara devam edeceğiz.

Bu çerçevede, bütün gümrük idarelerimizde gümrük işlemleri kağıtsız ve insansız bir ortamda uygulanır hale getirecek, gümrük işlemlerinde "tek pencere" uygulamasına geçeceğiz.

Değerli Milletvekilleri,

Hükümet olarak çalışabilir durumdaki bütün vatandaşlarımıza iş sağlamak en önemli önceliklerimizden biri olmuştur. İstihdamı artırmada en önemli faktörlerden birinin yüksek bir büyüme hızı sağlamak olduğu bilinci ile hem büyüme hızımızı arttırdık hem de büyümenin odağına istihdamı koyduk. Büyümenin daha fazla istihdam sağlaması için işgücü piyasasında gerekli reformları yapmaya devam ediyoruz.

İstihdamda sağlanan artış bakımında da krizden en çabuk çıkan ülkelere birisi durumundayız.

2008 yılında ortaya çıkan küresel ekonomik kriz başta gelişmiş ülkeler olmak üzere tüm dünyada işgücü talebinde büyük bir düşüşe ve işsizliğe yol açmıştır. 2007-2010 döneminde işsizlik oranı İspanya'da yüzde 8,3'ten yüzde 19,9'a, ABD'de yüzde 4,6'dan yüzde 9,7'ye, Fransa'da yüzde 8,3'ten yüzde 9,8'e, İngiltere'de yüzde 5,4'ten yüzde 7,9'a, İrlanda'da yüzde 4,6'dan yüzde 13,5'e, Japonya'da yüzde 3,8'den yüzde 5,1'e, komşumuz Yunanistan'da ise yüzde 8,3'ten yüzde 11,8'e çıkmıştır.

Ülkemizde ise zamanında alınan önlemlerle işsizlikteki artış sınırlı kalmıştır. Türkiye'de daha 2009 yılı bitmeden güçlü büyüme dönemi yeniden başlamıştır.

İşsizlik 2008 yılında yüzde 11, 2009 yılında yüzde 14 olarak gerçekleşmesine rağmen, 2009 yılının ikinci yarısından itibaren düşme eğilimine girmiştir. İşsizlikteki azalma 2010 yılında artarak devam etmiş yıl sonu itibariyle yüzde 11,9 oranına kadar inmiştir. Bu düşüş trendi hızlanarak devam etmektedir. 2011 yılı Mart ayı itibariyle ise işsizlik bir önceki yıla göre tam 2,9 puan azalarak yüzde 10,8'e inmiştir. Mevsimsel etkilerden arındırılmış işsizlik oranımız ise yüzde 9,9 olarak gerçekleşmiştir. Böylece, işsizlik kriz öncesi seviyesine gerilemiştir. Diğer yandan kriz döneminde işsizlik oranında artış olmasına rağmen toplam istihdam hiçbir zaman azalmamıştır. Krizin en yoğun yaşandığı 2009 yılında bile toplam istihdamımızı 83 bin kişi arttırdık. 2011 yılı Mart ayında bir önceki yıla göre 1 milyon 545 bin vatandaşımıza istihdam sağladık.

Amacımız işsizliği kalıcı bir şekilde azaltarak 2023 yılında yüzde 5 seviyesine indirmektir.

İstihdamın artırılması ve kayıt dışılığın azaltılması amacıyla güvenceli esneklik anlayışı ve "iş değil insanı koruma" ilkesi çerçevesinde işgücü piyasamızın katılıklarının gidererek başta genç, kadın ve vasıfsız işgücümüz olmak üzere işsizlerimize nitelik kazandırarak işe girişi kolaylaştıracağız.

İşçilerimizin büyük çoğunluğunun alamadığı, işletmelerimizin üzerinde ödeme baskısı oluşturan, çalışma hayatının en önemli sorun alanlarının başında gelen kıdem tazminatı sorununu kazanılmış hakları koruyan ve bütün işçilerin kıdem tazminatlarını garanti altına alan bir fon teşkil etmek suretiyle, sosyal taraflarla istişare içinde çözeceğiz.

Hükümet olarak işsizliği azaltmak için iki stratejik yaklaşım belirledik. Bir yandan aktif işgücü piyasası programları ve teşvik paketlerini birbiri ardına devreye alarak konjonktürel

işsizliği azaltırken, diğer yandan bir kangren haline dönüşmüş yapısal işsizliğe çözüm bulmak amacıyla uzun vadeli stratejiler geliştirdik.

İstihdamı korumak ve artırmak amacıyla kamuoyunda "istihdam paketleri" olarak da bilinen beş yasal düzenlemeyi hayata geçirdik.

Bu düzenlemelerle;

Prim indirimi teşvikleri uyguladık ve uygulamayı sürdürüyoruz.

İşverenin ödediği sigorta prim payında 5 puanlık indirim yaptık.

18-29 yaş arası erkekler ile 18 yaş ve üzeri kadınların istihdamları durumunda 5 yıl süreyle kademeli olarak işveren sigorta prim payı devletçe karşılandı.

İlave istihdam sağlayan işverenlerimizin işveren sigorta prim payını karşılayarak ilave istihdamı teşvik ettik.

İşsizlik ödeneği miktarında artış sağladık.

Bu çerçevede, 2008-2010 yılları arasında sadece yürürlüğe koyduğumuz prim indirimi ve teşvikler için ayırdığımız kaynak toplamı yaklaşık 11 milyar TL'ye ulaştı. Teşviklerden 2010 yılı Aralık ayı itibariyle 7 milyon 278 bin çalışmamız yararlandı.

Hükümet olarak, teşviklerin yanı sıra işgücümüzün istihdam edilebilirliğini arttırmak amacıyla mesleki eğitim, toplum yararına çalışma ve staj programları gibi aktif işgücü piyasası programlarını uyguladık. Bu programlardan 2009 yılından 2011 yılı Haziran ayına kadar 503 bin işsiz istifade etti.

Bu programlar için yıllık ayrılan kaynağı üç katına çıkarttık. Aktif işgücü programları için artık her yıl ortalama 1,5 milyar TL kaynak ayırmaya başladık. **2013 yılından itibaren her yıl 400 bin işsizimizi bu programlardan yararlandıracağız.**

Hükümet olarak ülkemizde işsizlik sorununun aynı zamanda bir mesleksizlik sorunu olduğundan hareketle işsizlerimize beceri kazandırmak amacıyla Uzmanlaşmış Meslek Edindirme Merkezleri Projesini başlattık. Kamu-özel sektör ve üniversite işbirliği ile beş yıl devam edecek olan bu proje ile her yıl 200 bin kişi olmak üzere toplam 1 milyon işsizimizi eğitimden geçirecek ve işe yerleştireceğiz.

Cumhuriyet tarihinde ilk defa hükümetimiz tarafından ilgili tüm tarafların katılımı ile ulusal istihdam stratejisini hazırladık.

İşsizliği kalıcı bir şekilde çözmeyi amaçlayan, 22 adet somut hedef ile 102 politika ve tedbirden oluşan Ulusal İstihdam Stratejisini kararlılıkla uygulayacağız.

Ulusal istihdam stratejisi, 2023 yılına kadar işgücü piyasasındaki yapısal sorunların çözülmesi ve işsizlik sorununa kalıcı çözüm bulunmasına yönelik uygulanacak strateji, politika ve tedbirleri içermektedir.

Stratejiyi dört politika eksenine üzerine inşa ettik. Bu eksenleri, eğitim-istihdam ilişkisinin güçlendirilmesi; işgücü piyasasının esnekleştirilmesi; kadınlar, gençler ve dezavantajlı grupların istihdamının artırılması ve istihdam-sosyal koruma ilişkisinin güçlendirilmesi olarak belirledik.

Ayrıca, istihdam mesleki eğitim ilişkisinin güçlendirilmesi eylem planını hazırladık ve uygulamaya başladık.

İlk defa Hükümetimiz döneminde mesleklerin standartlarını belirlemeye ve belgelendirmeye yönelik düzenlemeler yaptık ve bu amaçla mesleki yeterlilikler kurumunu

kurduk. Bu sayede, Avrupa Birliđi ile de uyumlu bir Őekilde istihdamın niteliđini ve hareketliliđini artırma çalıřmalarını kararlılıkla sűrdűrűyoruz.

İřgűcű piyasamızın ihtiyaç duyduğu ulusal meslek standartlarının tamamını 2012 yılı sonuna kadar hazırlayacağız.

Őnűműzdeki dűnemde, İŐKUR'a kayıtlı her iřsizinin bir "iř ve meslek danıřmanı" olacak ve iřsizlerimize birebir hizmet verilecektir. Mesleksiz tűm iř arayanlara mesleđe yűnlendirme ve iř bulma hizmeti sunulacaktır. Ayrıca, danıřmanlar kiřilerin mesleki ve kiřisel űzelliklerini dikkate alarak iř ortamına daha iyi uyum sađlamaları için yardımcı olacaklardır.

Bűylece meslek edinme, iř arama, bulma ve iřte kalma konusunda birebir, kiřiye űzgű ve yakından takip edilen bir sűreci hayata geçireceđiz.

Bu amaçla, İŐKUR 2011 yılında 2.000, 2012 yılında da 2.000 olmak űzere toplam 4.000 sűzleřmeli "İř ve Meslek Danıřmanı" istihdam edecektir.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri,

Hűkűmet olarak amacımız sosyal adaletin sađlanarak çalıřma hayatında barıř ve huzurun temin edilmesidir. Bu amaç dođrultusunda çalıřanlarımızın haklarının ve iřletmelerimizin rekabet gűcűnűn korunduđu, AB standartları ve ILO normlarına uygun bir çalıřma hayatının geliřtirilmesi için çalıřmaktayız.

2010 yılında yapılan Anayasa deđiřikliđiyle çalıřanlarımızın sendikal hak ve űzgűrlűklerinde űnemli iyileřtirmeler yaptık. Memur sendikalarına getirilen toplu sűzleřme hakkı bunların en űnemlilerinden biridir. Ayrıca Ekonomik ve Sosyal Konseye Anayasal gűvence sađlayarak sosyal diyalog yolunda gűlű bir adım attık.

Hűkűmet olarak, űnűműzdeki dűnemde evrensel standartlara uygun kaliteli ve gűvenceli bir çalıřma hayatı tesis etmek için gerekli dűzenlemeleri yapacađız.

Çalıřanlarımızın űrgűtlenme ve toplu pazarlık haklarını dűzenleyen 2821 sayılı Sendikalar Kanunu ile 2822 sayılı Toplu İř Sűzleřmesi, Grev ve Lokavt Kanunlarını ILO ve AB normlarını dikkate alarak yeniden dűzenleyeceđiz.

Kamu gűrevlilerine verilen toplu sűzleřme hakkını kullanılabilmesi için 4688 sayılı Kanunda gerekli yasal dűzenlemeleri yapacađız.

Bu dűzenlemeler sonucunda sendikal űrgűtlenme oranları ile toplu sűzleřmeden yararlanma oranlarını 2023 yılında AB ortalaması dűzeyine çıkarmayı hedefliyoruz.

Hűkűmetimiz, iřletmelerimizin rekabet gűcűnű de koruyan bir anlayıřla çalıřanlarımızın yařam řartlarının iyileřtirilmesine bugűne kadar olduđu gibi bundan sonra da devam edecektir.

Aralık 2002 dűneminde brűt 251 TL olan asgari űcret, bugűn itibarıyla 797 TL'ye yűkselmiř, bu dűnem içerisindeki nominal artıř oranı yűzde 218, reel artıř oranı ise yűzde 54 olmuřtur. Aynı dűnemde net asgari űcretin nominal artıř oranı yűzde 242 iken, iřveren maliyetlerindeki nominal artıř oranı yűzde 166'da kalmıřtır.

İřletmelerimizin rekabet gűcűnű arttırmak amaçıyla kayıt dıřı istihdamla műcadele kapsamında elde ettiđimiz geliřmeler ve sosyal gűvenlik sistemimizin aktűeryal dengeleri gűzetilerek istihdam űzerindeki yűkleri azaltmaya devam edeceđiz.

Kadınların sosyo-ekonomik durumlarının gűlendirilmesini, çalışma hayatına katılımının ve rolűnűn artırılmasını, işyerinde ayrımcılığın űnlenmesini ve fırsat eşitliğinin sağlanmasını

önemiyoruz. Bu amaçla gerekli düzenlemeleri yaparak kamu kurum ve kuruluşları, sosyal taraflar ve sivil toplum kuruluşlarının üst düzey temsilcilerinin katıldığı bir kurul oluşturduk. Ayrıca önümüzdeki dönemde kadınların çalışma hayatına katılımını artırmak amacıyla, çocuk bakımevleri ve kreş hizmetleri için teşvik uygulamalarını hayata geçireceğiz.

Gençlerimizin, kadınlarımızın ve mesleki eğitim alan işsizlerimizin istihdamı halinde 54 aya kadar işveren sigorta prim payının devletçe karşılanması uygulamasını sürdüreceğiz.

Mevsimlik gezici tarım işçilerinin daha güvenli seyahat etmelerini, çocuklarının eğitime devamını, daha iyi barınma, sağlık ve sosyal güvenlik şartlarına kavuşmalarına yönelik attığımız adımları sonuçlandıracağız.

Özürlü vatandaşlarımızın çalışma hayatında daha fazla yer alması için yaptığımız çalışmalar sonucunda 2002-2010 döneminde kamu kurumlarında istihdam edilen engelli memur sayısını 6.103'ten, 19 bine, kamu ve özel sektörde istihdam edilen engelli işçi sayısını ise 10.883'ten 32.257'ye yükselterek 3 kat arttırdık.

Hükümetimiz döneminde kamu ve özel sektördeki özürlü kontenjanlarının doldurulmasına yönelik tedbirleri almaya devam edeceğiz.

İstihdam imkânı bulamadığı için sosyal yardım olarak hayatını idame ettirmek zorunda olan vatandaşlarımızdan çalışabilir durumda olanların işgücü yetiştirme kurslarından ve işe yerleştirme hizmetlerinden öncelikle yararlanmalarını sağlayan uygulamamızı kararlılıkla sürdüreceğiz.

Yeşil kart sahibi olan vatandaşlarımız hizmet akdiyle ya da vergi kaydı olmadan esnaf olarak çalışmaları veya tarımsal faaliyette bulunmaları durumunda (eş, çocuk ve diğer yakınlarıyla birlikte) yeşil kartları iptal edilmekteydi. Yapılan düzenleme ile yeşil kart sahibi vatandaşlarımızın çalışması halinde yeşil kartı iptal edilmeyerek askıya alınacak, çalışması sona erdiğinde tekrar başvurusuna ve diğer bürokratik iş ve işlemlere gerek kalmaksızın yeşil kartı aktif hale getirilecektir.

İş kazaları ve meslek hastalıklarının azaltılması için iş sağlığı ve güvenliği kültürünün yaygınlaştırılması ile çalışan ve işverenlerin bilinçlendirilmesine yönelik faaliyetlerimizi sürdüreceğiz.

İş sağlığı ve güvenliği alanında hazırlayacağımız strateji çerçevesinde AB ve ILO düzenlemelerine uygun memur ve işçi ayrımı olmaksızın bütün çalışanları, kamu-özel ayrımı olmaksızın bütün işverenleri ve işçi sayısını dikkate almaksızın bütün işyerlerini kapsayan ayrı bir İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu çıkaracağız.

Belirli bir dönem boyunca çalışma ve sosyal güvenlik mevzuatına uyduğu tespit edilen, iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alan ve kayıt dışı işçi çalıştırmayan işverenlerimiz için bu durumlarını gösteren ve ödüllendiren düzenlemeler yapacağız.

Çalışanların istismarının önlenmesi, işletmeler arası haksız rekabetin sona erdirilmesi ve sosyal güvenlik sistemimizin aktüeryal yapısının düzeltilmesi için kayıt dışı istihdamla mücadele kapsamında önemli adımlar attık. Bu çabalar sonucunda kayıt dışı istihdam oranını 2002 yılındaki yüzde 52 seviyesinden 2011 yılı mart ayında yüzde 41 seviyesine indirdik.

Kayıt dışılıkla mücadele için yeni bir eylem planını yürürlüğe koyacağız. İlgili tüm kamu kurum ve kuruluşlarıyla elektronik ortamda bilgi ve veri paylaşımı yapılarak elde edilen veriler bilişim teknolojileri vasıtasıyla çapraz kontrollere tabi tutulacaktır. Böylece, denetimlerin etkinliği ve sayısı artırılarak kayıt dışı istihdamla daha kararlı bir şekilde mücadele edeceğiz.

Değerli Milletvekilleri,

Sadece makroekonomik istikrara değil, mikroekonomik reformlara da büyük önem veriyoruz. Bu kapsamda, ekonomimizin belkemiği olarak gördüğümüz girişimciliği geliştirmeye çalışıyoruz. Attığımız her adımın reel ekonomi üzerindeki etkilerini hesaba katıyoruz.

Sanayicimiz, tüccarımız, esnaf ve sanatkârımız hem toplumumuzun hem de ekonomimizin omurgasıdır.

Ülkemizde girişimcilik gücü yüksek, finansal piyasalara kolay erişebilen, yenilikçi, rekabetçi, istihdam yaratabilen, ortak çalışma kültürünü benimsemiş işletmelerden oluşmuş bir sanayi yapısı hedefliyoruz.

Sanayide iktidarımız döneminde yatırım, üretim ve ihracatta yüksek artış hızları kaydedilmiştir. Bu güne kadar sanayicilerimize aynı ve nakdi destekler sağlanmış, mevzuat sadeleştirilmiş ve bürokrasi azaltılmıştır. OSB ve KSS'ler inşa edilmiş, altyapı iyileştirilmiş, vergi ve sigorta primi yükleriazaltılmış, faiz yükü hafifletilmiş, işletmelerimizin borçları yapılandırılmış ve ödeme kolaylıkları sağlanmıştır.

Önümüzdeki dönemde, yeni oluşturulan Kalkınma Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ile reel sektöre yönelik politika ve uygulamaların daha etkin şekilde yürütülmesini sağlayacağız.

Bu yıl, 2011-2014 yıllarını kapsayan Sanayi Stratejisini uygulamaya başladık. Sanayide uzun dönemli vizyonumuz "Orta ve yüksek teknolojili ürünlerde Avrasya'nın üretim üssü olmak"tır.

Orta ve yüksek teknolojili sektörlerin katma değerini, üretim ve ihracat içindeki payını artıracacağız. Düşük teknolojili sektörlerde katma değeri yüksek ürünlere geçişi sağlayacağız.

Bu hedeflere ulaşabilmek için yatırım ve iş ortamını iyileştirmeye devam edecek, rekabet gücümüzü artıracak şekilde alt yapıyı güçlendirmeyi sürdüreceğiz.

2009 yılında uygulamaya başladığımız yeni yatırım teşvik sistemini geliştirerek uygulamaya devam edeceğiz.

Yenilikçi fikirlere dayalı, katma değeri yüksek, markalı ürün ve hizmetlerin üretim ve pazarlama süreçlerini destekleyeceğiz.

Otomotiv ve Makine Sektör Stratejilerini uygulamaya koyduk. Demir-Çelik, Kimya, Elektrik-Elektronik, Seramik, Tekstil-Hazır Giyim-Deri Sektör Stratejileri'ni hazırlayarak hayata geçireceğiz.

Önümüzdeki dönemde dünya piyasalarında yer bulabilen "Türk Malı" otomobilin üretilebilmesi için gereken destek ve teşvik mekanizmasını harekete geçirecek, ülkemizin çeşitli alanlardaki ihtiyacını karşılamak üzere çok amaçlı Hava Araçlarının üretilmesini destekleyeceğiz.

Sanayimizin insan kaynağı ve kapasitesini güçlendirmek amacıyla özel sektörün organize sanayi bölgelerinde mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumları açmasını destekleyeceğiz.

Ekonomideki dinamizmin kaynağı olan esnaf, sanatkâr ve KOBİ'lerimize önem vermeye devam edecek, kredi ve finansman şartlarının iyileştirilmesi; vergi, istihdam ve diğer yükümlülüklerin azaltılması, eğitim ve danışmanlık hizmetlerinin geliştirilmesi, yenilikçilik ve girişimciliğinin geliştirilmesi, altyapı, kümelenme ve ortaklık faaliyetlerini destekleyeceğiz.

KOBİ'lere yönelik olarak KOBİ borsalarına açılma faaliyetlerini destekleyecek, Kredi Garanti Fonu'nun kefalet sağladığı KOBİ sayısını artıracamız. Girişim sermayesi fonlarını yaygınlaştıracamız.

Savunma sanayiinde bu güne kadar önemli bir aşama kaydettik. Sektörün ihracatını 1 milyar dolara, cirosunu 2,3 milyar dolara ulaştırdık. TSK'nın silah ve teçhizat ihtiyaçlarının yurt içinden karşılanma oranını yüzde 50'ye çıkardık.

Savunma sanayiinde yürüttüğümüz projelerle 2023'te kendi milli tüfeğini, topunu, tankını, helikopterini, uçağını, insansız hava araçlarını, uydularını tasarlayan, üreten ve ihraç eden bir Türkiye hedeflemekteyiz.

Değerli Milletvekilleri,

İktidarımız döneminde ülke çapında dünyanın ilgi ve dikkatini çeken bilim, teknoloji ve yenilik atılımını başlattık.

Ülke ekonomisini, sanayisini, insan kalitemizi ve ülkemizin siyasi gücünü yakından etkileyen bilim ve teknoloji alanına verdiğimiz destekleri her yıl kararlılıkla artırdık ve artırmaya devam ediyoruz.

Önümüzdeki dönemde, Ar-Ge ve yenilik kapasitesinin güçlü olduğu başta otomotiv, makine ve imalat teknolojileri ile bilgi ve iletişim teknolojileri gibi alanlardaki araştırma altyapılarını oluşturmaya ve araştırmacı insan gücünü yetiştirmeye daha da önem vereceğiz.

Rekabet gücümüzü artırma konusunda katkı vadeden ve değer üretme potansiyeli taşıyan Ar-Ge ve yenilik projelerini teşvik edecek, araştırma sonuçlarının ticari ürün ve hizmete dönüşümüne öncelik vereceğiz.

Ar-Ge ve yenilik alanında ulusal düzeyde eşgüdüm ve entegrasyonun sağlanarak Ar-Ge'ye ayrılan kaynakların etkin ve verimli kullanılması ve daha çok faydaya dönüşmesini sağlamak üzere Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığını kurduk. Kurulan Bakanlığımız Ar-Ge ve yenilik alanında özel sektörle yakın çalışmayı sağlayarak bilgi ve teknolojinin ürüne dönüşmesinde önemli rol oynayacaktır.

Değerli Milletvekilleri,

Ülkemizde 5,8 milyon kişinin geçimini sağlayan ve insanımızın gıdasını karşılayan tarımda yapısal dönüşüme ağırlık vererek, çiftçilerimiz için ekonomik ve sosyal boyutları birlikte ele alan bir anlayışı hayata geçirdik.

2002 yılında 23,7 milyar dolar olan tarımsal üretimimiz, 2010 yılında 61,8 milyar dolara, tarım ürünleri ihracatımız da aynı dönemde 4 milyar dolardan 12,7 milyar dolara yükselmiştir.

2002-2010 döneminde tarımsal desteklemelerde yüzde 255 oranında artış sağlanmış, kredi faizleri yüzde 59'dan yüzde 5'e indirilmiş ve kredilerin tutarı 30 kat arttırılmıştır. Burada özel önem verdiğimiz hayvancılık ve damlama-yağmurlama sulama yatırımlarında ise kredi faizleri sıfırlanmıştır.

Hayvancılıkta, süt üretimimizi 7,5 milyon tondan 12,5 milyon tona çıkardık ve özellikle GAP ve DAP bölgelerinde işletme ölçeklerinin büyütülmesine yönelik destekleme programlarını hayata geçirdik.

Ülkemizde 8,5 milyon hektar sulanabilir arazi bulunmaktadır. İktidarlarımız döneminde sulanan alanı 4,5 milyon hektardan 5,5 milyon hektara çıkardık. Önümüzdeki dönemde yaklaşık 1 milyon hektar alanı daha sulamaya açacağız.

Tarladan sofraya gıda güvenliğinin sağlanması hedefine ulaşmak amacıyla Bakanlığımızı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı olarak yeniden yapılandırdık. Böylece, özellikle gıda, bitkisel üretim, hayvancılık, su ürünleri ile eğitim-yayım ve destekleme dahil tarım reformu gibi hizmetleri konu bazında teşkilatlandırarak daha etkin hizmet sunacak bir organizasyonu oluşturmuş bulunuyoruz.

Tarım sektöründe, nüfusunu yeterli, kaliteli ve güvenilir gıda ile besleyen, tarım ürünlerinde net ihracatçı durumunu daha da geliştirmiş, rekabet gücünü artırmış, ürettiğiyle ve insan gücüyle dünyada ve bölgemizde söz sahibi olacağımız bir ülke konumuna erişmek 2023 yılı için temel hedefimizdir.

Önümüzdeki dönemde su kaynağı sorunu yaşanan alanlardaki rehabilitasyona ihtiyaç duyulan sulama tesislerinin modernizasyonunu gerçekleştireceğiz. Sulamada tasarruf sağlayacak ve toprağı koruyacak modern teknolojilerin kullanımına verdiğimiz desteğı artırarak devam ettireceğiz.

Su kaynaklarının etkin kullanımı ve korunması için bütüncül su kaynakları yönetimi modelini gerçekleştireceğiz. Bu çalışmalarını yeni oluşturduğumuz Orman ve Su İşleri Bakanlığı ile daha etkin şekilde yürüteceğiz.

Arazilerin miras yoluyla bölünmesinin önüne geçmek amacıyla başlattığımız yasal ve yapısal değişiklikleri sonuçlandıracağız.

Hükümetlerimiz döneminde 450 bin hektardan 3 milyon hektarın üzerine çıkarttığımız parçalı arazilerin toplulaştırılmasına bu dönemde de devam edeceğiz.

Önümüzdeki dönemde, tarımsal desteklemeleri, tarım havzaları modeli kapsamında belirlenen bölgeler ve ürünler itibarıyla uygulayacağız.

Et ve süt başta olmak üzere tarım ürünlerinde fiyat dalgalanmalarının olumsuz etkisinin ortadan kaldırılması ve ürün arzı ile çiftçi gelirlerinde istikrar sağlanmasına yönelik olarak piyasa düzenleme mekanizmaları oluşturacağız. Ek olarak, çiftçilerimizin kullandığı tarımsal girdilerdeki destekleri artırarak devam ettireceğiz.

Yeni Hal Yasası uygulamaya konarak sebze ve meyve ticaretinde tarladan sofraya izlenebilirliğı sağlayacak, toptancı halleri ile pazar yerlerini modern bir altyapıya kavuşturacağız.

Meraların ıslahı ve kullanımında yaşanan sorunları çözecek ve hayvancılık yatırımlarına imkân tanıyacak düzenlemeler gerçekleştirerek meralarımızın verimli ve sürdürülebilir kullanımını sağlayacağız.

Besi ve süt hayvancılığının dengeli bir Şekilde gelişmesi için başlatılan destekleme programlarına devam edilecektir.

Ülkemizin hayvan hastalıkları ve hayvan refahı standartları uluslararası seviyeye çıkarılacak ve hayvan pazarları ve kesimhaneleri rehabilite edilecektir.

Hükümetimiz döneminde ilk kez destekleme kapsamına alınan koyun ve keçi yetiŐtiricilięinde modern ve profesyonel iŐletmelerin kurulmasına yönelik teşvik ve destekler artırılabacaktır.

iftilerimizin ihtiyaı olan eğitim ve yayım hizmetlerini yerinde, zamanında ve yeterli düzeyde sağlayacak ve bilgilendirilmelerine yönelik bilişim teknolojilerinin kullanımını yaygınlaŐtıracadıız.

Su rnleri sektöründe sürdürülebilir ve rekabetçi bir üretim yapısı geliştirilecektir.

Kırsal alanda küçük çiftçimizin yaşam standardını geliŐtirmek amacıyla organik, geleneksel ve yerel ürün üretimi yapan özel küçük iŐletmelerimizi daha güçlü bir Şekilde destekleyeceğiz.

Değerli Milletvekilleri,

Son yıllarda yeterli seviyede elektrik enerjisi üretim kapasitesinin oluŐturulmasına, enerji kaynaklarının çeŐitlendirilmesine ve üretim ve dağıtım tesislerinin özelleŐtirilmesine önem verdik.

Bu doğrultuda, 2002 yılında yaklaşık 31.000 MW olan elektrik kurulu gücünü 9 yıllık iktidarımızda yaklaşık 50.000 MW'a yükselttik.

Yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımına önem vermeye başladık; enerji verimliliği konusunda gerekli strateji hazırlıklarını tamamladık.

Bu çerçevede önümüzdeki dönemde yerli ve yenilenebilir enerji kaynaklarını en üst düzeyde değerlendireceğiz.

Özellikle hidroelektrik santraller kapsamında, 2015 yılı sonuna kadar kamu ve özel sektör eliyle yürütülen toplam 5.500 MW'lık ilave gücü devreye alacağız.

Termik kaynaklar ile başta rzgr enerjisi olmak üzere yenilenebilir enerji kaynaklarından da yararlanarak, bu iki alanda toplam 4.800 MW kurulu güce sahip yeni santralleri devreye alacağız.

Nükleer santral kurulmasına ilişkin çalışmalarımızı hızlandıracadıız.

Bütün bu yeni kapasitelerin eklenmesiyle, Şu an itibariyle yaklaşık toplam 50.000 MW olan elektrik kurulu gücünü 2015 yılı sonunda 62.000 MW'a çıkaracağız.

Diğer taraftan, 2010 yılı sonu itibarıyla yüzde 15'ler mertebesinde olan elektrik kayıp-kaçak oranının 2015 yılı sonunda yüzde 6 seviyesine inmesini hedefliyoruz.

Bu çerçevede elektrik dağıtım Őirketlerinin tümünün özelleŐtirilmesi bitirilecek ve bu hizmetin tamamen özel sektörümüz tarafından yürütülmesi temin edilecektir.

Değerli Milletvekilleri,

2003 yılı öncesinde yalnızca 9 ilimizin doğalgaza erişimi mevcut iken, bunu Haziran 2011 itibarıyla 70 ile çıkardık. Kalan 12 ili de, konumları itibarıyla teknik güçlükler ve yüksek yapım maliyetleri içermesine karŐın, dört yıllık iktidar dönemimizde doğal gaz ile buluŐturacaęız ve artık ülkemizde doğal gazı olmayan il kalmayacaktır.

Doğal gazda arz güvenliğine büyük önem veriyoruz. Bu doğrultuda, arz kaynaklarını çeşitlendirmeye verdiğimiz önemin yanı sıra, depolama tesislerini de hayata geçiriyoruz. Bu çerçevede, Tuz Gölü yer altı depolama tesisinin 500 milyon m³'lük ilk aşamasını 2015 yılı itibarıyla tamamlayacağız.

Nabucco Projesinin, planlandığı üzere 2017 yılı itibarıyla devreye alınması için uluslararası gayretlerimizi sürdüreceğiz.

Hükümetimiz sanayimize ve enerji sektörümüze entegre şekilde Madencilüğimizin geliştirilmesine öncelik vermektedir. Ülkemizin 2010 yılı maden üretimi 10 milyar dolara ulaşmıştır. Maden hammadde ihracatımız yılda yaklaşık 3,7 milyar dolar olarak gerçekleşmektedir.

Önümüzdeki dönemde, maden aramalarını arttırmaya ve jeotermal potansiyelimizi geliştirmeye devam edeceğiz. Ayrıca denizlerimizde kendi gemilerimizle araştırma yapmaya başlayacağız.

Değerli Milletvekilleri,

Ulaştırma için 2023 vizyonumuz; ülkemizin rekabet gücüne ve toplumun yaşam kalitesinin yükseltilmesine katkı veren; güvenli, ekonomik, konforlu, hızlı ve çevreye duyarlı hizmetlerin sunulduğu, sürdürülebilir bir ulaştırma sistemi kurmaktır.

9 yıllık iktidarımız boyunca, büyük ekonomilerin can damarları olan ulaşım altyapılarının gelişimine ve bu sayede ülkemizin rekabetçiliğinin artırılmasına büyük önem verdik. Ülkemizin ulaşım talebinin 2023 yılına kadar 2 kat, 2050'ye kadar ise 4 kat büyüyeceği yapılan çalışmalar ile öngörülmektedir. Bizim bu noktadaki hedefimiz, oluşacak bu talepleri zamanında ve üstün kaliteli altyapı ve hizmetler ile karşılamaktır.

Demiryollarında önceki hükümet dönemlerimizde gerçekleştirdiğimiz büyük atılımın sonucunda bu sahada gerçek anlamda bir devrim yaptık.

Ankara-İstanbul hızlı tren hattının Ankara-Eskişehir arasını daha önce hizmete açtık. Önümüzdeki dönemde de Eskişehir-İstanbul arasını ve İstanbul Boğaz demiryolu tüp geçişini tamamlayacağız. Ankara'ya modern bir hızlı tren garı inşa edeceğiz.

Yapımını tamamladığımız Ankara-Konya hattına ilave olarak Ankara-Sivas hızlı tren hattının yapımına devam ediyoruz.

Hızlı tren ağıımızı 2015 yılı itibarıyla 3.500 km'ye ulaştırmayı hedefliyoruz.

Komşu ülkelerle demiryolu bağlantılarımızın geliştirilmesine büyük önem veriyoruz.

Karayollarında 9 yıllık iktidarımız süresince 79 yılda yapılmış bölünmüş yolun iki katından fazlasını tamamladık. Otoyollar dahil 6.101 km olarak devraldığımız çok şeritli karayolları ağını, bu yılın Ağustos ayı sonu itibarıyla 15.000 km. hedefine ulaşarak, 21.101 km'ye çıkarmış olacağız.

Hedefimiz, bölünmüş yol uzunluğunu 2015 yılında 26.000 km'ye ulaştırmaktır. Ayrıca, önümüzdeki dört yıllık dönemde 18.000 km sıcak asfalt yaparak devlet yollarımızın büyük bölümünde sıcak asfalt kaplama çalışmalarını bitirmeyi hedefliyoruz.

Mali açıdan oldukça pahalı olan bu projeleri hayata geçirirken, gerektiğinde kamu-özel işbirliği modellerini de kullanmaya devam edeceğiz. Otoyollarda Yap-İşlet-Devret Modelini kullanarak muazzam bir otoyol hamlesini başlattık. Başlattığımız projelerle halen 2.225 km olan otoyol ağı uzunluğumuzu 750 km artırarak dört yılın sonunda 2.975 km'ye ulaştıracacağız.

Havayollarında 9 yıllık iktidarımızda gerçekleştirdiğimiz ilerleme ve dönüşümü rakamlar çok net ifade ediyor.

Hükümetlerimiz dönemindeki en önemli hamlelerden biri hava ulaşımı alanında gerçekleştirilmiştir. Ülkemizdeki aktif havaalanı sayısını 25'ten 46'ya, havaalanlarının yıllık toplam yolcu kapasitesini 49,5 milyondan 165 milyona yükselttik.

Ankara-Esenboğa, İstanbul-Atatürk ve Sabiha Gökçen, Antalya, İzmir-Adnan Menderes ve Muğla-Dalaman Havaalanları Yap-İşlet-Devret modeliyle kamu kaynağı kullanılmadan inşa edilmiş ve dünyanın en modern havaalanları arasına girmiştir. 2002 yılında 150 olan toplam uçak sayımız bugün itibarıyla 300'ü aşmış durumdadır.

Dönemimizde iç hatlardaki yolcu sayısı 6 kat artışla 51 milyona, havayolunu kullanan toplam yolcu sayısı ise 3 kattan fazla artarak 33,7 milyon kişiden 103 milyona ulaştı. Bu atılımlarla havayolunu halkımızın yolu haline getirdik. Hedefimiz, 2023 yılında 750 uçaklık dev bir filo ile yılda 350 milyon yolcu taşımaktır.

Denizcilik sektöründe de geçtiğimiz dönemde birçok proje hayata geçirilmiş, özellikle gemi inşa sanayinde büyük atılımlar yapılmıştır. Verilen desteklerle tersane sayısı 37'den 70'e yükseltilmiş, böylece daha önce gemi inşa sanayinde dünya sıralamasında 23. olan ülkemiz, bugün dünya 6.'lığına yükselmiştir.

2023 yılında 500 milyar Dolar ihracat yapmayı hedefleyen ülkemizin bu hedefe ulaşabilmesi için ihtiyaç duyacağı büyük ölçekli liman yatırımlarını hayata geçireceğiz. Bunlarla birlikte ülkemiz bölgede bir lojistik merkez haline dönüşecektir.

Son 9 yıllık dönemde PTT ve posta işlemlerinde büyük bir dönüşüm yaşanmış, Türkiye genelinde kapsamlı ve kaliteli bir hizmet ağı kurulmuş, bankacılık ve pek çok kamu ve özel sektör hizmetine PTT işyerleri ile ulaşılabilir hale gelmiştir. 2015'e kadar posta sektörü kontrollü ve kademeli bir şekilde serbestleştirilerek sektörde tam rekabetçi ortam sağlanacaktır.

Hükümetimiz, bilgi ve iletişim teknolojilerinin etkin biçimde kullanılmasını ekonomik ve sosyal kalkınmanın ayrılmaz bir parçası olarak görmektedir.

Son dönemde bilgi ve iletişim teknolojileri alanında büyük ilerlemeler sağladık. 2010 yılı sonu itibarıyla, mobil telefon abone sayısı 62 milyona, genişbant abone sayısı 8,5 milyona ulaşmış, internet kullanım oranı yüzde 38'e yükselmiştir.

Hükümetimiz, önümüzdeki dönemde de e-Dönüşüm Türkiye Projesini uygulamaya devam edecektir. Önümüzdeki dönemde Bilgi Toplumu Stratejimiz, iletişim ve bilişim teknolojilerindeki hızlı gelişmelere gecikmeksizin cevap verebilecek şekilde güncellenecektir.

Bilişim okuryazarlığının yaygınlaştırılması ve bireylerin e-dönüşümü çeşitli programlarla teşvik edilecektir.

Genişbant erişimin artırılması amacıyla fiber altyapı yatırımları yapılacak, 2015 yılında 15 milyon genişbant abonesine erişim sağlanacaktır.

Değerli Milletvekilleri,

Ak Parti siyasetinin merkezinde insana hizmet anlayışı vardır. Ekonomiden demokrasiye, sosyal politikalardan dış politikaya kadar bütün politikalarımızın eksenini insani değerler ve insanın ihtiyaçları oluşturur. Her alanda insanın onurunu ve doğuştan sahip olduğu haklarını esas aldık.

Sokaktaki insanın sorunlarına kayıtsız kalmadık. Bu milletin içinden çıkan siyasetçiler olarak gündelik hayatta insanımızın karşılaştığı şartları ve sıkıntıları dert edindik. Gücsüz bırakılmışların gücü, kimsesizlerin kimsesi, sessiz yığınların sesi olduk. Hiçbir ferdimiz kendisini yalnız, dışlanmış, çaresiz hissetmesin diye gece gündük çalıştık.

İnsanımız yarın hasta olursam veya çoluk çocuğum ihtiyaç duyarsa ne yaparım demesin diye sağlıkta dev bir dönüşüm hamlesini başarıyla gerçekleştirdik. Bütün çocuklarımız ve gençlerimiz eşit fırsatlarda yarışın diye eğitimde önemli adımlar attık. Dersliklerden bilgi teknolojilerinin yaygınlaştırılmasına, burs ve yurt imkânlarına kadar birçok gelişmeye imza attık. Özellikle dar gelirliler, özel ilgiye muhtaç ve ihtiyaç sahibi insanımıza sosyal devletin şefkat elini uzattık. Herkesin geleceğe umutla bakması için hiçbir fedakârlıktan kaçınmadık.

Geçmişte yaşanan krizlerle ve sosyal yapıyı tahrip eden anlayışlarla oluşmuş yaraları sarmakla kalmadık, aile yapısı içinde geçmişten gelen olumlu değerleri besleyen, fertleri donanımlı, özgüven içinde geleceğe umutla bakan bir toplumsal ortam oluşturduk.

Bütün politikalarımızın nihai hedefi olan insana hizmet noktasında elbette ki daha yapacaklarımız bulunmaktadır.

Tüm kalkınma çabalarımızın nihai hedefi insana hizmet olduğu gibi, gelişmemizin temel dinamiği de nitelikli insanlar ve bunların oluşturduğu birlikteliklerdir. Bilgi toplumu şartlarında dünya ile rekabette en önemli sermayemiz geçmişinden aldığı kültürü modern donanımlarla birleştirmiş, özgüveni yüksek, girişimci, yenilikçi, dinamik nüfusumuzdur.

Yeni Türkiye'nin inşasında güçlü toplumsal yapımız, kritik başarı faktörü olarak devreye girecektir. Elde edeceğimiz başarılar ise bu toplumsal bünyeyi daha da güçlendirecektir.

Toplumsal yapımıza atfettiğimiz önemin bir sonucu olarak yeni döneme çok daha güçlü bir kurumsal yapı ile başlıyoruz. Eğitimde; fırsat eşitliğini derinleştirecek ve çocuklarımızı geleceğe çok daha donanımlı yetiştirecek bir ortam sunacağız. Sadece teknik olarak değil, hoşgörü kültürü, iletişim becerisi ve ortak iş yapma anlayışı güçlü nesiller yetiştirmeyi hedefliyoruz.

Sağlık ve sosyal güvenlik alanında bugüne kadar getirdiğimiz devasa gelişmeleri yeni uygulamalarla güçlendireceğiz. Sosyal hizmet ve yardımlarda yeni kurduğumuz Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı uhdesinde daha etkili yeni programlarla insanımıza ulaşacağız. Aile bütünlüğü içinde yaşlımıza, engellimize, öğrencilerimize, dul ve yetimlerimize, yoksulumuza sahip çıkacağız.

Geleceğimiz olan gençlerimize çok daha kapsamlı hizmetleri ulaştırmak ve sporu toplum hayatımıza daha yaygın bir şekilde dahil etmek için yeni oluşturduğumuz Gençlik ve Spor Bakanlığını büyük bir enerji ile çalıştıracamız.

Değerli Milletvekilleri,

Hükümetlerimiz döneminde öncelikle eğitim sistemimizin fiziki mekân, personel ve erişim boyutunu ele alarak donanımlı insan yetiştirmenin temel altyapısını oluşturduk.

Okul öncesi eğitimden başlayarak okullaşma oranlarında ciddi artışlar sağladık. Kız çocuklarının eğitime katılması için özel projeler uyguladık. Gelir yetersizliği nedeniyle çocuğunu okula gönderememe mazeretini tamamen ortadan kaldırdık. Okul kitaplarından başlayarak, şartlı nakit eğitim desteklerine, kredi, burs imkânlarına en yüksek seviyede ulaşılmasını sağladık. Okul binalarını ve teknik donanımları uluslararası standartlara ulaştırdık.

Bütçeden eğitime ayrılan payı rekor düzeyde artırdık.

Eğitimin tüm kademelerinde okullaşma oranlarında çok büyük artış kaydettik.

2002-2011 yılları arasında 163.000 yeni derslik inşa ettik.

Eğitim hizmetlerini kapsamlı bir yaklaşımla ele alıp, çocuklarımızın barınma, spor ve kültürel faaliyetlerine yönelik altyapı hizmetlerini de güçlendirdik. **Bu çerçevede, 747 adet yeni pansiyon, 920 adet yeni spor salonu ve 6.146 adet yeni okul kütüphanesini hizmete açtık.**

Çocuklarımızı bilgi toplumuna hazırlama hedefimiz çerçevesinde 2002'de okullarımızda çok az sayıda ve çoğunluğu demode olan bilgisayar varken, bugün tam 844 bin bilgisayarı okullarımıza tahsis ettik. Okullarımızın yüzde 97'sine hızlı internet erişimi sağladık.

Cumhuriyet tarihimizde ilk defa iktidarımız döneminde, ilköğretim ve ortaöğretimde her çocuğumuza ücretsiz ders kitabı verilmesi uygulamasını başlattık.

Engellilerin eğitimine ve rehabilitasyonuna harcanan kaynağı 2002 yılı seviyesine göre 16 kat artırarak 2011 bütçesinde 3,2 milyar TL'ye çıkardık. Eğitim gören engelli sayısını ise tam 10 kat artırdık.

Öğretmenlerimizin eğitimdeki kritik rolleri dikkate alınarak maaşlarında 2002-2011 yılları arasında yüzde 300'den fazla iyileşme sağladık. Önümüzdeki dönemde öğretmenlerimizin toplumsal statü ve saygınlığını daha da pekiştirecek sosyo-ekonomik destekleri artıracamız.

2002'de toplam 76 üniversitemiz varken, 89 yeni üniversite daha kurarak yükseköğretimi bütün yurt sathına yaygınlaştırdık. Şimdi 165 üniversitemiz var.

Üniversitelerin bütçelerini 2002 yılı seviyesine göre 5 kat artırarak 2011'de 11,5 milyar TL'ye çıkardık.

2002'de yükseköğretimde, açık öğretim dâhil, yüzde 29,3'lük bir okullaşma oranı varken, 2011'de bu oranı yüzde 67'ye çıkararak 2 kattan fazla artış sağladık.

Yükseköğretim gençliğinin barınma, beslenme, burs ve kredi ihtiyaçlarının karşılanmasında çok büyük aşamalar kaydettik.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri,

Bütün bu olumlu gelişmeler neticesinde, önümüzdeki dönemi eğitime erişimi kolaylaştırmış bir hükümet olarak, kaliteye daha fazla önem vereceğimiz bir süreç olarak görüyoruz.

Yeni iktidar dönemimizde, insan kaynağımızın niteliğini dünya ile rekabet edebilecek standartlara yükseltmek amacıyla başlattığımız yeniliklere devam edecek ve beşeri sermayemize yatırımları sürdüreceğiz. Bu çerçevede, derslik, altyapı, donanım ve öğretmen gibi zaten büyük oranda gelişme kaydettiğimiz alanlara ilaveten erişim sorunlarını sıfıra indirmek, nitelikli bir eğitim sistemini yurt sathında yerleştirmek en öncelikli hedefimizdir.

2023 yılında dünyanın ilk 10 ekonomisinin içinde olmak için, okul öncesi eğitimden başlayarak zenginliğimiz ve en önemli rekabet üstünlüğümüz olan çocuklarımızın ve gençlerimizin uluslar arası arenada söz sahibi olacak şekilde yetiştirilme zorunluluğu bulunmaktadır.

Okul öncesinden, üniversiteye uzanan eğitim basamaklarında milli değerlerimiz ve uluslar arası standartlar esas alınarak eğitim sistemimiz tamamen gözden geçirilecek ve kaliteyi merkeze alan bir dönüşüm programı uygulanacaktır.

Eğitim sistemimiz; kaliteyi yükselten, okulu öne alıp sınava hazırlık süreçlerini azaltan, şekle ve törenselliğe değil içerik ve işlevselliğe önem veren, öğrenciyi ve aileleri rahatlatan bir anlayışla yapılandırılacaktır.

Fikri, vicdanı ve irfanı hür gençlerimizin yetişmesi dönüşüm çalışmalarımızın özünü oluşturacaktır.

Bu kapsamda, eğitim yönetimi, öğretmen yetiştirme süreçleri, müfredat, eğitim ortam ve araçları dönüşüm sürecini destekleyecek şekilde güçlendirilecektir.

2023 yılında tüm okullarda her türlü bilgi teknolojisinin yaygın ve eksiksiz olarak kullanıldığı eğitim ortamlarını oluşturmuş olacağız. Tüm okullar, öğretmenler ve öğrenciler arasında kesintisiz bir elektronik iletişim ortamı sağlayacağız.

FATİH Projesi ile eğitim ve öğretim teknolojilerinde çağın gerektirdiği teknolojik gelişmelere uygun ve dünyaya örnek olacak yeni bir uygulamaya geçeceğiz.

Birçok gelişmiş ülkeye göre daha genç bir yaş ortalamasına sahip öğretmenlerimize ve çocuklarımıza yönelik olarak okullarımızda akıllı derslikler oluşturularak ve diğer tamamlayıcı altyapı ve araçlar geliştirilerek eğitimin kalitesini daha da artıracamız.

Çocuklarımıza e-kitap (elektronik kitap) ücretsiz dağıtacağız.

Yeni buluşlarla çığır açacak, geleceğe yön verecek üstün yetenekli çocukların tespit edilmesine ve eğitimine daha fazla önem vereceğiz.

Okul öncesi eğitime önümüzdeki dönemde daha geniş kitlelerin erişimini sağlayacağız.

İlköğretim ve ortaöğretimde, tüm iller itibarıyla, sınıflarda azami 30 öğrencinin eğitim görmesini sağlayacak şekilde derslik yapımına devam edeceğiz. Bu hedefe paralel olarak, okul binalarını mimari olarak kolay erişilebilir, yeterli oyun, spor ve kültürel alanlara sahip fonksiyonel mekânlar olarak tasarlayıp inşa edeceğiz.

Yüksek Öğretim Sistemimiz, bu dönemde tüm yönleriyle reforme edilecektir. Bu sayede üniversitelerimizin daha özerk olacağı ve kendi özgün gelişme alanları içerisinde yarışacağı rekabetçi bir ortam oluşturulacaktır. YÖK'ü sadece üniversiteler arasında koordinasyon, akreditasyon sağlayan ve kalite standartları belirleyen bir kurum haline dönüştüreceğiz.

Özel sektörün üniversite kurmasının önünü açacağız.

Yeni kurulan üniversitelerimizin öğretim üyesi açığını hızla kapatmak için öğretim üyesi yetiştirme programlarını yaygınlaştıracak ve kadro sayılarını artıracamız.

Değerli Milletvekilleri,

Kültür, toplumsal kimliğimizin en önemli unsurudur.

Bu bağlamda, temel hedefimiz medeniyet, kültür ve sanat değerlerimizi muhafaza eden, yeniden üreten ve gelecek nesillere aktaran, evrensel kültüre katkıda bulunan, kültürel farklılıkları zenginlik olarak gören, herkesin kültür ve sanat faaliyetlerine katkıda bulunduğu ve erişebildiği bir toplumsal yapıyı oluşturmaktır.

İktidarımız süresince kültürü, devletin yanı sıra bütün milletimizin bir ortak faaliyet alanı olarak gördük ve özel kültürel oluşum ve faaliyetlere büyük destekler verdik.

9 yıl önce uluslar arası ölçekte bir kültür envanterine sahip değildik. Şimdi bütün illerimizde somut ve somut olmayan kültürel mirasımızın ayrıntılı bir envanterine sahibiz. Sadece ülke sınırlarımız içindeki değil, dünyanın çeşitli coğrafyalarındaki mimari mirasımızın da restorasyonunu yapmaktayız. Ortak tarihi ve kültürel zenginlikleri paylaştığımız coğrafya başta olmak üzere bütün dünyada sürdürdüğümüz onarım, yenileme ve inşa faaliyetlerimiz artarak devam edecektir.

Medeniyetimizin eşsiz yönlerinden birisi çok güçlü bir vakıf geleneğine sahip olmamızdır. İktidarımız döneminde tarihi vakıflarımızı ve vakıf eserlerimizi yaşatmak yolunda dev hizmetler yaptık. Onarılan eser sayısını 9 yıl içinde 70 kat artırdık.

Başta eğitim ve sağlık olmak üzere bütün sosyal alanlarda vakıfların daha aktif ve etkin olması için gereken altyapıyı hazırladık.

Önümüzdeki dönemde arkeolojik, doğal, kentsel ve tarihi SİT niteliği taşıyan alanlar ile kültür ve tabiat varlığı niteliği taşıyan yapı ve anıtların tespit ve tescil çalışmalarına devam edilecek, envanterler dijital ortama aktarılacak ve kamuoyu ile paylaşılacaktır.

Şehirlerimizin kültürel kimliklerinin geliştirilmesi ve vatandaşlarımızın kültürel ihtiyaçlarının dünya standartlarının üzerine çıkarılabilmesi için finansal destek sağlanacak, özellikle kadınlara, çocuklara, gençlere, yaşlılara, engellilere yönelik kurumsal düzenlemeler ve altyapı destekleri artırılacaktır.

Türk kültür, sanat ve edebiyatının ulusal ve uluslararası platformlarda tanıtılması çalışmalarına devam edilecektir. E-kitap çalışmaları kapsamında Türk edebiyatının klasik kaynakları elektronik ortamda yayınlanacaktır.

Tarihi eserlerimizin restorasyonuna devam edilecek, kültürel mirasımızın korunması için gerekli teknik elemanların yetiştirilmesi sağlanacaktır.

Büyük şehirlerimizde Milli Müze Kompleksleri kurulacak, depolarda sergilenmemiş eser kalmayacaktır.

Özel sanat kurumlarına, sanat ve kültür ile ilgilenen STK'lara verilen destekler artarak devam edecektir.

Tarihimizin önemli şahsiyetleri, olayları, masal kahramanları ve kültürel zenginlik unsurlarımız belgesel, dizi ve çizgi filmlere dönüştürülecektir.

Hükümetimiz, vakıf mirasımızın korunması ve yaşatılması, vakıf anlayışının geliştirilmesi ve yarınımızın teminatı olan gençlere bu anlayışın kazandırılması için büyük bir gayret ve özveri içerisinde çalışmaya devam edecektir.

Başta komşularımız, Türk Cumhuriyetleri, akraba topluluklar olmak üzere, ortak tarih ve kültürü paylaştığımız bütün ülkelerle kültürel ilişkilerimizi derinleştirecek ve bütün uluslararası kuruluşlarda ortak hareket etmemizi sağlayacak mekanizmalar geliştirilecektir. Bu doğrultuda UNESCO Türkiye Milli Komisyonu öncülüğünde bütün Türk Cumhuriyetlerinin, UNESCO Milli Komisyonlarını biraraya getiren düzenli bir işbirliği mekanizmasını hayata geçirdik. Önümüzdeki dönemde bu işbirliğini komşularımız ve bölge ülkelerini de kapsayacak biçimde geliştireceğiz.

Değerli Milletvekilleri,

Sağlık hizmetlerini “temel bir insan hakkı” olarak kabul eden Hükümetimiz hayata geçirdiği Sağlıkta Dönüşüm Programı ile sağlık alanında pek çok yapısal düzenlemeler

gerçekleştirmiştir. Daha kaliteli, daha adil ve daha kolay ulaşılabilir sağlık hizmeti sunma yolunda hayal edilemeyen başarılar sağladık.

Sağlıktaki dönüşüm programımızın başarıya ulaşmasında büyük katkı ve fedakârlıkları olan hekimlerimiz ve tüm sağlık çalışanlarımıza buradan şükranlarımı iletiyorum. Göreve geldikten sonra sağlık çalışanlarımızın çalışma ve iş yeri güvenliği şartlarını iyileştirdik, gelirlerini artırdık. Önümüzdeki dönemde de iyileştirmelerimiz devam edecektir.

İlaçtaki KDV oranını düşürdük ve ilaç fiyatlarında önemli oranda indirim sağladık.

Modern sağlık anlayışının temel unsurları arasında yer alan “**Aile Hekimliği**” uygulamasına geçtik.

Halkımızın tümünün sağlık hizmetlerinden aynı standartta faydalandığı, yoksulların primlerinin devletimizce karşılandığı, 18 yaşın altındaki çocuklarımızın tamamının sağlık güvencesi altında olduğu “**Genel Sağlık Sigortası**” sistemini hayata geçirdik.

Hastaneleri tek çatı altında topladık ve vatandaşlarımızın sağlık sigortalarıyla bütün sağlık kuruluşlarından hizmet almasını sağladık.

Sağlık personeli sayısında önemli artışlar sağladık.

Cumhuriyet tarihimizde inşa edilen toplam 10,5 milyon m² sağlık alanının yarısı AK Parti iktidarları döneminde gerçekleştirilmiştir.

2002 yılında 161 bin olan hasta yatağı sayısını 2010 yılında 201 bine yükselttik. Mevcut yatakların da 20 bininde koğu sisteminden, banyosu tuvaleti içinde olan oda sistemine geçilmiş ve eski olan hastaneler bu anlayışla yeniden düzenlenmektedir. Bu kapsamda, Sağlık Bakanlığının nitelikli yatak oranı yüzde 6'dan yüzde 30'a yükselmiştir. Hedefimiz 2015 yılı sonuna kadar tüm yataklarımızı nitelikli hale getirmektir.

Koruyucu sağlık hizmetlerinin bütçesinde yaklaşık 7 kat artış sağlanmıştır.

2010 yılında başlattığımız evde sağlık bakımı hizmetleriyle Yatağa bağımlı hastalarımızın evlerinde kaliteli, etkin, ulaşılabilir ve güvenli sağlık hizmeti almasını sağlıyoruz. Bu uygulama ile bugüne kadar 60 bin kişiye ulaştık. 2012 yılında evde bakıma ihtiyacı olanların tamamına bu hizmeti ulaştırmayı hedefliyoruz.

2002 yılı sonunda 618 olan tam donanımlı 112 ambulansı sayısını 2547'ye ulaştırdık. Ulaşımında güçlük çekilen bölgelerde 194 adet kar paletli ambulansı halkımızın hizmetine sunduk. Bu gelişmelerle 112 Acil Hizmeti sadece şehirlerde değil, köylerde de yaygın olarak verilen bir hizmet niteliği kazanmıştır. Hava ambulans sistemini 2008 yılında faaliyete geçirdik. Temmuz 2011 itibarıyla ülke geneline hizmet verecek şekilde 19 ambulans helikopterimiz ve 2 ambulans uçağımız mevcuttur. Hava ambulans sistemiyle bugüne kadar 10 bine yakın hasta ve yaralı taşıdık. 2011 yılı içinde 3 uçağı daha filomuza dâhil ediyoruz.

Ücretsiz gezici sağlık hizmetleri tüm yurda yayılmıştır.

Bu gelişmeler neticesinde sağlık hizmetlerinde vatandaşlarımızın memnuniyet oranı yüzde 39'dan yüzde 73'e ulaşmıştır.

Değerli Milletvekilleri,

Cumhuriyetimizin 100. yılında ülkemizi sadece kendi halkımız için değil, bölge ülkeleri için de cazip bir sağlık üssü haline getireceğiz.

Vatandaşlarımızı hastalıktan ve yüksek tedavi maliyetlerinden korumak için kapsamlı bir Koruyucu Sağlık Stratejisini hayata geçireceğiz.

Hizmet kalitesini artırmak ve maliyet-etkin sağlık hizmeti sunabilmek amacıyla inşasına başladığımız “Şehir Hastanelerini” ülkenin dört bir tarafına yaygınlaştıracacağız.

Toplum temelli sağlık hizmetlerini geliştirmeye devam edeceğiz. Yurt sathında oluşturulacak 29 sağlık bölgesinde, istisnalar hariç, hastaların diğer bölgelere gitmesini gerektirmeyecek seviyede gelişmiş bir hizmet altyapısı kurmuş olacağız.

Bugün 120 bin olan doktor sayısını 2015'te 130 bine çıkaracağız. Şuanda 163 bin olan ebe hemşire sayısını 2015'te 238 bine çıkaracağız.

2002 yılında hastanelerimizdeki en fazla iki yataklı, banyolu ve tuvaletli nitelikli yatak oranı yüzde 9 iken, bugün yüzde 30'dur. 2015 yılında nitelikli yatak oranını yüzde 45'e yükselteceğiz.

Aile hekimi başına ortalama 2015'te 3.200 nüfusun düştüğü bir yapıyı gerçekleştireceğiz.

Koruyucu sağlık, tedavi ve bakım hizmetlerinde sağlanan ilerlemelerle, hamileliğe bağlı anne ölüm oranını ve bebek ölüm oranını daha da düşük seviyelere çekeceğiz.

Tütün, alkol, uyuşturucu ve diğer madde kullanımlarını azaltmak için risk faktörleri ile mücadeleye devam edeceğiz. Halen 15 yaş üstündeki her 100 insanımızdan 27'si sigara içeriyor. Biz bunu 2015'te yüzde 23'ün altına indireceğiz.

Sağlıklı beslenme ve düzenli fiziksel faaliyeti teşvik ederek her yüz yetişkin arasında 32 olan obez oranını 2015'te 30'un altına indireceğiz.

Evde bakım ve tele-tıp gibi uygulamalarla sağlık hizmetlerinin kalitesini artıracak, maliyetini düşüreceğiz.

Yeni dönemde, tüm bu dönüşümün merkezinde yer alan Sağlık Bakanlığımızın düzenleyici, denetleyici ve yönlendirici fonksiyonları daha da güçlendirilecektir.

Sağlıkta dönüşüm programıyla gerçekleştirdiğimiz daha adil ve daha kolay ulaşılabilir sağlık hizmetlerinin sunumunda baş aktör olan sağlık personelimizin çalışma standartlarını düzenleyen ve memnuniyetlerini artıracak yenilikler yapılacaktır.

Vatandaşlarımızın yaşam kalitesini artırmak amacıyla, demografik yapıyı, gelişen tıbbi teknolojiyi ve klinik yöntemleri dikkate alarak, sağlık sistemimizin finansal yapısının sürdürülebilirliği güçlendirilecektir.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri,

Kasım 2002'de Hükümet olarak söz verdiğimiz tüm nüfusu ve tüm riskleri güvence altına alan ve sürdürülebilir bir sosyal güvenlik sistemi oluşturma hedefimizi gerçekleştirdik.

Üç ayrı sosyal güvenlik kurumunu tek çatı altında topladık,

Çalışanlar arasında norm ve standart birliğini sağladık,

Nimet-külfet dengesi ilkesi çerçevesinde mali olarak sürdürülebilir bir sosyal güvenlik sistemini oluşturmaya başladık,

Sosyal güvenlik kapsamını genişlettik,

Nüfusun tamamına eşit, kolay ulaşılabilir ve kaliteli sağlık hizmetini hedef alan genel sağlık sigortası sistemini oluşturduk.

Bu reformla ve takip eden düzenlemelerle vatandaşlarımızın gerek genel sağlık sigortası ve gerekse emeklilik alanında karşılaştıkları sorunları çözmeye başladık.

Sosyal güvenlik kapsamının genişletilmesi için yaptığımız düzenlemeler sonucunda nüfusumuzun yüzde 83'ü sosyal güvenlik kapsamına alınmıştır. Yeşil kartlı vatandaşlarımızı dahil ettiğimizde sağlık hizmetlerinden yararlanan nüfusumuzun oranı ise yüzde 96'ya ulaşmıştır.

Tüm imkânlarımızı zorlayarak emeklilerimizin maaşlarında ciddi artışlar sağladık.

2002-2011 yılı Ocak döneminde en düşük emekli maaşlarını;

Çiftçi emeklimiz için yüzde 619 oranında artırarak 65 TL'den 473 TL'ye,

Esnaf emeklimiz için yüzde 326 oranında artırarak 149 TL'den 634 TL'ye,

İşçi emeklimiz için yüzde 204 oranında artırarak 257 TL'den 782 TL'ye,

Memur emeklimiz için yüzde 149 oranında artırarak 377 TL'den 936 TL'ye çıkarttık.

Çalışanlarımızın ve emeklilerimizin zenginleşen Türkiye'nin yeni imkânlarından, milli gelirden daha fazla pay almalarını sağlamaya devam edeceğiz. Emeklilerimiz için adil bir intibak sistemini kademeli olarak hayata geçireceğiz.

Yeni dönemde tüm vatandaşlarımızın sosyal güvenlik ve genel sağlık sigortası kapsamına alınması temel hedefimizdir.

Sosyal güvenlik ve sağlık politikalarını ekonomi, istihdam ve sosyal yardım politikalarıyla uyumlu şekilde yürütmeye devam edeceğiz.

Çalışanların emekli olduklarında oluşabilecek gelir kayıplarını en aza indirmek amacıyla tamamlayıcı emeklilik sistemlerini çeşitlendirilerek geliştireceğiz.

Primi devlet tarafından karşılanacak sosyal güvencesiz vatandaşlarımızın gelir tespitini ilgili kurumlarla veri paylaşımı yapılarak elektronik ortamda gerçekleştireceğiz. Böylece işlemler süratli bir şekilde tamamlanırken usulsüzlük ve suiistimallerin önünü keseceğiz.

Değerli Milletvekilleri,

Hükümetimiz döneminde, ekonomi politikalarının sosyal politikalarla birlikte ele alınması anlayışından hareketle, sosyal politika ve yoksullukla mücadeleye özel önem verdik.

Gelir dağılımının iyileştirilmesi ve yoksullukla mücadele politikalarının başarılı olabilmesi için "insan"ı ekonomik kalkınmanın merkezine koyduk.

Önümüzdeki dönemde vatandaşlarımıza daha hızlı, etkin ve verimli hizmet sunmak amacıyla sosyal yardım ve hizmet alanındaki bütün kurum ve kuruluşlarımızı Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı altında birleştirerek tek çatı altında topladık. Böylece, ülkemizde tüm sosyal yardım ve hizmetlerin tek elden ve etkin bir şekilde yürütülmesini sağlayacağız.

Bizim diğer toplumlardan en büyük fark ve üstünlüklerimizden birisi, sağlam bir aile yapısına sahip olmamızdır. Önümüzdeki dönemde ailenin korunması ve güçlendirilmesi sosyal politikalarımızın merkezinde olacaktır.

Eğitim, kültür, sağlık, konut ve sosyal destek gibi temel politikalarımızı ailenin bütünlüğünü ve güçlenmesini sağlayacak bir anlayış içerisinde hayata geçiriyoruz.

“Yoksulluğun ortadan kaldırılmasını ve sosyal desteklere duyulan ihtiyacın azaltılmasını” insani bir yaklaşımla temel görevlerimiz arasında gördük.

Sosyal destekler tasarlanırken, kişiler ve aileler açısından yoksulluğun geçici bir durum olduğunu hiçbir zaman gözden kaırmadık.

Bir taraftan kişi başına yapılan sosyal destek harcamalarının ve yardımlarının ulaştığı kişi sayısını artırdık, diğer taraftan da sosyal destek programlarını yoksulluğun kalıcı hale gelmesini engellemek için yeniden yapılandırdık.

Bu kapsamda 2010 yılında yaklaşık 10 milyon vatandaşımıza ulaştık. İktidarımız döneminde toplam 60,5 milyar TL'lik sosyal yardım harcaması yaptık. 2002 yılında toplam sosyal yardım harcaması 1 milyar 346 milyon TL iken iktidarımız döneminde bu rakamı yaklaşık 10 kat artırarak 2010 yılında 12 milyar 931 milyon TL'ye yükselttik.

Yoksullarımızın sadece günlük ihtiyaçlarını karşılamadık. Yoksul vatandaşlarımızın daha sağlıklı bireyler olması için sağlık hizmetlerine erişimini daha da genişlettik.

Yoksul ailelerin çocuklarının daha sağlıklı yetişmesi için şartlı sağlık yardımları yaptık. Bu yardımlar çerçevesinde çocuklarının sağlık muayenelerinin yaptırılması şartıyla yoksul ailelere düzenli demeler yapıyoruz.

Yoksulluğu gidermenin en önemli yolunun eğitim olduğu gerçeğinden hareket ederek yoksul çocuklarımıza yapılan eğitim yardımlarını büyük oranlarda artırdık ve eğitimi destekleyen yeni sosyal yardım programları oluşturduk.

Eğitim materyali yardımı, burslar ve şartlı eğitim yardımı, ücretsiz kitap dağıtımı gibi uygulamalarla daha fazla dar gelirli aile ve çocuğumuzun fırsat eşitliğinden yararlanmasını sağlıyoruz.

Yoksul vatandaşlarımızı bir yandan sosyal yardımlarla desteklerken, onların iş bulmalarına ve üretken bireyler olmalarına da büyük önem veriyoruz.

Bu amaç doğrultusunda, yoksul kişileri üretken kılabilecek proje destekleri, mesleki eğitimler ile bu kişilerin iş arama kanallarına ulaşımını kolaylaştıran hizmetler sağlıyoruz. Bu erevede GAP illerinde başlayan ve sonra DAP bölgesine de yaygınlaştırılan SODES ile yoksulluk, g ve kentleşmeden kaynaklanan sosyal sorunları, değişen sosyal yapının ortaya çıkardığı ihtiyaçları giderme yolunda büyük adımlar attık.

“Sosyal Yardım Sisteminin İstihdam ile Bağlantısının Kurulması ve Etkinleştirilmesi Eylem Planı”nı 2010 yılında uygulamaya koyduk. Bu Eylem Planı çerçevesinde sosyal yardım başvurusunda bulunan veya sosyal yardım alan çalışabilir durumdaki vatandaşların İşKUR'a kayıtlarını yapıyoruz.

İşKUR, yoksul vatandaşlarımızla özel olarak ilgilenmeye, onlara yönelik özel mesleki eğitim programları geliştirmeye, iş bulmalarını kolaylaştırmak için rehberlik ve danışmanlık hizmetleri vermeye başlamıştır.

Mesleki eğitim programlarına katılan kişilerin yeşil kartlarını devam ettiriyoruz.

Yoksul vatandaşlarımızın kayıtlı olarak çalışmasını teşvik etmek için yeni bir uygulamayı başlattık. Artık, yeşil kartlı iken sigortalı bir işte çalışmaya başlayan vatandaşlarımızın

çalıştıkları sürede yeşil kartlarını iptal etmiyor, sadece askıya alıyoruz. İşten ayrılmaları halinde ise yeşil kartlarını herhangi bir işleme gerek olmaksızın derhal kullanıma açıyoruz.

İktidarlarımız döneminde uyguladığımız sosyal politikalar sonucunda ülkemizdeki yoksulluğun azaltılması ve gelir dağılımının düzeltilmesi konusunda çok önemli mesafeler katettik.

2002 yılında kişi başına aylık 30 doların altında bir gelire sahip 136 bin kişi varken 2009 yılında 30 doların altında bir gelire sahip nüfus kalmamıştır. Aylık 65 doların altında bir gelirle yaşayan nüfus 2002 yılında 2,1 milyon kişi iken, 2009 yılında 159 bin kişiye düşürülmüştür.

129 doların altında bir gelirle yaşamak zorunda kalan vatandaşımızın toplam nüfus 2002’de 20,1 milyon iken, 2009 yılında bu nüfusu 3,1 milyona indirdik.

2015 yılına kadar aylık 65 doların altında bir gelirle yaşamak zorunda olan vatandaşımız kalmayacaktır. 2023 için temel hedefimiz; mutlak yoksulluğu ortadan kaldırmaktır.

Yeni döneme daha iyi tasarlanmış bir modelle başlıyoruz.

Hükümet olarak, yoksullukla mücadelede önemli bir başarı ve tecrübe birikimi oluşturduk. Bu alanda tecrübelerimizi dikkate alarak yeni bir dönemi başlatıyoruz. Yeni dönemde, oluşturduğumuz Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı bu önemli misyonu üstlenecektir. Birçok kurumun birbirinden bağımsız bir şekilde sunduğu hizmetler yeni Bakanlığımızın çatısı altında bütünleştirilmiştir. Yeni dönemde sosyal devlet gündelik hayatımızda daha hissedilir hale gelecektir.

Çok daha entegre bir bilgi altyapısı ile vatandaşlarımıza etkili bir şekilde ulaşılabilecektir. Bir taraftan kaynaklar daha etkili kullanılırken diğer taraftan sosyal destek sisteminde daha adil bir yapı oluşturulacaktır. Sosyal destek sistemimizin temelini bireysel ihtiyaçlara aile içerisinde karşılık verme anlayışı oluşturacaktır.

Yoksulluğun geçici bir durum olduğu anlayışı ile dar gelirli kesimlerin bir yandan imkânsızlık durumunda yanında olmayı, diğer yandan da bu kesimleri kendi ayakları üzerinde durabilen vatandaşlar haline getirmeyi hedefleyen “sosyal destek” programımızı önümüzdeki dönemde de kararlılıkla uygulayacağız.

Sosyal destek ve hizmet alanında sağlık, istihdam ve eğitim hizmetleriyle birlikte “Aile Sosyal Destek Programı” (ASDEP) modeli çerçevesinde hane odaklı bir sisteme geçeceğiz.

Aile bütünlüğünün korunması, güçlü ve mutlu aileler için "aileye aile içinde destek" verilerek özel ilgi bekleyen ailelere ulaşabilecek "Aile Sosyal Destek Programı"nın (ASDEP) hayata geçireceğiz.

Bu program kapsamında yeni oluşturacağımız ASDEP siteminin bir parçası olan “aile sosyal destek uzmanları” “haneye ve kişiye özel” hizmet sunulmasını sağlayacaktır. Bu sayede her ailenin ihtiyaç durumuna göre farklı sosyal destek programları uygulanacaktır. Bu tespitler doğrultusunda, ailelere başvuruları beklenmeksizin sosyal destekler sağlanacaktır.

Önümüzdeki dönemde sosyal yardımlar, sosyal hizmetlerle eşzamanlı bir biçimde uygulanacaktır. Örneğin, engellisi olan bir aileye sosyal yardım verilirken, ailenin başvurusuna gerek kalmadan o ailedeki engelliye de gerekli rehabilitasyon hizmetleri verilecektir.

Sosyal yardımlarda ailenin durumu esas olacaktır. Her aileye aynı tür ve aynı miktar yardımı yapmak yerine o ailedeki kişi sayısı, kişilerin yaşları, sağlık ve özürünlük durumları

dikkate alınacaktır. Ailede çalışabilecek durumda ama çalışmayan kişiler varsa işgücü piyasasına yönlendirilecektir.

Kayıtlı çalışan kişileri de yoksul durumuna düşerse sosyal yardımlarla destekleyeceğiz.

Sosyal destek sistemimizin daha hızlı ve etkili çalışmasını sağlayacak olan bütünleşik Sosyal Yardım Hizmetleri Projesi ile Puanlama Formülü Projesi kısa bir sürede sonuçlandırılacaktır.

SYDGM-TOKİ işbirliğinde yürütülen Sosyal Konut Projesi sürdürülerek yoksul hanelere teslim edilmek üzere ilk aşamada 50 bin, ikinci aşamada da 50 bin olmak üzere toplam 100 bin konut yapılacaktır. Bu konutlar ayda 100 TL taksitle verilecektir.

Yeni evlenecek yoksul çiftlerimizin 20 yıl geri ödemeli çeyizi içinde, konut edinmelerini sağlayacağız.

Değerli Milletvekilleri,

AK Parti iktidarları olarak engellilerimize, yaşlılarımıza, korunmaya muhtaç çocuklarımıza, şehit ailelerimize, gazi ve malullerimize, muhtaçlarımıza sıcak bir gönül ve yaygın imkânlar sunduk.

Bu kesimlerimizi anayasal ve yasal güvenceye kavuşturarak her türlü sağlık, rehabilitasyon, eğitim ve bakım hizmetlerini sağladık; insanca yaşayabilmeleri için gelir ve öncelikli olarak iş ve meslek sahibi olmaları ve kendilerini asla kimsesiz ve hamisiz hissetmemelerini temin ettik. Bundan sonra da desteğimizi artırarak sürdüreceğiz.

Özel ilgi bekleyen kesimleri toplumun saygın, aktif ve üretken unsurları yapmak Hükümetimizin başlıca hedefidir.

Önümüzdeki dönemde Türkiye'yi sosyal hizmet alanında evrensel yaklaşımlarla model ülke haline getireceğiz.

Bakım hizmetlerinin profesyonelleştirilmesi, sosyal hizmetlere tüm vatandaşların kolay erişimini sağlayacak **İnteraktif Sosyal Hizmet Sunumu**, evsizlere yönelik hizmetlerin geliştirilmesi gibi alanlarda kamu hizmetlerini güçlendireceğiz.

Engellilerin önündeki engelleri kaldırmak için önemli başarılar sağladık.

Ailesi yanında bakılan engellilerimiz için aylık asgari ücret tutarında ödeme yapıyoruz. İhtiyacı olan tüm engelli çocukların özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinden ücretsiz yararlanmasını temin ettik. "**Özürlü Sosyal Destek Programı**" (ÖDES) ile engellilerimizin kendi projelerini hayata geçirmelerini sağladık.

Özürlülerimize kendi evlerinde, özel kuruluşlarda ve SHÇEK'e bağlı kurumlarda bakım programları uyguladık. Özürlülerin eğitim kurumlarına taşınması ve özel eğitim hizmeti programlarını uyguladık. Özürlülere yönelik olarak 2002'den bu yana; muhtaç özürlülerimizden her yıl yaklaşık 1 milyon 300 bin kişiye toplam 12 milyar 800 bin TL kaynak ayırdık.

Önümüzdeki dönemde, engellilerimize başvurularına gerek kalmaksızın rehabilitasyon ve sosyal destek alanlarında ASDEP Programı çerçevesinde hizmet verilecektir.

Dört ilde pilot uygulama olarak başlayan Engelsiz Kent Projesini genişleteceğiz. Uygun büyüklükteki yerel yönetimlerin özel durumdaki engellilerin taşınması için donanımlı araç

bulundurmalarını sağlayacağız. Kamu hizmet binalarıyla kültürel ve sosyal tesislerin engelli kullanımına uygun projelendirilmesini sağlayacağız.

Engellilerin sosyal ve ekonomik hayatlarını daha kolay sürdürebilmeleri amacıyla eğitim, sağlık, barınma, ulaşım, iletişim ve çalışma şartlarına dair asgari standartların sağlandığı ve bu standartların ülke geneline yaygınlaştırıldığı, engellilerin sosyal dışlanmışlık duygusundan kurtulduğu bir Türkiye hedefliyoruz.

Değerli Milletvekilleri,

Kadınlarımızın hakları, refahı, sosyal hayatta karşılaştığı engellerin ortadan kaldırılması Güçlü Toplum hedefimiz için vazgeçilmezdir.

Hükümetimiz kadınların önündeki "sosyal engelleri" kaldırmak üzere harekete geçmiştir. Kadınlarımız için pozitif ayrımcılık anayasal güvenceye kavuşturulmuştur. 2009 yılında Cumhuriyet tarihinde ilk defa, TBMM bünyesinde Kadın-Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu kurulmuştur. Kadına yönelik şiddetin engellenmesi için gerekli tedbirleri güçlendirdik.

İstihdam olanaklarında ve sosyal güvenlik haklarında, girişimcilik desteklerinde, doğum izinlerinde önemli ilerlemeler sağladık. Sosyal destek ve proje desteklerinin yüzde 70'ini kadınlarımıza verdik. "Ana-Kız Okuldayız" kampanyası ile 567 bin kadınıma okuma yazma öğrettik.

Önümüzdeki dönemde de kadınlarımıza yönelik bu tutumumuzu devam ettireceğiz. Kadınların karar alma mekanizmalarındaki etkinliğini artıracacağız. Kadın konukevlerinde kalan mağdur kadınlarımız için daha geniş istihdam imkânları oluşturacağız.

Çocukları ile birlikte yalnız yaşayan annelere, barınma öncelikli "Stüdyo Evler" ile birlikte her türlü sosyal desteği temin edeceğiz.

Tüm yaşlılarımıza, evlerinden ve sosyal çevrelerinden ayrılmadan yaşamlarını sürdürebilecekleri sosyal ve ekonomik şartları oluşturmak temel hedefimizdir.

İktidarımız yaşlılarımıza yönelik olarak hayat şartlarını iyileştirici önlemler almış, bu kapsamda sağlık, sosyal ve kültür alanında önemli hizmetlere imza atmıştır.

Giderek yaşlanan nüfusumuza yönelik yapılan bütün bu çalışmalarını tek çatı altında daha etkin bir şekilde yürüteceğiz.

Korunmaya muhtaç çocuklarımıza yönelik yaptığımız hizmetlerimizi daha da artıracak ve kalitesini daha da yükselteceğiz.

Bu çocuklarımızın sahip olduğu zekâ ve yetenekleri geliştirecek biçimde eğitim, bakım ve sağlık hizmetlerini yaygınlaştıracak ve fırsat eşitliğini güçlendireceğiz.

Kurumsal bakım hizmeti alan çocuklarımızın, ev ve aile ortamının güvenliğini ve sıcaklığını hissetmeleri, sosyal hayat, komşuluk ilişkileri, örf ve adetlerimizi öğrenebilecekleri "**Çocuk Evleri**" ve "**Sevgi Evleri**"ni yaygınlaştıracacağız.

Aileye Dönüş ve Aile Yanında Destek Uygulaması ile bugüne dek 30 bin çocuğu ailesinin yanında destekledik ve bu uygulamayı güçlendirerek devam ettireceğiz.

Değerli Milletvekilleri,

İnsanı odak alan Hükümetimiz, gençlerimizin hem aile içinde ve yaşadıkları çevrede, hem de okullarda ve sosyal mekânlarda iyi yetişmeleri için önemli adımlar atmıştır.

Seçilme yaşını 25'e düşürerek gençlerin siyasete daha fazla katılımının önünü açtık.

Üniversiteye giriş sınavlarında uygulanan katsayı adaletsizliğine son verdik.

2003'ten bu yana müracaat eden her üniversite öğrencisine burs veya öğrenim kredisi verdik.

Yurtların hem kapasitesini hem de fiziki durumlarını iyileştirerek, tüm yurtlarda tek kişilik veya 3 kişilik odalara geçtik.

Yurtdışı eğitim ve değişim programlarından yararlanan öğrenci sayısını artırdık.

Ülke gençliğine özgü ve daha yoğun bir hizmet sunacak Gençlik ve Spor Bakanlığını kurduk.

Gençliğin sivil toplum örgütlerine üyeliğini teşvik edeceğiz. Gençlerin kendi projelerini hayata geçirebilecekleri gençlik merkezlerini yaygınlaştıracacağız.

Özel yurtları destekleyecek ve öğrencilerimize ucuz barınma imkânı sağlamaya devam edeceğiz.

Üniversiteler ve meslek kuruluşları ile işbirliği içinde gençler için "iş kurma ve geliştirme merkezleri" kuracağız.

Gençlerimizi toplumun değerlerine yabancılaşmadan, bilgi ve tecrübe ile donatarak meslek sahibi ve rekabet gücü yüksek bireyler olarak yetiştirmeleri için eğitimden istihdama kadar her alanda gerekli tedbirleri alacağız.

Sporu sadece boş zamanları değerlendirme aracı olarak değil, aynı zamanda sosyalleşmenin ve sağlıklı bir toplum olmanın da önemli bir aracı olarak görmekteyiz.

Toplumumuzun bütün katmanlarının spor ile tanışması, spor faaliyetlerine aktif olarak katılması yönünde büyük yatırımlar yaptık. Çocuklarımızın, gençlerimizin, yaşlılarımızın, kadın-erkek demeden bütün vatandaşlarımızın spor yapabilmesi için büyük, yaygın ve çeşitli spor tesisleri açtık.

2002'den bu yana tesis sayısını yüzde 500, sporun tesisleşmesi için ayrılan kaynağı yüzde 600, lisanslı sporcu sayısını yüzde 1000 oranında artırdık. 4.366 amatör milli sporcumuza verilen aylık burs miktarını 3 kat artırarak karşılıksız burs miktarını 2011'de 720 TL'ye çıkarttık.

Her alanda olduğu gibi, spor alanında da her geçen gün dünyadaki etkinliğimizi artırıyoruz. Bu çerçevede, uluslararası şampiyonalara ve üniversite oyunlarına başarılı bir şekilde ev sahipliği yaptık. Bundan sonra da bu tür organizasyonlara ülkemizin ev sahipliği yapması için her türlü girişimi yürüteceğiz.

Spor yapma kültürünü benimsemiş, seyirci olmanın ötesine geçerek sporu gündelik hayatının bir parçası haline getirebilmiş nesillerin yetişmesini hedefliyoruz.

Spor eğitimini okul öncesine yaygınlaştıracak ve çocuklarımızın eğitim alırken farklı spor branşlarıyla uğraşmasını sağlayacağız. 4-8 yaş arası çocukları yetenek taramasından geçirerek uygun spor dallarına yönlendireceğiz.

Başarılı sporculara sağlanan burs imkânlarını daha da artıracacağız.

Değerli Milletvekilleri,

Bir ülkedeki yönetimin kalitesini, toplumun gelişmişlik düzeyini ve medeniyete yaptığı katkıyı belirleyen faktörlerden biri de o ülkedeki şehirlerdir. Bugün üst standartlarda şehirleşme artık bir zenginlik ve gelişmişlik göstergesi haline gelmiştir. Avrupa Birliğinde ortalama olarak halkın yüzde 85'i kentlerde yaşıyor. Türkiye'de ise bu oran iktidarımız döneminde 9 puan artarak yüzde 73'e yükselmiştir.

Uzun yıllardır göç, gecekondulaşma, çarpık yapılaşma, kaynak yetersizliği, hukuki sorunlar nedeniyle büyük sıkıntılar yaşayan kentlerimizi "yaşanabilir" ve "marka" şehirler haline getirmek en önemli önceliklerimizden biri olmaya devam etmektedir. Diğer taraftan; tabiat, kültür ve tarih değerlerimizi korumayı ve geliştirmeyi de sürdürülebilir kalkınma ve yaşam kalitesini yükseltme bakımından vazgeçilmez görüyoruz.

Önümüzdeki dönemde yapacağımız çalışmalara daha şümulü bir bakış açısı ve uygulama birliği kazandıracak olan Çevre ve Şehircilik Bakanlığını kurduk. Bakanlığımız fiziksel planlama ve yapılaşma konusundaki düzenlemeleri ve standartları geliştirecek, Kalkınma Bakanlığıyla birlikte kalkınma politikalarına uygun ulusal ve bölgesel nitelikli mekânsal gelişme stratejileri hazırlayacaktır. Çevreye ilişkin düzenlemeler, işlemler ve denetimler de bu Bakanlığımız tarafından planlara uyumlu şekilde yürütülecek ve bu sayede, koruma-kullanma dengesi de en iyi şekilde gözetilecektir.

Hükümetimiz şehirlerimizi sosyal, kültürel, teknik ve ekonomik boyutlarıyla bir bütün olarak değerlendirmektedir. Bu yaklaşımla şehirlerimizde iş ve yaşam ortamını planlama, konut, altyapı, ulaşım gibi önemli alanlar bakımından daha üst standartlara çıkarmak için birçok projeye imza attık.

Şehirlerimizi güzelleştirmek ve gecekondu bölgelerini ıslah etmek için kentsel dönüşüm projelerini hayata geçirdik. Kentsel dönüşümle eskimiş ve afete duyarlı yapı stokumuzu planlı, kapsamlı ve ekonomik şekilde dönüştürecek çok önemli adımlar attık. Ata yadigarı çok sayıda eseri ihya ettik.

TOKİ ve yerel yönetimlerle müştereken, toplam 60 ilde 188.000 konutluk 248 gecekondu dönüşüm ve kentsel yenileme uygulaması başlattık.

Buna ilaveten, TOKİ eliyle 505 bin konutun yapımına başladık, 360 binini tamamlayıp hak sahiplerine teslim ettik. Sosyal adalet anlayışımızı burada da göstererek, hiç geliri olmayan yoksul ailelere peşinatsız 100-350 TL taksitle, 10-20 yıl vadelerle sosyal konutlar inşa ettik.

Sadece konut değil, okulu, spor salonu, yurdu, pansiyonu, sağlık ocağı, hastanesi, camisi, kütüphanesi, engelsiz yaşam merkezi gibi sosyal donatılarıyla mahalleler inşa ettik.

Kent içi ulaşımında yerel yönetimlerimizin kısıtlı kaynaklarıyla üstesinden gelemediği raylı sistem inşaatlarının merkezi yönetim tarafından üstlenilmesini sağladık.

Hedefimiz çerçevesinde, İstanbul'da boğaz geçişini kolaylaştıran Marmaray, Karayolu Tüp Geçişi (Avrasya Tüneli), 3. Köprü gibi küresel çapta dev projeler başlattık. İZBAN Projesini tamamlayarak İzmir'imizi modern raylı sisteme kavuşturduk.

Kent içi trafiği şehirlerarası trafikten ayırmak için 58 il merkezinde, 474 adet ilçe ve 209 adet belde yerleşiminde 3.786 km. uzunluğunda kent geçişi yaptık.

Vatandaşlarımızın sağlıklı içme suyuna erişmelerine imkân veren ve çevre açısından önem arz eden atıksu (kanalizasyon) ve yağmur suyu sistemlerini kökten çözmek amacıyla Su ve Kanalizasyon Altyapı Projesini (SUKAP) başlattık. Önümüzdeki dönem bu projeye sağlayacağımız kaynaklarla nüfusu 25 binin altında olan belediyelerimize proje maliyetinin yüzde 50'sine kadar hibe desteği vererek, maliyetin geri kalanı için ise borçlanmalarının önündeki engelleri kaldırarak içmesuyu ve kanalizasyon projelerini gerçekleştirmiş olacağız. Nüfusu 25 binin üzerinde olan belediyelerimizin ise projelerini gerçekleştirmeleri için uzun vadeli ve uygun koşullarla borçlanmalarının önünü açacak düzenlemeleri hayata geçirdik.

Değerli Milletvekilleri,

Önümüzdeki dönemde kentleşmeyi kontrollü teşvik etme, kentleşmeyi destekleme, şehirlerimizi adeta yeniden tasarlayıp kendi finansman dinamikleriyle yeniden inşa etme, kentsel estetiği, kaliteyi, kültürel değerleri ve çevresel hassasiyeti ihya etme anlayışımızı sürdüreceğiz.

Bu anlayış doğrultusunda, 2023 vizyonumuzda, temel yaşam alanlarımız olan şehirlerimizi, ülkemizin gelişimi, insanımızın refah düzeyinin artırılması, küresel rekabete hazır olması için farklı alanlarda "marka" şehirler haline getirmeyi hedefliyoruz. Bu vizyonla şehirlerimizi rahat ulaşımı, tertemiz havası ve doğası, üst düzey estetiği, etkin ve şeffaf yönetimleri, güçlü ekonomisi, huzurlu ve mutlu insanları ile daha "yaşanabilir" mekânlara dönüştürmeyi planlıyoruz.

Bu hedefe uygun olarak, imar mevzuatını "**yaşanabilir mekânlar**" ve "**marka şehirler**" hedefine hizmet edecek şekilde yenileyecek, kentsel tasarıma ve estetiğe imkân tanıyacağız.

Şehirlerde kamu arazilerinin imarlı yapılaşma, ekonomik kalkınma, ortak sosyo-kültürel fayda temelinde daha aktif kullanımını sağlayacağız.

Engelli, yaşlı, hareket kısıtlılığı olanlar gibi özel ilgi bekleyen kesimlerin kentsel hizmetlere erişimini kolaylaştıracacağız.

Orman vasfını, kaybetmiş, ihmalle yıllardır fiili kullanıma açılmış ve kazanılması mümkün olmayan alanları kamu yararı ve kişisel fayda dengesi içinde tekrar düzenleyeceğiz.

Kentsel dönüşüm projelerini süratle hayata geçirebilmek için ilave düzenlemeler yapacağız. Dönüşümde alt ve orta gelir grubunun konut ihtiyacının karşılanmasına öncelik vereceğiz. Dönüşüm ve yenileme projeleriyle tarihi veya geleneksel kent merkezlerini, özgün kimliğini koruyarak yeniden canlandıracağız.

Depreme karşı hazırlıklı olabilmek için başta İstanbul olmak üzere riskli şehirlerde dönüşüm çalışmalarına devam edecek, çarpık kentleşmenin olduğu bütün illerimizde yerel idarelerle işbirliği içinde kapsamlı kentsel dönüşüm çalışmalarını hızlandıracacağız.

Toplu konut uygulamalarımızın kapsamını genişleteceğiz. TOKİ'nin öncelikle nüfus artışının hızlı ve konut fiyatlarının yüksek olduğu şehirlerde ve alt ve orta gelir grubunun temel konut ihtiyacına yoğunlaşmasını temin edeceğiz. Kalkınmada öncelikli bölgelerde sosyal konut üretimine ağırlık vereceğiz.

Yapı kooperatiflerine gerekli mali ve teknik destekleri sağlayarak bol miktarda, kaliteli ve ekonomik konut arzını temin edeceğiz. Yeterli arsa geliştirilmesine önem verecek, idari işlemleri basitleştirecek ve kendi konutunu yapanlara kapsamlı teknik destek sunacağız.

Planlama, projelendirme ve yapılaşma konularında kaliteli hizmet ve denetim için il, ilçe ve belediyelerde yeterli sayıda nitelikli teknik personel çalıştıracacağız.

Özellikle SUKAP projesiyle, şebekeli içme ve kullanma suyundan yararlanan belediye nüfusu oranını yüzde 100'e çıkaracağız. Susuz belde bırakmayacak ve ihtiyaç duyulan yerlerde içme suyu arıtma tesisleri yapacağız.

Atık yönetiminde bir taraftan hizmetin kalitesini artırırken, diğer yandan da daha geniş kitlelere bu hizmetleri ulaştırdık. 2002 yılında düzenli katı atık depolama tesisi ile 23 milyon kişiye hizmet verirken, bugün 41 milyon kişiye hizmet verir duruma geldik.

Ulaşım ve trafik konusunda merkezi yönetim ile yerel yönetimler arasındaki işbirliğini geliştirecek; ulusal ve yerel ulaşım planları arasında uyum ve koordinasyonu sağlayacağız.

Şehirlerde toplu taşıma altyapısını geliştirmeye devam edeceğiz. Yoğun hatlarda raylı sistemleri hızla tamamlayacak ve şehiriçi-şehirlerearası bütünleşmeyi sağlayacağız. Organize sanayi ve üniversite kampüsü gibi ihtiyacı yüksek bölgelere toplu ulaşım imkânlarını artıracacağız.

Gayrimenkul bilgilerini kayıt altına alma işlemine hız verecek, ülke genelinde kadastro ve tescilsiz alan bırakmayacağız. Tapu Kadastro Bilgi Sistemini (TAKBİS'i) tamamlayıp vatandaşlarımızı ülkenin her yerinden tapu işlemi yapabilme imkânına kavuşturacağız.

Değerli milletvekilleri,

12 Haziran seçimleri öncesinde, bazı şehirlerimize yönelik olarak büyük projelerimizi kamuoyuna açıklamıştık.

İstanbul, Ankara, İzmir ve Diyarbakır başta olmak üzere, şehirlerimize ilişkin hazırladığımız bu projeler, bu şehirlerimizin marka değerini güçlendireceği kadar, merkezinde buldukları bölgelere de çok önemli kazanımlar sunacaktır.

Bu projeler, gerek inşa aşamasında, gerek inşa sonrasında, istihdam başta olmak üzere, ulaşım, ticaret, çevre, şehirleşme gibi alanlarda farklı bir süreci de başlatmış olacaktır.

Bütün bu projelerin inşa aşamasında yüz binlerce kişinin istihdam edilmesini hedefliyoruz.

Oluşacak yeni yaşam alanlarında, depreme dayanıklı, sağlıklı yaşam alanları inşa ediyoruz.

Bu projelerle çevreyi tehdit etmiyor, tam tersine çevrenin korunmasına katkı sağlıyoruz.

Seçim öncesinde milletimize taahhüt ettiğimiz hiçbir vaadi unutmmuş değiliz, üzerini örtmüş değiliz.

Şehirlerimize yönelik açıkladığımız o projeleri, Hükümet Programımıza da alarak, taahhüdümüze böylece resmiyet de kazandırmış oluyoruz.

KANALİSTANBUL Projesiyle, İstanbul'un batısında, Karadeniz ile Marmara Denizi arasında bir kanal inşa edeceğiz. Bu kanalın inşasıyla, İstanbul Boğazı'ndaki gemi trafiğini kanala kaydıracak, İstanbul'un ve Boğaz'ın güvenliğini tesis etmiş olacağız.

İstanbul içinde yapacağımız kentsel dönüşüm projeleri kapsamında, KANALİSTANBUL etrafında yeni yaşam alanları oluşturacağız.

İstanbul'a, biri Avrupa, diğeri Anadolu yakasında olmak üzere iki yeni şehir inşa edeceğiz. Bu yeni şehirler de, İstanbul içindeki kentsel dönüşümü destekler nitelikte olacak.

İstanbul'a 3'üncü bir havaalanı, 3'üncü bir köprü kazandıracacağız.

MARMARAY'ı tamamlayarak, Boğaz'ın altından, tüpgeçitler yoluyla raylı sistemi devreye alacağız.

Taksim'deki Topçu Kışlası'nı, aslına uygun olarak yeniden inşa edecek, Taksim trafiğini yer altına alacağız.

Yassıada ve Sivriada'yı farklı bir konseptle yeniden ele alacak, Yassıada'yı bir Demokrasi Müzesi'ne dönüştüreceğiz.

Değerli milletvekilleri,

İzmir'de, körfez geçişi projesi, diğeri adıyla, izkaray'ı inşa edecek, İzmir Körfezi'nin iki ucunu birbirine bağlayacağız.

İzmir'in uzun yıllardır kent içi trafiğinin can damarlarından olan, çok yoğun bir trafik taşıyan Mürselpaşa Bulvarı üstünden sahil yoluna kadar trafiği yer altına alacağız.

Ankara-Afyonkarahisar-Uşak-Manisa-İzmir güzergâhında 583 kilometre uzunluğunda çift hatlı yüksek hızlı tren hattını iki etap halinde inşa edeceğiz.

İzmir-Bandırma Hızlı Tren hattını, Karacabey'de Osmaneli-Bursa Hızlı Tren Hattına bağlıyoruz.

İzmir'i böylece, Ankara-İstanbul Hızlı Tren Hattı ile doğrudan İstanbul'a bağlamış oluyoruz.

İzmir-Manisa arası ulaşımın uzun yıllardır riskli bir bölgesi olan Sabuncubeli geçişinde bir tünel inşa edeceğiz.

İzmir-Ankara ve İzmir-İstanbul otoyolları ile Türkiye'nin üç büyük ilini, birbirine kesintisiz, konforlu, güvenli şekilde bağlıyoruz.

İzmir şehir merkezini, şehir içindeki diğeri semtlere ve çevre ilçelere, inşa edeceğimiz 4 metro hattı ile bağlayacağız.

30 kilometre uzunluğundaki yeni demiryolu hattıyla, Bergama'nın Aliağa istasyonu üzerinden Menemen'e bağlantısını sağlıyor; bu hattı oradan da İzmir ve Manisa'ya, demiryolu vasıtasıyla entegre ediyoruz.

İzmir'de, şehir yenileme projesi ile ekonomik ömrünü doldurmuş, depreme dayanıksız, altyapı ve fiziki koşulları uygun olmayan yapılardan şehri arındırarak, yeni, modern, sağlıklı bir kentleşmeyi başlatıyoruz.

Kuzey Ege Limanını, dünyanın en büyük 10 limanı arasına girecek şekilde, bölgedeki diğer limanların tümünden büyük olarak inşa ediyoruz.

İzmir'e bir kruvaziyer limanı inşa edeceğiz.

Türkiye'nin en eski limanlarından olan İzmir Limanı'nı modernize ediyoruz.

Tarihte dünyanın en büyük şehirlerinden biri olan Efes'in antik limanı'nı yeniden inşa ediyoruz.

İzmir'de 9 adet yeni yat limanı kurmayı planlıyoruz.

Bütün bu projelerle, İzmir'i çok farklı bir kent konumuna yükseltiyoruz.

Aynı şekilde Diyarbakır projelerimizi de bu hükümet döneminde başlatacağız.

Diyarbakır'da, Suriçi'ndeki 500 civarında sivil mimari örneği yapıyı aslına uygun şekilde yeniden inşa edeceğiz.

Suriçi'ni, burada yaşayan hiç kimseyi mağdur etmeden, kimsenin hakkına halel getirmeden, çirkin yapılaşmadan ve çirkin görüntüden kurtarıyoruz.

Diyarbakır'da Askeri ve Sivil havaalanını birbirinden ayırıyoruz. Yeni ve modern bir terminal binası ile Diyarbakır'a yaraşan sivil bir havaalanını Diyarbakır'a kazandırıyoruz.

Dicle nehrine rağmen, yeşil alan miktarının oldukça düşük olduğu Diyarbakır'a, yeşil ile mimarinin uyum içinde yükseldiği yeni bir yaşam alanı kazandırıyoruz.

Dicle kenarında kuracağımız bu yaşam merkezi, günlük yaşamın, ticaretin, eğitimin, sporun tabii bir bütünlük içinde kucaklaştığı çok farklı bir alan olacak.

Diyarbakır'ı yüksek standartlı bir otoyolla, hem Habur'a, hem de Şanlıurfa, Gaziantep, Adana, Mersin, Niğde, Ankara, Bolu, Düzce, İstanbul ve Edirne'ye kesintisiz bağlıyoruz.

Silvan Projesi ile 2 milyon 450 bin dekar tarım arazisinin sulanabilmesini sağlayacağız. Bu projeye hayata geçecek sulama sistemi sayesinde çiftçilerimize, yılda 735 milyon lira ilave gelir elde etme imkânı getiriyoruz.

Projenin enerji alanındaki faydası ise yılda 102 milyon lira olacak.

Silvan Projesi ile 318 bin kişiye iş imkânı oluştururken, ülke ekonomisine de toplamda yılda 837 milyon lira katkı sağlayacağız.

Sayın Başkan, Değerli milletvekilleri,

Ankara için projelerimizi de burada hatırlatmak isterim:

Ankara savunma sanayimizin başkenti. İnşallah, yeni projelerle Ankara'nın bu vasfını daha da güçlendiriyor, dünyanın en büyük savunma sanayii merkezlerinden biri haline getiriyoruz.

ASELSAN tarafından 100 milyon doların üzerinde bir yatırımla Gölbaşı'nda radar ve elektronik harp tasarım ve üretim merkezi kurulacak.

Uzay ve uydu merkezi de TAI tesisleri içinde faaliyete geçecek. Ankara böylece savunma sanayinde uydu ve uzay merkezi konumuna yükselecek.

Ankara'ya yeni bir adalet sarayı kazandıracacağız.

45 bin seyirci kapasiteli, UEFA kriterlerine uygun bir stadyum inşa edeceğiz.

2010 yılında Ankara'da kurduğumuz Yıldırım Beyazıd Üniversitesi'ni farklı bir konseptle tasarlayarak, uluslar arası bir bilim merkezi olarak büyüteceğiz.

Akyurt ilçemize, 1 milyon 800 bin metrekare alan üzerine kurulu uluslar arası standartlarda bir fuar merkezi inşa ediyoruz.

Ankara'nın merkezinde, Hıdırlıktepe'de, bir inanç ve tarih müzesi inşa edeceğiz.

Ulus tarihi kent projemiz devam edecek.

Kızılay'daki bütün binalara, kent estetiğine, mimari estetiğe uygun şekilde farklı bir görünüm kazandıracamız.

Ankara'da termal su kaynaklarını, yeni bir konseptle değerlendirecek, tesisler inşa edecek ve Ankara'yı termal sağlık turizminin de başkentine dönüştüreceğiz.

Ankara – Yozgat – Sivas – Erzincan yüksek hızlı tren hattının çalışmaları devam ediyor.

Ankara – Afyonkarahisar, Uşak ve İzmir hattının da çalışmalarına başlayacak, Ankara'yı hızlı trenin merkezi, kesişme noktası, ortak istasyonu konumuna yükselteceğiz.

Ankara merkez olmak üzere 3 otoyol projesini tamamlayacağız.

Ankara, havayolu ulaşımında transfer merkezi haline geliyor.

Kızılay – Çayyolu, Kızılay Keçiören ve Batıkent – Sincan metro hatlarını hızlı şekilde tamamlıyoruz.

Bunlara ek olarak, Kızılay–Akyurt fuar alanı–havaalanı arasında yeni bir raylı sistem inşa edeceğiz.

Keçiören ile İstanbul Bulvarı arasına inşa edeceğimiz tünel, Keçiören'i İstanbul, Eskişehir ve Konya yoluna bağlayacak.

Kuzey Ankara protokol yolu kentsel dönüşüm projesi, Mamak kentsel dönüşüm projesi., 50'inci yıl kentsel dönüşüm çalışmaları devam edecek.

Güneykent adını verdiğimiz bir projeye, Ankara'ya, 500 bin kişilik yeni bir şehir kazandıracamız.

Sadece Ankara, Diyarbakır, İzmir ve İstanbul değil, 81 vilayetimiz için hazırladığımız projeleri, yeni hükümet dönemimizde başlatacak ve en kısa zamanda tamamlayacağız.

Değerli Milletvekilleri,

Hükümetimiz çevre konularında uluslararası gelişmeleri yakından takip ederek, koruma ve kullanma dengesini gözetken ve sürdürülebilir kaynak kullanımının önemini bilen bir anlayışa sahiptir. Diğer taraftan, gerek çevre ve tabiatın dengesiz kullanımı ve gerekse diğer sebeplerden kaynaklanan afetlere karşı tedbirli olmak da halkımızın can ve mal emniyeti bakımından en çok öncelik verdiğimiz alanlardan birisi olmaya devam etmektedir.

İktidarlarımız döneminde **çevrenin korunması** ve sürdürülebilir kullanımı için çok sayıda proje üretip dev yatırımlara imza attık. 2002 yılında sadece 15 olan düzenli çöp depolama tesisi sayısını 59'a, atık suları arıtılan nüfus oranını yüzde 36'dan yüzde 73'e ulaştırdık.

Denizlerdeki kirliliği 2002 yılında sadece 26 noktada izlerken, bugün 366 noktada izleme altyapısı tesis ettik. 2002 yılında 63 olan korunan alan sayısını 98'e çıkardık ve 89 yeni kent ormanı kurduk.

Hava kirliliği ve artan karbondioksit emisyonu ile mücadele için önemli adımlar attık. Bunun yanında demiryollarının daha çok kullanımı için başlatılan projeler, havayolu kullanımının yaygınlaştırılması, özellikle İstanbul'da kentiçi ulaşımda deniz yolu kullanımının artırılması, hibrit otomobillerle ilgili çalışmalar ve yaşlı araçların trafikten çekilmesi gibi uygulamalarla ulaşımı daha çevreye duyarlı hale getirdik.

Değerli Milletvekilleri,

İklim değişikliği başta olmak üzere, artan çevresel sorunlara karşı hassasiyet ve tabii afetler konusunda hazırlıklı olmak, bu dönemde de halkımıza ve yegâne yaşam ortamımız dünyaya karşı Hükümetimizin en önemli yükümlülükleri arasında yer almaya devam edecektir.

Bu çerçevede, çevreci bir ulaşım anlayışıyla, başta kentler olmak üzere yolcu ve yük trafiğinin yoğunlaştığı alanlarda gürültü kirliliği dahil olmak üzere kirliliğin azaltılmasına özel önem vereceğiz.

Başta karayolu olmak üzere; tüm ulaşım türlerinde sera gazı emisyonlarına yönelik çalışmalara öncelik verecek ve gerekli takip sistemini kuracağız.

Büyükşehirlerde akıllı sistemlerle desteklenen bütünlük toplu taşıma sistemlerini hayata geçireceğiz. Elektrikli demiryolu hatlarını yaygınlaştırarak sera gazı emisyonlarını azaltacağız.

Atık yönetimi hizmetlerinin desteklenmesine devam edeceğiz. Atık azaltma, yeniden kullanım ve geri kazanım uygulamaları ile çevreye verilen tahribatı en aza indireceğiz.

Atık yönetiminin, geri dönüşüm yoluyla hem enerji üretimini, hem de istihdamı artırıcı bir yatırım alanı olmasını sağlayacağız.

Değerli Milletvekilleri,

Ülkemizi, iktidarımız döneminde **orman** varlığını arttıran nadir ülkelerden birisi haline getirdik, orman varlığımızı zenginleştirdik ve ağaçlandırmada dünyada ilk üçe girme başarısını gösterdik.

Türkiye'yi, orman yangınlarıyla mücadelede çevre ülkelere de her an yardım edebilecek güçte bir orman yangını söndürme sistemine kavuşturduk.

Önümüzdeki dönemde, yeni kurduğumuz Orman ve Su İşleri Bakanlığımız uhdesinde orman varlığımızı daha da artırmak için her türlü tedbiri alacak, ormanlarımızı, ekolojik dengeyi koruyacak ve topluma çok yönlü sürdürülebilir fayda sağlayacak şekilde yönetmeye devam edeceğiz.

Değerli Milletvekilleri,

Afet ve acil durum yönetimindeki yetki kargaşasına ve dağınıklığa son verdik, Tüm görevleri tek çatı altında toplayarak Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığını kurduk.

Son 9 yılda ülkemizin, ulusal ve uluslararası boyutta yaşanan afetlere müdahale kabiliyetini yükselttik ve dünyada örnek gösterilen başarılı ülkeler arasına girdik.

Afet yönetimi kapsamında ulaşım altyapısı ile kamu binalarının (eğitim, sağlık, adalet, güvenlik vb.) güçlendirilmesine öncelik verdik.

Afet konutu anlayışını değiştirdik. Prefabrik olarak inşa edilen geçici afet konutları yerine, sosyal donatılara sahip kalıcı, sağlam ve konforlu konutlar üreterek kaliteli yaşam alanları oluşturduk. 30-40 yıldır planlandığı halde yapılamayanlar da dâhil toplam 18 bin afet konutunu tamamlayarak hak sahiplerine teslim ettik.

Pakistan, Endonezya ve Sri Lanka'da meydana gelen afetlere de yardım eli uzattık ve yaklaşık 6 bin konutu ve sosyal donatılarını tamamladık.

Değerli Milletvekilleri,

Önümüzdeki dönemde mevcut kamu binalarının sağlamlaştırılmasını ve yenilenmesini tamamlayacağız. Yerleşim yerlerinin afet riskinin azaltılmasına öncelik verecek; afete duyarlı yapılaşma anlayışıyla hasar ve risklerin en aza indirildiği güvenli şehirler kuracağız.

Mahalle ölçeğinde acil durum ve afet yönetim altyapısını kuracak; bu merkezleri donanımlarıyla birlikte sürekli kullanıma hazır bulunduracağız. Vatandaşlarımıza afet öncesi ve sonrasına yönelik eğitimler vererek afetlere karşı farkındalığı artıracacağız.

Tüm afet türlerinin kapsandığı, doğal verilerin ve fiziki koşulların bütünsel olarak ele alındığı risk haritalarını hazırlayacağız.

Doğal afet sigorta sisteminin tüm afet türlerini kapsayacak şekilde geliştirilmesini temin edeceğiz.

Deprem riski olan ve yoğun nüfus bölgelerinde hava ambulansı olarak hizmet veren helikopterler için pist alanlarını artıracacağız.

Kentsel altyapı sektöründe kullanılan malzemelerin afetlere dayanıklı olarak üretilmesine yönelik Ar-Ge çalışmalarını destekleyeceğiz.

Değerli Milletvekilleri,

Ekonomik büyümede sağladığımız başarının yanında, bunun sonucunda ortaya çıkan gelir ve refahın dengeli dağılımına ve yaygınlaştırılmasına da çok büyük önem verdik. Bu çerçevede, bölgesel gelişmeyi yeniden tanımladık. Sadece geri kalmış yörelerimize odaklanan anlayışı terk edip, bütün bölgelerin potansiyelini harekete geçiren uygulamaları başlattık. Temel önceliğimiz geri kalmış bölgelerimiz olmakla birlikte, güçlü ülke vizyonumuz için, yurdumuzun her yöresini kalkınma ve rekabet yarışının bir oyuncusu haline getirdik.

İktidarımız döneminde bölgesel kalkınma projelerimizi çok yönlü ve kararlı şekilde hayata geçirdik. **Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP), Doğu Anadolu Projesi (DAP) ve Konya Ovası Projesi (KOP)** gibi bölgesel kalkınma projelerini hızla uygulamaya koyduk. GAP Eylem Planını hazırlayıp yıllardır sürüncemede kalan yatırımları hızlandırdık, yeni yatırımları harekete geçirdik. **GAP, DAP ve KOP** için son dört yılda yaklaşık toplam 20 milyar TL kaynak ayırdık. Son olarak çıkardığımız KHK ile **Konya'da KOP** ve **Erzurum'da DAP** bölge kalkınma idarelerinin kuruluşlarını da gerçekleştirdik.

Bölgesel gelişmede yerinden hizmet veren uzmanlık kuruluşları olarak **26 kalkınma ajansını kurup faaliyete geçirdik**. Kalkınma ajanslarımız çok kısa sürede, ülkemizin her yerinde halkımızın, yatırımcımızın ve girişimcimizin kalkınma hamlesindeki itici gücü ve lider kuruluşu haline geldi.

Ajanslar KOBİ'lerimizin, meslek ve sivil toplum kuruluşlarımızın, çiftçilerimizin ve daha birçok vatandaşımızın ekonominin canlandırılmasına, rekabet gücünün artırılmasına ve

toplumsal dinamizmin geliştirilmesine yönelik projelerine mali destek sağladı. Sanayi, turizm, tarım, altyapı, insan kaynakları ve sosyal kalkınma gibi birçok alandaki yaklaşık **2.000 projeye 625 milyon TL hibe kaynak kullandırdı**. Bu katkıyla toplamda 1 milyar TL'ye yaklaşan bir kaynağı harekete geçirdi.

Diğer taraftan, ülkemizde ilk defa, cazibe merkezi niteliğindeki şehirlerimizin, buldukları bölgelere ekonomik güç, dinamizm ve kalkınma ivmesi kazandırmasına yönelik programları uygulamaya koyduk.

Özel sektörün yatırım ve girişimleri için, kapsamlı bir sektörel-bölgesel teşvik sistemini ülkemize kazandırdık. İzlenen aktif dış siyaset ve "Komşularla Sıfır Sorun" politikasıyla komşu ülkelerle ticaret ve turizmi artırıp, sınır bölgelerimizde önemli bir ekonomik dönüşüm başlattık.

Değerli Milletvekilleri,

Önümüzdeki dönemde bölgesel kalkınmada, sosyal adaleti ve insanı merkeze koyan dengeli kalkınma ve rekabet edebilirlik yaklaşımımız sürdürülecektir. Geçmiş uygulamaların temelinde, yurdun her yerinde bölgesel gelişmenin hızlandırılmasına yönelik program ve projelerimizi güçlendireceğiz ve yaygınlaştıracacağız.

Yeni kurduğumuz bölgesel kalkınma idareleriyle, GAP, DAP ve KOP projelerimizi süratle halkımıza iş, aş ve refah sunar duruma getireceğiz.

Kalkınma ajanslarının kaynaklarını ve imkânlarını artıracacağız. Ajansların, halkımızın sosyal ve ekonomik kalkınma girişimlerinin her yönden karşılık bulduğu öncü ve destekleyici kuruluşlar olma işlevini pekiştireceğiz.

Bölgesel ve sekörel teşvik sistemini güçlendireceğiz. Bütün bölgelerimizde özel sektörün gelişmesi için, kredi garanti sistemi, girişim sermayesi gibi yeni mali araçları yerel düzeyde yaygınlaştıracacağız. KOBİ ağırlıklı bölgesel kümelenmelerini destekleyerek, Ar-Ge ve yenilik kültürünü tabana yayarak, yenilikçi girişimciler ve işletmeler için yerelde çalışan destek modellerini tesis edeceğiz.

Bölgesel gelişmenin dinamiğini teşkil eden kentleşmenin ülke ve bölge düzeyinde yönlendirilmesini sağlayacağız. Gelişme düzeyi zayıf kalan bölgelerimizin cazibe merkezi şehirler etrafında kentleşmesini ve daha hızlı kalkınmasını teşvik edeceğiz.

Değerli Milletvekilleri,

Kırsal kalkınma konusunda da uzun soluklu bir dönüşüm süreci başlattık. Bunu yaparken kırsal alanda mahrumiyet duygusunu ortadan kaldırma, dünyayla irtibatı güçlendirme, ilave gelir kaynaklarını artırarak refah düzeyini yükseltme vizyonuyla hareket ettik.

Bu amaçla, bu dönemde ilk defa bir Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisi ve Kırsal Kalkınma Planı hazırladık ve Kırsal Kalkınma Ajansını kurduk. KÖYDES Programını hayata geçirerek Cumhuriyet tarihimizin en büyük kırsal altyapı hamlesini başlattık.

KÖYDES ve BELDES Programlarıyla köylerimizde ve beldelerimizde içme suyu, yol ve benzeri temel ihtiyaçların karşılanması için hummalı bir çalışma yaptık. KÖYDES ve BELDES kapsamında, 8 milyar TL kaynak kullanarak, 10 milyon insanımızı barındıran

34.401 köy ve 46.926 köy bağılı yerleşme ile 9,5 milyon nüfusun yaşadığı, 10 bin nüfusun altındaki belediyelerin içme suyu ve yol sorunlarını çok büyük oranda çözdük.

Değerli Milletvekilleri,

Önümüzdeki dönemde de kentler ve kırsal alanlar arasındaki gelir ve refah farkını dengelemek için özel gayret sarf edeceğiz.

Kırsal Kalkınma Planı çerçevesinde, kırsal alanların ekonomik gücünü ve cazibesini artıracak yenilikçi ekonomik faaliyetleri teşvik etmeye devam edeceğiz.

KÖYDES Programını kaynaklarını artırarak, kapsamlı bir kırsal kalkınma programına dönüştüreceğiz. Köylerde ve bağlı birimlerinde yol, su, eğitim, sağlık, enerji, haberleşme gibi temel altyapıyı süratle ve daha üst standartlarda tamamlayacağız.

Değerli Milletvekilleri,

Göreve geldiğimiz günden bu yana, dış politikada temel hedefimiz Türkiye'yi bölgesel bir güç ve küresel bir aktör yapmak ve uluslararası sistemin belirleyici ülkelerinden birisi haline getirmek olmuştur. Bu nedenle, dış politikada sorun odaklı yaklaşım yerine vizyoner bir yaklaşım benimsedik ve gerek bölgemizi, gerek küresel düzeni ilgilendiren hemen her konuda bir Türkiye vizyonu ortaya koyduk.

İlkeli, dengeli, küresel ve bölgesel bütün aktörlerle temas halinde yürütülen, idealist değerlerle rasyonel gereklilikler arasında denge gözetilen, dinamik bir dış politika yöntemini benimsiyoruz. Dış politika anlayışımız, bölgesel ve küresel gelişmelere yönelik vizyoner, proaktif ve uzun vadeli politikalar geliştirmemize imkân tanımaktadır. Türkiye artık olaylara seyirci kalan değil yön veren bir ülkedir. Türkiye'nin vizyoner dış politikası, sorunların çatışmayla değil etkin müzakere ve işbirliği ile çözülebileceği yaklaşımına dayanmaktadır. Nitekim, uluslararası ihtilafların çözüme kavuşturulması bakımından Türkiye'nin benimsediği diyalog ve müzakereyi esas alan, yapıcı ve kucaklayıcı tutum bugün sadece içinde bulunduğumuz coğrafyada değil, dünyanın birçok bölgesinde makes bulmuş ve takdir toplamıştır.

Göreve geldiğimizden bugüne kendi tarihi ve coğrafyası ile barışık ve bunları stratejik bir değer olarak gören ve komşularla sıfır sorun politikasını benimseyen bir dış politika izledik. Bu yaklaşımla, ülkemizin bölgede bir güven unsuru ve istikrar üreten ülke olarak takdir görmesini sağladık.

Türkiye, geniş bir kültürel ve tarihi coğrafyada bulunmanın, kaynak zengini bölgelere yakınlığın, kıtalar arası ticaret ve enerji hatlarının geçiş noktasında yer almanın ve köklü bir medeniyete sahip olmanın sunduğu büyük potansiyeli azami düzeyde dış politikasına yansıtacaktır.

İktidarlarımız süresince, hızla büyüyen ekonomisi, bilim ve teknoloji altyapısı, insan kaynakları ve diplomatik yetenekleri sayesinde **"ince gücü"** hızla artan ve derinlik kazanan Türkiye, bölgesinde barış ve istikrarın merkezi haline geldiği gibi, uluslararası barış ve güvenliği tehdit eden ihtilafların çözümü bakımından katkısı aranan, kısacası barış ve istikrarın tesisinde anahtar rol oynayan bir ülke konumuna yükseldi.

Değerli Milletvekilleri,

İktidara geldiğimizden bugüne değin, ülkemizde demokrasinin güçlenmesi ve ülkemizin bölgesel ve küresel sorunlarda daha etkin ve belirleyici bir aktör haline gelmesi için **Avrupa Birliği'ne tam üyeliği stratejik bir hedef olarak gördük**. Bu süreçte, bazı ülkelerin haksız muhalefetine, yolumuza çıkartılan suni engellere rağmen tam üyelik hedefimiz yolunda gerekli adımları kararlılıkla atmaya devam edeceğiz.

Hükümetimiz AB'ye tam üyelik sürecini sadece bir entegrasyon meselesi olarak değil, aynı zamanda ülkemizin ekonomik, sosyal ve hukuki standartlarını yükseltmek için bir zemin olarak değerlendirmektedir. AB ile ilişkilerimizi ve üyelik sürecini diğer bölgelerle ilişkilerimizde kısıtlayıcı bir unsur olarak değil, bir avantaj olarak görüyoruz. Müzakere sürecinde yaptığımız ve bundan sonra da yapacağımız reformları, öncelikle kendi ülkemizin ve vatandaşlarımızın çıkarına olduğu için hayata geçirmeye devam edeceğiz.

Dış politikamızda önümüzdeki dönemde karşılıklı çıkar, saygı ve güvene dayanan Türk-Amerikan ilişkilerini, bölgesel ve küresel sorunların çözümünde bir fırsat olarak görmekteyiz. Bu kapsamda, **Türkiye ile ABD arasındaki mevcut ilişkileri model ortaklık çerçevesinde**, güçlendirmeye, bu ilişkilerin güvenlik boyutunun yanısıra, özellikle siyasi ve ekonomik vechelerini geliştirmeye devam edeceğiz.

İktidarımız döneminde, Kıbrıs'ta, KKTC halkının ve Türkiye'nin stratejik çıkarlarını gözeterek, bu bağlamda BM parametreleri çerçevesinde iki toplumlu ve iki kesimli, tarafların siyasi eşitliğine dayanan kapsamlı çözüme ulaşılması yönündeki çabaları sürdüreceğizve BM'nin iyi niyet misyonunu desteklemeye devam edeceğiz. Ayrıca, KKTC'nin uluslararası alanda tanınması ve daha saygın bir konuma getirilmesi için gösterdiğimiz yoğun çabayı aynı kararlılıkla sürdüreceğiz ve aynı zamanda KKTC'nin ekonomik altyapısının güçlendirilmesi için bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da destek vermeye devam edeceğiz.

Değerli Milletvekilleri,

Derin tarihi ve kültürel bağlarımızın bulunduğu **Ortadoğu ile ilişkiler ülkemizin dış politikasına güç katan önemli bir stratejik unsurdur**. Hükümetimiz, Ortadoğu'yu çatışmaların, savaşların, geri kalmışlığın, fakirliğin, kötü yönetimlerin değil, tarihte olduğu gibi barış, istikrar, refah ve medeniyetin merkezi olarak görmek istiyor.

Geçmiş iktidarlarımız döneminde bölge ülke ve halklarıyla geliştirdiğimiz ilişkiler yeni bir dostluk ve kardeşlik döneminin altyapısını tesis etti. Türkiye ile Ortadoğu coğrafyası arasındaki mevcut ekonomik ilişkileri derinleştirmeye yönelik çabalarımız bu dönemde daha da güçlenerek devam edecektir. Türkiye, bu bölgedeki devletler arasındaki ilişkilerin, egemenlik, sınırların dokunulmazlığı ve toprak bütünlüğü ilkelerini gözeterek şekilde derinleştirilmesi ve karşılıklı bağımlılığın güçlendirilmesi için öncü rol üstlenmeyi sürdürecektir.

Ortadoğu'da son dönemde cereyan eden değişim hareketlerinin, bölgenin daha demokratik, şeffaf ve etkin yönetimlere kavuşması bakımından önemli fırsatlar barındırdığını düşünüyoruz. Bu sürecin kardeş halklarımızın meşru özlem ve taleplerini karşılayacak şekilde neticelenmesi ve bölgenin bu süreçten daha demokratik, daha istikrarlı ve daha müreffeh olarak çıkması için her türlü gayreti göstereceğiz. Nihai istikrarın ancak yönetimlerin meşruiyetlerini halktan aldıkları sistemlerle sağlanabileceği anlayışıyla, kardeş bölge

halklarının meşru taleplerinin karşılanacağı reformların gerçekleştirilmesi gerektiğine inanıyoruz ve özellikle, Suriye, Libya, Mısır, Tunus ve Yemen’de, bir an evvel iç barış, huzur ve istikrarın tesis edilmesi için ikili ve çok taraflı boyutlarıyla aktif bir politika izliyoruz, izleyeceğiz.

Bu ülkelerdeki siyasi istikrarsızlık ortamının yol açtığı insani sorunların halli için her türlü yardımı yapıyoruz, yapacağız. Hükümetimiz Libya’daki kriz baş gösterdiğinde, tarihin en büyük tahliye operasyonlarından birini yaparak 25 binin üzerinde sivilin ülke dışına transferini sağladı. Halen Suriye’deki güvenlik sorunları sebebiyle sınırı geçerek ülkemize sığınan 10 bini aşkın Suriyeli kardeşimize her türlü insani yardım ve destek hizmetini de sunuyoruz.

Türkiye, Irak’ın güvenlik, barış ve demokrasiye kavuşması için en fazla çaba sarf eden ülkelerin başında oldu. Irak ile köklü tarihi, kültürel, coğrafi ve ekonomik bağlarımız bu çabaların gösterilmesini stratejik bir zaruret haline getirmektedir.

Bölgede istikrarın sağlanmasının en önemli koşullarından biri, Filistin sorununun insani ve barışçıl bir yolla çözülmesidir. Barışın anahtarı, BM kararları kapsamında birbirleriyle barış içinde yaşayan, iki devletli çözümden geçmektedir. Bu doğrultuda, Türkiye, gerek Filistin uzlaşmasının sağlanması, gerek barış sürecinin yeniden canlandırılması için aktif çaba göstermeye devam edecektir.

Sivil toplum kuruluşları tarafından Gazze’ye insani yardım amacıyla gönderilen sivil konvoya yapılan saldırının ilgili uluslararası platformlarda takipçisi olacağız. İsrail, uluslararası hukuka ve her türlü insani değerlere aykırı bu yasadışı eylemden dolayı resmen özür dilemedikçe, Gazze’ye yönelik ambargoyu kaldırmadıkça ve bu menfur olayda hayatlarını kaybeden vatandaşlarımızın yakınlarına tazminat ödemedikçe, iki ülke arasında ilişkilerin normalleşmesi düşünülemez.

Değerli Milletvekilleri,

Balkanlarda barış ve siyasi istikrarın tesis edilmesine, etnik, dini ve siyasi gerginliklerin önlenmesine ve toplumsal huzura katkı yapmak Hükümetimizin öncelikleri arasında yer almaktadır. **Balkan ülkeleriyle ilişkilerimizi güçlendirmeye, barış huzur ve istikrarın sürekli hale gelmesine katkı sunmaya devam edeceğiz.**

İktidarımız döneminde Rusya ile ilişkilerimizde yaşanan olumlu gelişmeler, ülkemizin geniş coğrafyasını ilgilendiren uluslararası meselelerde yeni bir işbirliği zemininin doğmasına yol açtı. Özellikle Rusya ile vizeleri kaldırmış olmamız, ikili ilişkilerin ivme kazanmasına önemli ölçüde katkıda bulunacaktır. Önümüzdeki dönemde, bölgemizde önemli bir aktör olan Rusya ile ikili ilişkilerimizi güçlendirmeye devam edeceğiz. Kafkaslarda barış ve istikrarın temin edilmesi ve korunması ülkemiz açısından stratejik bir önceliktir. Bu kapsamda bölge ülkeleri ile ilişkilerin geliştirilmesi bölgede gerginlik ve çatışmaların asgari düzeye indirilmesi temel hedeflerimiz arasında olacaktır.

Türkiye, Güney Kafkasya’da barış, istikrar ve refahın tesis edilmesi, Azerbaycan toprakları ile Yukarı Karabağ’daki işgalin sona erdirilmesi ve böylelikle Kafkaslardaki bütün akraba toplulukları arasındaki ilişkilerin düzeltilmesi için çaba göstermeye devam edecektir. Türkiye-Ermenistan ilişkilerinin normalleşmesi dahil olmak üzere, Kafkaslarda en geniş barış, istikrar ve refah ortamının doğması gerektiğine inanıyoruz.

Orta Asya'da Türkçe konuşan Cumhuriyetler ve geniş Türk coğrafyasıyla olan ilişkilerimize iktidarımız döneminde geçmiş dönemlere kıyasla çok büyük bir ivme kazandırdık. Bölgeye önemli ölçüde kalkınma desteği sağladık, çok sayıda kültürel ve tarihi eseri koruma altına aldık. Bu Cumhuriyetlerle ilişkilerimizin rasyonel, karşılıklı saygı, çıkar ve ortak değerler temelinde, istikrarlı şekilde geliştirilmesi hükümetimizin stratejik hedefleri arasında yer almayı sürdürecektir. İktidarımız sırasında kurulan Türk Dünyası Konseyi'nin kurumsallaşmasına yönelik gayretlerimiz devam edecektir.

Başta Avrupa olmak üzere yurtdışında yaşayan vatandaşlarımızın ve akraba toplulukların ihtiyaçlarını karşılamaya ve sorunlarına çözüm bulmaya yönelik kurduğumuz Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığını önümüzdeki dönemde daha da aktif hale getireceğiz.

Değerli Milletvekilleri,

Dış politika vizyonumuzun genişlemesine bağlı olarak Afrika'yla olan ilişkilerimizi güçlendirmek amacıyla önemli adımlar attık. Afrika açılımımızın siyasi ayağını güçlendirmek amacıyla kıtadaki Büyükelçiliklerimizin sayısını 12'den 26'ya çıkarttık, yakın vadede bu sayıyı 32'ye yükselteceğiz. Afrika açılımının ekonomik ayağını oluşturmak üzere Türk işadamlarının Afrika pazarında etkin hale gelmesi için yoğun gayret sarf ettik. İkili ilişkiler düzeyinde gerçekleştirdiğimiz ve Türk firmalarının ve sivil toplum kuruluşlarının önünü açan bu politikayı yeni dönemde de aynı kararlılıkla sürdüreceğiz ve yeni fırsat ve işbirliği alanları geliştireceğiz.

Uzak ve Güneydoğu Asya, dış politikamızda vizyonumuzu genişlettiğimiz bölgeler arasındadır. Bölge ülkeleri ile olan ilişkiler iktidarımız döneminde büyük ivme kazandı ve bölgenin önemli ticaret ortaklarından biri haline geldik. Önümüzdeki dönemde de bölge ülkeleriyle yeni işbirlikleri kurmaya ve fırsat alanları açmaya devam edeceğiz. Asya'nın 3 büyük siyasi aktörü ve ekonomik gücü olan Çin, Hindistan ve Japonya ile olan ilişkilerimizi önümüzdeki dönemde de güçlendirmeye devam edeceğiz.

Dost ve kardeş ülkelerimiz Afganistan ve Pakistan'ın istikrarını yakından takip etmeye ve bu ülkeler arasında köprü olmaya devam edeceğiz. Afganistan'ın imarı ve yeniden siyasi istikrara kavuşması bölge barışı açısından çok büyük önem arz etmektedir. Ülkemizin teknik yardımlarından en fazla yararlanan ülke olan Afganistan'ın kurumsal ve insani kapasitesinin geliştirilmesine dönük desteklerimize önümüzdeki dönemde de hız vereceğiz.

Yeni dış politikamız çerçevesinde, iktidarımız döneminde, yalnız yakın coğrafyalarla değil, bize uzak coğrafyalardaki dost ülkelerle de saygıya ve karşılıklı işbirliğine dayalı bir ilişki geliştirdik. Brezilya, Meksika ve Şili gibi ülkelerle her geçen gün daha da güçlenen bir ilişkimiz bulunmaktadır. Hükümetimiz Latin Amerika ülkeleriyle ilişkileri daha da geliştirmeye kararlıdır.

Değerli Milletvekilleri,

Birleşmiş Milletler, G-20, İslam Konferansı Örgütü (İKT), Karadeniz Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (KEİ), İKT Ekonomik ve Ticari İşbirliği Daimi Komitesi (ISEDAK) ve Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (EİT) gibi uluslararası platformlarda Türkiye'nin etkinliği her geçen gün artmaktadır.

Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyine geçici üyeliğimiz için gördüğümüz güçlü destek, ülkemizin uluslararası barış ve güvenliğin tesisine yaptığı katkıları ve yükselen profilini göstermiştir. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nde geçici üye olarak bulunduğumuz sürede, sadece ülkemizin değil, uluslararası vicdanın ve adaletin sözcüsü olduk. Bu çerçevede, 2015-2016 dönemi için Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi geçici üyeliğine tekrar aday olduk ve kampanyamızı başlattık.

Yeni vizyoner dış politikamız İKT nezdinde de karşılığını bulmuş ve İktidarımız döneminde bu Teşkilatın Genel Sekreterlik görevine iki kez üst üste bir Türk Genel Sekreter seçilmiştir. Ayrıca, 2014 yılında İKT Zirvesine ev sahipliği yapma niyetimiz tüm İslam ülkeleri nezdinde olumlu bir karşılık bulmuştur. Önümüzdeki dönemde Hükümetimiz, İKT ile ilişkilerin daha da geliştirilmesine yönelik yoğun çalışmalarda bulunacaktır.

Türkiye, özellikle yakın coğrafyasında bir istikrar, güvenlik ve özgürlük kuşağının yanı sıra, geniş ve ölçek ekonomilerini kullanan iktisadi refah havzaları oluşturacaktır. Türkiye'nin uzun dönemli refahı, ulusal ölçeği aşan bir ekonomik perspektifle mümkündür. Yakın komşularımızla yürüttüğümüz İkili Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi uygulamaları bu açıdan büyük öneme sahip olduğu gibi, uluslararası diplomasiye özgün bir katkı getirmiştir. Ayrıca, bölgesel işbirliği programları ile KEİ, İSEDAK ve EİT gibi çok taraflı örgütlerin sunduğu imkânlar bu çerçevede değerlendirilecektir. İlgili bakanlık ve kuruluşlarımız kendi görev alanlarında dışa dönük, bölgesel ve uluslararası perspektifi iş planlaması ve süreçlerine hâkim kılacaklardır.

İSEDAK Türkiye'nin İslam dünyasına dönük en önemli iktisadi ve ticari projesidir. Sayın Cumhurbaşkanımızın daimi başkanı oldukları ve 27 yıldır ortak din ve kültüre sahip olan ülkeleri kesintisiz bir araya getiren İSEDAK İslam coğrafyasında refahın artmasına yönelik önemli çalışmalar yapmaktadır. Önümüzdeki dönemde ülkemizin ev sahipliğini yaptığı İSEDAK'ı güçlendirerek, bu ülkeler arasında kalkınma alanında bilgi ve tecrübelerin paylaşıldığı ve anlayış birliğinin oluşmasına hizmet eden bir yapıya kavuşturmak üzere çalışmalarımıza hız vereceğiz.

Değerli Milletvekilleri,

Dış politikamızın son yıllarda en hızlı gelişme gösteren alanlarından birisi de dış yardımlardır. Başta Türk Cumhuriyetleri ve Türk Topluluklarının bulunduğu ülkeler olmak üzere Orta Asya, Kafkasya, Balkanlar, Orta Doğu ve Afrika'da daha planlı ve etkili bir yardım politikası izledik. Türk İşbirliği ve Kalkınma Ajansı'nın (TİKA) öncülüğünde yürütülen etkin çalışmalar ve bu alandaki artan performansımız sayesinde ülkemize donör ülke statüsünü kazandırdık.

Türkiye, 10 yılda bir düzenlenen ve çoğunluğu Afrika Ülkelerinden oluşan En Az Gelişmiş Ülkeler Konferansı'na (EAGÜ) geçtiğimiz Mayıs ayında ev sahipliği yapmıştır. Burada öncü bir rol üstlendik ve önümüzdeki 10 yıl için EAGÜ'lerle yapılacak olan teknik işbirliği proje ve

programlarına yıllık 200 milyon dolar tahsis taahhüdünde bulunduk. Bu kapsamda önümüzdeki dönemde Hükümetimiz bu ülkelere yönelik çalışmalarına ivme kazandıracaktır.

İktidarlarımız süresince yürüttüğümüz aktif ve ön alıcı dış politika neticesinde, bugün Türkiye bölgesel ve küresel aktör konumuna yükselmiştir. Uzun yıllar boyunca sadece kriz ve afetlerle anılan Türkiye imajının yerini, uluslararası barış ve güvenliğin tesisi için görüşlerine ihtiyaç duyulan ve özgün vizyonu ile çözüm üreten Türkiye algısı almıştır.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri,

Dünyanın son derece stratejik bir coğrafyasında köklü bir tarih ve medeniyete yaslanan büyük bir milletin vekilleri olarak ne kadar gurur duysak azdır.

Cumhuriyetimizin 100. yılında 2023 hedeflerine doğru yelken açan ülkemiz, bölgesinde ve küresel düzeyde imrenilerek bakılan başarılarına koşar adımlarla devam edecektir.

Daha önceki Hükümet Programlarımızdaki hedeflerimizi gerçekleştirdiğimiz gibi buradaki hedeflerimizi de inşallah gerçekleştirerek, milletimizi ileri demokrasiye, daha çok refaha, daha çok sosyal adalete, daha güçlü bir Türkiye'ye kavuşturacağız.

Toplumumuzu oluşturan tüm kesimleri kucaklayan bir anlayış içinde çalışmalarını yürütecek olan Hükümetimiz, Aziz Milletimizden ve Yüce Meclis'ten bir kez daha güven ve destek beklemektedir.

Çalışmalarımızı başta muhalefet partilerimiz olmak üzere, sivil toplum kuruluşları ve ilgili tüm taraflarla diyalog ve işbirliği içinde şeffaf biçimde yürüteceğiz.

Bütün bu çalışmalar sonucu elde edilecek olan başarılar, sadece bize ait olmayacak, tüm tarafların katkısıyla milletimizin başarısı haline gelecektir.

Bu yeni dönemin ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını diliyorum.

Allah yar ve yardımcımız olsun; yolumuz bahtımız açık olsun diyor sizleri saygı ile selamlıyorum.